

Kansainvälinen palkkaverovertailu 2017

Mikael Kirkko-Jaakkola

TIIVISTELMÄ

Selvityksessä tarkastellaan palkkaan kohdistuvaa tuloverotusta sekä palkkasidonnaisia veronluonteisia työnantajamaksuja esimerkkilaskelmien avulla 18 Suomen kaltaisessa kehittyneessä OECD-maassa. Esimerkkitulot ovat 27 600 euroa, 42 500 euroa, 65 400 euroa ja 138 000 euroa vuodessa. Perheettömien palkansaajien lisäksi selvityksessä käsitellään myös kaksilapsisten perheiden verotusta.

Suomessa vuonna 2017 palkkaverotusta kevennettiin ensimmäistä kertaa kaikilla tulotasoilla vuoden 2009 jälkeen. Palkansaajan veroprosentti aleni noin 0,6 prosenttiyksikköä. Työn verotusta mittaava palkkaverokiila aleni yli prosenttiyksikön, kun tuloverotuksen ohella työnantajamaksut kevenivät kilpailukykysovimuksen myötä. Nämä kevennykset erottuivat kuluvana vuonna vertailumaiden aikaisempaa harvempiin veromuutoksiin verrattuna.

Suomessa palkkaverotuksen progressio jyrkkeni finanssikriisin jälkeisinä vuosina. Palkkaverotus on yli 25 000 euron vuosituloilla tänä vuonna kireämpää kuin se oli vuosikymmenen vaihteessa. Eniten veroprosentti on kiristynyt suuremmilla ja vähiten pienemmillä palkkatasoilla.

Palkkaverotuksemme on eurooppalaista keskitasoa selvityksen matalimmalla palkkatasolla. Verotus kiristyy kuitenkin nopeasti tulojen noustessa, kun korkeat marginaaliveroprosentit iskevät uralla etenemisen ja lisäansioiden kannustimiin jo pienehköillä tulotasoilla.

Suomalaisittain keskipalkkaisen veroprosentti ylittää muiden Euroopan vertailumaiden keskiarvon 2,2 prosenttiyksiköllä. Vaikka veroprosentti nousee nopeasti, Suomi on vertailun seitsemänneksi kirein tuloverottaja sekä matalimmalla että keskituloisella palkkatasolla.

Keskipalkkaisen 100 euron palkankorotuksesta tai muusta tulonlisäyksestä 47 euroa menee meillä nouseviin veroihin. Tällä tulotasolla marginaaliveroprosentti onkin Suomessa Pohjoismaiden korkein ja siten vähiten kannustava.

Mitä suurempia palkkatasoja tarkastellaan, sitä kireämpää verotus Suomessa on vertailumaihin nähden. Selvityksen suurituloisimmilla palkkatasoilla työntekijää verotetaan Suomessa neljä ja seitsemän prosenttiyksikköä ankarammin kuin muissa Euroopan vertailumaissa keskimäärin. Suomi verottaa selvityksen suurituloisinta palkansaajaa Belgian, Italian ja Ruotsin jälkeen neljänneksi eniten.

Työnantajamaksut ovat Suomessa eurooppalaista keskitasoa. Esimerkiksi Virossa ja Ruotsissa ne ovat selvästi korkeammat, Norjassa selvästi matalammat ja Tanskassa lähes olemattomat. Suomen vertailuasema ei paljoa muutu tarkasteltaessa työn verorasitusta koko palkkaverokiilalla, johon sisältyvät sekä palkansaajan verot ja pakolliset veronluonteiset maksut, että työnantajan pakolliset palkkasidonnaiset maksut.

Selvityksen on tehnyt Veronmaksajain Keskusliiton pääekonomisti Mikael Kirkko-Jaakkola. Osa veroprosenteista on laskettu tilintarkastus- ja verokonsultointitoimisto PwC:ssä. Veronmaksajain Keskusliitto on julkaissut kansainvälistä vertailutietoa työn ja palkan verotuksesta vuodesta 1995 lähtien.

SISÄLTÖ

1	Johdanto.....	5
1.1	Työn verotukseen liittyviä käsitteitä.....	5
1.2	Selvityksen vertailumaat	6
1.3	OECD:n palkkaveroselvitys.....	6
1.4	Vertailun palkkarakenne ja perhetyypit	7
1.5	Vertailussa käytetyt veroperusteet.....	10
1.6	Palkkatulojen muuntaminen eri valuutoiksi.....	11
2	Kokonaisveroaste ja verotuksen rakenne	13
2.1	Kokonaisveroasteet	13
2.2	Verorakenne ja työn verotus.....	14
3	Vertailumaiden veromuutokset 2017.....	16
3.1	Verotus selvityksen euromaissa	16
3.2	Verotus vertailun muissa Euroopan maissa	25
3.3	Verotus Euroopan ulkopuolisissa maissa	31
4	Työn verotus vuonna 2017	36
4.1	Palkansaajan tuloveroprosentit.....	36
4.2	Palkansaajan marginaaliverotus.....	42
4.3	Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut	45
4.4	Palkkaverokiila – työvoimakustannukseen kohdistuvat palkkasidonnaiset verot yhteensä	47
5	Suomen palkkaverotus verrattuna Skandinaviaan, Viroon, Saksaan ja Britanniaan.....	50
6	Lopuksi.....	60
	Lähteitä.....	61

LIITTEET:

- Liite 1 Vertailun palkkatulot eri valuutoissa.
- Liite 2.1 Tuloveroasteet 2017, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
- Liite 2.2 Tuloveroasteet 2017, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
- Liite 3 Marginaaliveroasteet 2017, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
- Liite 4 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut 2017.
- Liite 5.1 Palkkaverokiila eli verojen yhteenlaskettu osuus työvoimakustannuksista 2017, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
- Liite 5.2 Palkkaverokiila eli verojen yhteenlaskettu osuus työvoimakustannuksista 2017, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe, kaksi lasta.

1 JOHDANTO

Selvityksessä tarkastellaan palkkatulojen verotusta Suomessa ja 17 vertailumaassa. Pääpainon saavat neljällä esimerkkipalkkatasolla tehdyt laskelmat, joilla pyritään kuvaamaan tuloverotusta vertailumaissa suomalaisen palkansaajan näkökulmasta.

Johdantoluvussa käydään läpi verokiilaan liittyviä määritelmiä ja palkkaverovertailun lähtökohtia. Luvussa 2 luodaan lyhyt katsaus vertailumaiden kokonaisverosteisiin ja palkkaverojen merkitykseen maiden verorakenteessa. Luvussa 3 esitellään selvityksen 18 vertailumaassa viime aikoina toteutettuja tai suunnitelmassa olevia etenkin palkkaverotusta koskevia veromuutoksia.

Kansainvälisen palkkaverovertailun tärkeimmät esimerkkilaskelmien tulokset on esitetty luvussa 4. Kappaleessa 4.1 käydään läpi vertailumaiden tuloveroprosentit ja kappaleessa 4.2 marginaaliveroprosentit. Kappaleessa 4.3 esitellään työnantajan sosiaalivakuutusmaksuja ja kappaleessa 4.4 koko työvoimakustannukseen kohdistuvaa palkkaverokiilaa. Luvussa 5 vertaillaan tarkemmin Suomen palkkaverotusta muihin selvityksen Pohjoismaihin sekä Viroon, Saksaan ja Iso-Britanniaan. Luvussa 6 kootaan yhteen selvityksen keskeisiä huomioita.

1.1 Työn verotukseen liittyviä käsitteitä

Työn veroja ovat työntekijöiden palkastaan maksamat tuloverot sekä veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut, työnantajan maksamat palkkasidonnaiset ja veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut sekä joissakin maissa työnantajan maksamat koko palkkasummaan sidotut työnantajamaksut¹. Nämä työntekijöiden tuloverot ja veronluonteiset maksut sekä työnantajan maksamat veronluonteiset maksut muodostavat verokiilan työvoimakustannuksen ja palkansaajan saaman nettotulon väliin.

Työn kokonaisverokiilaan luetaan näiden lisäksi mukaan myös kulutuksesta maksettavat välilliset verot. Ne pienentävät palkansaajan nettotulojen ostovoimaa ja vaikuttavat sitä kautta palkkavaateisiin työvoimakustannuksia korottavasti.

Palkkaan sidotut verot ja veronluonteiset maksut muodostavat suurimman osan verokiilasta. Usein verokiilasta puhuttaessa tarkoitetaan vain työntekijän ja työnantajan maksamia palkkasidonnaisia veroja ja veronluonteisia maksuja. Myös tässä selvityksessä keskitytään työn välittömien verojen kansainväliseen vertailuun, eli siihen osaan kokonaisverokiilaa, josta kulutusverojen osuus on jätetty pois. Tätä verokiilan osaa kutsutaan palkkaverokiilaksi.

¹ Näitä viimeksi mainittuja työnantajamaksuja ei Suomessa peritä.

Verokiilalla on olennainen osa taloustieteellisessä tutkimuksessa. Verokiilan kaventaminen alentaa työn kustannuksia ja siten lisää työllisyyttä. Toisaalta verokiilan madaltuminen nostaa ostovoimaa ja parantaa täten kulutuskysyntää.

Veronmaksajain Keskusliitto on jo yli kahdenkymmenen vuoden ajan seurannut verokiilan ja palkkaverotuksen kehitystä Suomessa (ks. esim. Kurjenoja 1998, 2003 ja Lehtinen 1995a ja 1995b). Kokonaisverokiila on Suomessa kaventunut 1990-luvun huippuvuosiin verrattuna ennen kaikkea siksi, että tuloverotusta on kevennetty. 2010-luvulla palkkaverotus kääntyi kuitenkin kiristäväksi. Kehitys katkesi kuluvan vuoden tuloverokevennyksen ansiosta.

1.2 Selvityksen vertailumaat

Veronmaksajain Keskusliitto on tutkinut 17 maan palkkaverotuksen tasoa vuodesta 1995 lähtien (ks. Lehtinen 1995b). Alkuperäiset maat ovat Alankomaat, Belgia, Espanja, Italia, Itävalta, Ranska, Saksa, Suomi, Britannia, Norja, Ruotsi, Sveitsi, Tanska, Australia, Japani, Kanada ja Yhdysvallat. Selvitykseen valittiin Suomen kaltaisia pitkälle kehittyneitä markkinatalousmaita, jotka ovat Suomen tärkeitä vientimaita ja joihin kohdistuu myös merkittävästi muuttoliikettä Suomesta. Lisäksi mukaan otetuissa maissa luonnollisten henkilöiden tuloverotus ja sosiaalivaikutusmaksut muodostivat merkittävän osan kertyneistä verotuloista. Pohjoisen Euroopan maat ovatkin vertailujoukossa kattavasti edustettuina. Vuonna 2004 maiden joukkoon otettiin mukaan myös Viro, joten vertailumaiden lukumäärä kohosi 18:aan.

Nyt selvityksessä on mukana kaikkiaan kaksitoista Euroopan unionin jäsenmaata (joista yhdeksän on euromaata), kaksi Euroopan unionin ulkopuolista eurooppalaista maata sekä neljä Euroopan ulkopuolista maata. Vertailumaiden joukko on erilainen kuin laajemmissa EU:n tai OECD-maiden vertailuissa. Toisaalta se sopii hyvin juuri globaaliin palkkaverovertailuun, koska maajoukkoon kuuluu elintasoiltaan samankaltaisia maita.

1.3 OECD:n palkkaveroselvitys

OECD on jo pitkään laatinut selvityksiä keskipalkkaisen työntekijän verorasituksesta jäsenmaissaan. Tuorein julkaistu selvitys koskee vuosia 2015–2016 (OECD 2017a). OECD:n laskelmien veroperusteet ovat siis vanhempia kuin tässä selvityksessä.

Toinen keskeinen ero Veronmaksajien ja OECD:n selvitysten välillä on laskelmien pohjana olevissa tulotiedoissa. OECD:n lähtökohtana on keskituloisen koko-aikatyötä tekevän palkansaajan vuosipalkka kussakin maassa. Tulotasoa ei siten ole vakioitu maiden välillä, vaan palkansaajien verotusta verrataan kunkin maan pai-

kallisella palkkatasolla. Veronmaksajien selvityksessä tarkastellaan samaa palkkatasoa, joka muunnetaan markkinakurssein eri maiden valuutoiksi.

OECD:n selvityksessä tarkasteltavien palkkojen väliset erot ovat melko pieniä. Perheettömän työntekijän työn verotus lasketaan keskipalkan lisäksi 67 ja 167 prosenttia keskipalkasta ansaitseville. Hyvin monessa maassa vertailun suurituloisimman (167 prosenttia) työntekijän palkka ei ulotu tuloveroasteikon ylimpään tuloluokkaan, kuten ei esimerkiksi Suomen osalta. OECD:n tarkastelussa suomalainen suurituloisen ansaitsee vuodessa 73 172 euroa vuonna 2016.

Eroista huolimatta OECD:n vertailun antama kuva keskimääräisen kokoaikatyötä tekevän työntekijän verotuksesta on hyvin samankaltainen kuin samaa verovuotta koskevassa viimevuotisessa Kirkko-Jaakkolan (2016) palkkaveroselvityksessä. Molemmista vertailuista keskipalkkaista perheetöntä palkansaajaa verottaa ankarimmin Belgia. Kireitä verottajia ovat molemmissa selvityksissä Saksa ja Tanska. Viimevuotisessa selvityksessä Suomi oli viidenneksi ankarin ja OECD:n selvityksessä kuudenneksi ankarin perheettömän keskituloisen palkansaajan verottaja Veronmaksajien vertailujoukkoon kuuluvien 18 maan joukossa. OECD:n selvityksessä Suomen keskipalkka (43 816 €) oli hieman Veronmaksajien keskipalkkaa (42 200 €) korkeampi.

OECD on ulottanut laskelmansa koskemaan myös erilaisia lapsiperheitä. OECD:n selvitykseen sisältyy verotuksen lisäksi myös tietoja kotitalouksien saamista tulonsiirroista, jotka on tässä rajattu tarkastelujen ulkopuolelle.

1.4 Vertailun palkkarakenne ja perhetyypit

Jotta tuloverotuksen tasosta ja Suomen suhteellisesta asemasta palkkaverokilpailussa saisi kattavan kuvan, tässä selvityksessä tarkastellaan palkkatuloilla elävää työntekijää neljällä eri tulotasolla. Pienin palkkataso on asetettu siten, että se riittäisi uskottavasti kokoaikatyötä tekeväälle yksinäiselle palkansaajalle toimeentulon ainoaksi lähteeksi. Täten se asettuu varsin korkealle tasolle. Tulonsiirtoja ei tässä selvityksessä tarkastella.

Seuraamalla tuloveroasteen muutoksia tulotason noustessa saadaan käsitys kunkin maan tuloverotuksen progressiosta. Selvityksen toiseksi alin palkkataso, 42 500 euroa, vastaa jotakuinkin kokoaikaisten työntekijöiden keskipalkkaa Suomessa tänä vuonna. Tilastokeskuksen Ansiotasoindeksin mukaan palkansaajien kuukausiansioiden keskiarvo oli 3 391 euroa/kk vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä. Kun tämä kerrotaan 12,5:llä, palkansaajan vuosiansioiksi saadaan noin 42 400 euroa. Vuositulon laskennassa huomioidaan lomarahojen vaikutus, joka on selvityksessä oletettu puolen kuukauden palkaksi.

Alin palkkataso on noin 65 prosenttia keskipalkasta ja toiseksi alin taso noin 65 prosenttia toiseksi ylimmästä palkkatasosta. Tarkasteltavan palkkahaitarin ylin

esimerkkipalkka on viisinkertainen alimpaan palkkatasoon verrattuna. Tuloverotuksen kireyttä selvityksen eri maissa on tarkasteltu tällä palkkarakenteella vuodesta 2002.

OECD:n (2017a) käyttämät keskipalkat vuodelta 2016 löytyvät liitteestä 1. Viron, Espanjan ja Italian keskipalkat ovat selvästi pienempiä kuin selvityksessä käytettävä toiseksi alin vertailupalkka. Sen sijaan esimerkiksi Sveitsissä ja Norjassa keskimääräinen palkka ylittää selvästi tässä selvityksessä käytettävän toiseksi alimman esimerkkipalkkatason. Itävallassa, Ruotsissa ja Japanissa maan keskipalkka on varsin lähellä selvityksessä käytettävää suomalaista keskipalkkaa.

Vertailun ylin palkkataso, 138 000 euroa vuodessa, on suomalaisittain varsin korkea. Monissa maissa palkkahaitari on kuitenkin leveämpi kuin Suomessa. Myös valtion tuloveroasteikkojen tuloajat vaihtelevat maittain paljon². Suomessa korkein mahdollinen 59,6 prosentin marginaalivero saavutetaan noin 82 000-93 000 euron verotettavilla tuloilla³. Vertailun korkeimman esimerkkipalkan kohdalla marginaaliveroprosentti on 57,2.

Taulukko 1.1 Selvityksen palkkatulot vuonna 2017, euroa/vuosi.

Yksinäinen henkilö ja yhden tulonsaajan perhe	
	27 600
	42 500
	65 400
	138 000
Kahden tulonsaajan perhe	
	27 600 + 42 500 = 70 100
	42 500 + 65 400 = 107 900
	65 400 + 138 000 = 203 400

Taulukossa 1.1 esitetään selvityksessä käytetyt palkkatasot perhetyypeittäin. Yllä esitetyllä palkkarakenteella kuvataan tuloverojärjestelmän progressiivisuutta meillä ja muualla eikä tyypillisten esimerkkipalkansaajien verotusta. Valituille palkkatasoille löytyy toki vastineita suomalaisessa palkansaajakentässä. Alla muutamia esimerkkejä Tilastokeskuksen (2017) palkkatilastoista poimittujen kokoaikaisten palkansaajien vastaavanlaisista ansiotasosta vuodelta 2016⁴.

² Ylin 138 000 euron esimerkkipalkka ylittää reilusti tuloveroasteikon ylimmän tuloluokan alarajan useassa maassa. Esimerkiksi Belgiassa ylimmän tuloluokan alaraja on 38 830 euroa ja Alankomaissa 67 072 euroa. Osassa maita valtion tuloveroasteikon ylin tuloluokka on sen sijaan hyvin korkealla. Saksassa se alkaa vasta 256 303 eurosta, Yhdysvalloissa reilusta 415 050 USD:sta (noin 376 600 euroa) ja Sveitsissä 755 200 Sveitsin frangista (noin 700 000 euroa).

³ Marginaaliveroprosentti on kuluvana vuonna korkeimmillaan 82 000-93 000 euron verotettavilla vuosituloilla kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen ja työtulovähennyksen alenemisen vuoksi. Tätä korkeammilla tuloilla marginaalivero laskee hieman tasaantuen 57,2 prosenttiin.

⁴ Kuukausipalkat on kerrottu 12,5:llä, jotta vuosituloksi on saatu vuosipalkka lomarahoineen.

Matalin esimerkkipalkkataso (2 208 e/kk) asettuu hyvin lähelle esimerkiksi koko-aikaisen

- kaupan kassan,
- tarjoilijan,
- kampaajan, parturin, kosmetologin ja
- kuntasektorin lastenhoitajan mediaanipalkkaa.

Toiseksi alinta palkkatasoa (3 400 e/kk) vastaavat esimerkiksi kokoaikaisen

- vanhemman konstaapelin,
- IT-käyttäjätukihenkilön tai
- kuntasektorilla esimerkiksi päätoimisen tuntiopettajan
- peruskoulun luokanopettajan ja
- kättilön mediaanipalkka.

Toiseksi ylimmän esimerkkipalkan (5 232 e/kk) suuruisia mediaanipalkkoja on esimerkiksi

- neuvottelevilla virkamiehillä
- upseereilla
- lainopillisilla erityisasiantuntijoilla ja
- kuntasektorin rehtoreilla.

Ylin palkkataso (11 040 e/kk) asettuu esimerkiksi lähelle

- apulaiskaupunginjohtajien keskipalkkaa
- johtajien ylintä palkkakymmenystä,
- kuntasektorin lääkärin ja maakuntajohtajien sekä
- valtiolla pääjohtajien ja kansliapäälliköiden ylintä palkkakymmenystä.

Yksinäisen tulonsaajan lisäksi palkkaveroselvityksessä tarkastellaan kaksilapsista perhettä, jossa lasten iät ovat 5 ja 7 vuotta.⁵ Lapsiperheissä joko toinen puoliso on täysin tuloton tai molemmat vanhemmat ovat palkkatyössä. Yhden tulonsaajan perhe on monissa maissa yleisempi perhetyyppi kuin Suomessa, jossa 15–64-vuotiaiden naisten työllisyysaste vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä oli 68,9 prosenttia. Miesten vastaava työllisyysaste oli samalla aikavälillä 72,3 prosenttia. Suomen kannalta on mielekästä tarkastella perhettä, jossa molemmat vanhemmat ovat palkkatyössä, mutta yhden tulonsaajan perhe kuvaa paremmin perheiden verotusta monissa muissa maissa.⁶

⁵ Monessa maassa lasten iät vaikuttavat verotuksen kautta annettavan perhetuen suuruuteen.

⁶ Pelkästään 27 600 euron vuosituloilla eläminen Suomessa ilman tulonsiirtoja on kahden vanhemman ja kahden lapsen perheelle vaikeahkoa. Siksi alin tulotaso yhden tulonsaajan suomalaisilla perheillä ei ole käytännössä kovin realistista, kun mahdollisia tulonsiirtoja ei huomioida.

1.5 Vertailussa käytetyt veroperusteet

Laskelmissa tarkastellaan kaikkia palkkatuloihin kohdistuvia tuloveroja ja veronluonteisia maksuja. Tältä osin laskelmien lähtökohta on sama kuin OECD:n työn verotusta koskevissa selvityksissä. Tässä selvityksessä tarkastellaan kuitenkin pelkästään verotusta, eli sosiaalietuuksia ei ole lainkaan huomioitu, vaikka palkansaaja voisi niihin olla oikeutettu. OECD:n tarkastelussa sen sijaan esim. Suomen lapsilisä on huomioitu perheellisten tulonsaajien tapauksessa.

Laskelmissa huomioidaan lähtökohtaisesti vain viran puolesta automaattisesti tehtävät verovähennykset. Mahdolliset paikalliset tuloverot (kunnallis- tai osavaltioverot yms.) lasketaan yleensä keskimääräistä verokantaa käyttäen. Yhdysvaltojen (Coloradon osavaltio), Kanadan (Ontarion osavaltio) ja Sveitsin (Zürichin kantoni) osalta laskelmat on tehty valitulle esimerkkialueelle, jonka verotaso ei ole poikkeuksellinen ja joka edustaa maan keskitasoa.

Suomen osalta laskelmissa on huomioitu seuraavat palkansaajan maksamat verot ja veronluonteiset maksut: valtion tulovero, kunnallisvero, kirkollisvero, sairausvakuutusmaksun päiväraha- ja sairaanhoitomaksu, palkansaajan työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksu sekä yleisradiovero. Laskelmissa on käytetty vuoden 2017 keskimääräistä kunnallisveroprosenttia 19,90 % sekä keskimääräistä kirkollisveroprosenttia 1,37 %. Verojen rajaus on kirkollisveroa lukuun ottamatta sama kuin kansantalouden tilinpidossa ja kansainvälisissä verotilastoissa (OECD 2017a ja OECD 2017b). Kirkollisvero sisällytetään laskelmiin, koska valtaosa eli 71,9 prosenttia suomalaisista kuului evankelis-luterilaiseen kirkkoon vuoden 2017 alussa. Kirkollisveroa ei Suomea, Ruotsia ja Tanskaa lukuun ottamatta sisällytetä muiden maiden osalta verolaskelmiin, koska se ei ole OECD:n yleisen tulkinnan mukaan pakollinen vero.

Työnantajien sosiaalivakuutusmaksuja tarkasteltaessa veronluonteisiksi tulkitaan kaikki lakisääteiset ja pakolliset maksut, jotka maksetaan sosiaalietuuksien rahoittamiseksi, ja jotka määräytyvät työntekijän palkkatulojen, yrityksen maksaman palkkasumman tai yrityksen työntekijöiden lukumäärän perusteella. Lisäksi veronluonteinen sosiaalivakuutusmaksu ei ole vastikkeellinen, eli suoritetun maksun määrä ei suoraan vaikuta etuuden määrään. Sosiaalivakuutusmaksujen rajaus pyrkii noudattamaan OECD:n verotilastoissa käytettyä luokitusta (OECD 2017a ja 2017b).

Käytännössä varsinkin työnantajien sosiaalivakuutusmaksujen vertailtavuuteen liittyy monia tulkinnanvaraisuuksia, joten tulokset eri selvityksissä saattavat poiketa jossain määrin toisistaan. Tässä selvityksessä on rajatapauksissa pyritty noudattamaan OECD:n omaksumia käytäntöjä⁷. Työnantajamaksujen suuruuteen

⁷ Esimerkiksi osa Australian eläketurvasta rahoitetaan työnantajamaksuilla (the Superannuation Guarantee system), mutta yksityisillä rahastoilla, vakuutetun henkilökohtaisilla tileillä ja vakuutetun omilla eläketurvaa koskevilla päätöksillä on järjestelmässä huomattava rooli. Tämän vuoksi Australian työnan-

vaikuttavat useissa maissa myös oletukset työntekijän ammatista⁸ sekä esimerkiksi erilaiset työnantajamaksuille säädetty verohelpotukset.

Yksityisen työnantajan maksamat sosiaalivakuutusmaksut ovat Suomessa yhteensä keskimäärin 22,61 prosenttia palkasta vuonna 2017, kun vakuutettu on alle 53-vuotias. Työnantajien lakisääteisiä veronluonteisia sosiaalivakuutusmaksuja ovat työeläke-, tapaturmavakuutus-, työttömyysvakuutus- ja ryhmähenkivakuutusmaksu sekä sairausvakuutusmaksu⁹.

Työnantajan sairausvakuutusmaksu on kaikilta työnantajilta 1,08 % palkasta. Työnantajan palkkasumman mukaan porrastettuna työttömyysvakuutusmaksuna on käytetty yksityisten työnantajien keskimääräistä maksua vuonna 2017 (2,41 %). Keskimääräinen eläkevakuutusmaksu on kokonaisuudessaan 24,4 prosenttia palkasta. Kun tästä vähennetään alle 53-vuotiaan työntekijän maksu, eli 6,15 %, työnantajan eläkevakuutusmaksuksi saadaan 18,25 %.

Keskimääräinen työnantajan tapaturmavakuutusmaksu on 0,8 % ja työnantajan ryhmähenkivakuutusmaksu 0,07 %. Työnantajan toimialasta ja koosta johtuen todelliset veronluonteiset työnantajamaksut voivat olla suurempia kuin selvityksessä käytettävä yksityisten työnantajien keskiarvo. Työnantajamaksut laskivat Suomessa yhteensä 1,64 prosenttiyksikköä vuoteen 2016 verrattuna työmarkkinajärjestöjen neuvotteleman kilpailukykysovimuksen myötä.

Suomea, Ruotsia ja Viroa koskevat laskelmat on tehty Veronmaksajain Keskusliitossa. Muiden maiden osalta verolaskelmat on pienin poikkeuksin laatinut Veronmaksajain Keskusliiton toimeksiannosta kansainvälisen tilintarkastustoimisto PwC:n Helsingin toimisto.¹⁰ Laskelmat on tehty kullekin tarkasteltavalle maalle vuonna 2017 alkavan verovuoden veroperusteiden mukaan.

1.6 Palkkatulojen muuntaminen eri valuutoiksi

Veronmaksajain Keskusliiton ennen vuotta 2002 tehdyissä palkkaverovertailuissa tarkasteltiin ostovoimaltaan vertailukelpoisia palkkatuloja (esim. Autio 2000, Autio ja Kurjenoja 2001). Vuonna 2002 euron käyttöönoton myötä aikaisempaa käytäntöä muutettiin, ja siirryttiin tällöin kaikkien mukana olevien euromaiden kohdalla euromääräisesti samoihin palkkatasoihin.

tajamaksuja ei tässä selvityksessä tulkita veroluonteiseksi sosiaalivakuutusmaksuksi kuten ei OECD:n tilastoissakaan (OECD 2017a ja 2017b).

⁸ Ranskan sosiaalivakuutusmaksu laskettaessa on oletettu, että kolmen alimman palkkatason työntekijät eivät ole esimiesasemassa ja ylimmän palkkatason työntekijä on. Italiassa taasen on oletettu kahden ylimmän palkkatason työntekijän olevan esimiesasemassa teollisuussektorilla (dirigenti in industria).

⁹ Tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksut eivät sisälly OECD:n tilastoimaan veroasteeseen.

¹⁰ Ranskan ja Italian työnantajamaksut on laskettu OECD:n, IBFD:n ja PriceWaterhouseCoopersin tietojen perusteella. Yhdysvaltojen ja Britannian veroprosenttien laskemia on täydennetty perheellisten ansiotulo- ja lapsivähennysten osalta.

Veronmaksajien palkkaverovertailu tarkastelee sitä, kuinka paljon euroja palkansaajalle jää tuloverojen jälkeen käteen kullakin euromääräisellä tulotasolla. Sitä, mikä on netto- tai bruttopalkan ostovoima eri maissa, ei käsitellä. Samaa periaatetta sovelletaan myös euroalueen ulkopuolisiin maihin. Euromääräiset esimerkipalkat on euroalueen ulkopuolisten maiden kohdalla muunnettu maan valuutaksi vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen keskikurssilla (liite 1). Britannian punnan valuuttakurssi heikkeni merkittävästi suhteessa euroon edellisessä selvityksessä käytettyyn valuuttakurssiin verrattuna, minkä johdosta tarkasteltavat tulotasot nousivat punnissa mitattuna selvästi. Australian, Kanadan ja Norjan valuuttakurssit taas vahvistuivat jonkin verran.

2 KOKONAISVEROASTE JA VEROTUKSEN RAKENNE

2.1 Kokonaisveroasteet

Kokonaisveroaste suhteuttaa kaikki julkisen sektorin keräämät verotulot bruttokansantuotteeseen. Mittari kuvastaa julkisen sektorin laajuutta kansantaloudessa. Kokonaisveroasteen tulkintaan liittyy kuitenkin ongelmia kansainvälisissä vertailuissa. Eroja maiden välillä synnyttävät muun muassa valtioiden mahdollisuus jakaa julkista tukea joko suorina tukina tai verovähennyksinä sekä tulonsiirtojen verollisuus tai verottomuus. Myös maiden erilaiset tavat rahoittaa eläkkeitä sekä harmaan talouden osuus kansantaloudessa vaikuttavat veroasteen tasoon. Ongelmista huolimatta kokonaisveroaste on laajasti käytetty tunnusluku, josta on olemassa kattavasti tilastotietoa. Taulukossa 2.1 esitetään vertailumaiden kokonaisveroasteet 1980–2016.

Taulukko 2.1 Kokonaisveroasteet selvityksen vertailumaissa 1980–2016, % suhteessa BKT:hen Lähde: OECD (2017b)

	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2016
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Tanska	41,2	43,6	44,4	46,5	46,9	48,0	44,8	45,9	45,9
Ranska	39,4	41,9	41,0	41,9	43,1	42,8	42,0	45,2	45,3
Belgia	40,5	43,5	41,2	42,6	43,5	43,2	42,6	44,8	44,2
Suomi	35,3	39,1	42,9	44,5	45,8	42,1	40,8	43,9	44,1
Ruotsi	43,7	44,8	49,5	45,6	49,0	46,6	43,2	43,3	44,1
Italia	28,7	32,5	36,4	38,6	40,6	39,1	41,9	43,3	42,9
Itävalta	38,7	40,5	39,4	41,4	42,4	41,2	41,1	43,7	42,7
Alankomaat	40,3	39,8	40,2	37,7	37,2	35,4	36,1	37,4	38,8
Norja	41,9	41,9	40,2	40,0	41,9	42,6	42,0	38,3	38,0
Saksa	36,4	36,1	34,8	36,2	36,2	33,9	35,0	37,1	37,6
Viro	36,0	31,1	30,0	33,3	33,9	34,7
Espanja	22,0	26,8	31,6	31,3	33,2	35,1	31,2	33,8	33,5
Britannia	33,4	35,1	32,9	29,8	33,2	32,9	32,6	32,5	33,2
Kanada	30,4	31,7	35,2	34,8	34,8	32,2	30,6	32,0	31,7
Japani	24,5	26,4	28,2	25,8	25,8	26,2	26,5	30,7	..
Australia	26,2	27,7	28,0	28,2	30,4	29,9	25,4	28,2	..
Sveitsi	23,3	23,9	23,6	25,4	27,4	26,5	26,5	27,7	27,8
Yhdysvallat	25,5	24,6	26,0	26,5	28,2	25,9	23,5	26,2	26,0
OECD	30,1	31,5	31,9	33,3	33,9	33,5	32,5	34,0	34,3

Kokonaisveroasteet vaihtelevat maiden välillä huomattavasti. Myös yksittäisen maan veroaste vaihtelee eri vuosina veropolitiikasta ja suhdannetilanteesta riippuen. Esimerkiksi Suomen kokonaisveroaste oli vuonna 1985 kahdeksas vertailun 17

OECD-maan joukossa. 1990-luvun alun talouslama ja sen aikana toteutetut veronkiristykset nostivat Suomen veroasteen kuitenkin vertailumaiden kolmen kireimmän verottajan joukkoon. Korkeimmillaan veroaste oli vuonna 2000, jonka jälkeen se kääntyi alanevalle uralle veronkevennysten johdosta. Vuonna 2010 veroaste oli vertailumaiden kahdeksas. Tämän jälkeen verotusta on kiristetty, ja kokonaisveroaste on noussut lähes vuosittain vuoteen 2016 asti, jolloin Suomessa oli vertailumaiden ja OECD:n neljänneksi kirein veroaste. Veroaste on lähes yhdeksän prosenttiyksikköä korkeammalla tasolla kuin 1980-luvun alussa. Nousevuon vaikuttaneet muun muassa eläkerahastojen kartuttaminen ja viime vuosien verojen kiristykset.

2.2 Verorakenne ja työn verotus

Valtaosa verotuotoista kerätään OECD-maissa työn verotuksella eli henkilökohtaisella tuloverolla ja pakollisilla sosiaalivakuutusmaksuilla, joihin tässä selvityksessä jatkossa keskitytään. Muita perinteisiä verotuskohteita ovat kulutusverot, yrityksiltä perittävät tuloverot sekä omaisuusverot.

Taulukko 2.2 Verorakenne selvityksen maissa 2016 (*:llä merkityt tiedot vuodelta 2015), eri verolajien prosenttiosuus maan kokonaisverotuotoista, %. Lähde: OECD (2017b)

	Henkilöiden tuloverot	Yritysten tuloverot	Sosiaalivakuutusmaksut ja palkkasummaverot	Omaisuusverot	Kulutusverot	Muut verot
Tanska	53,0	5,9	0,7	4,0	32,3	3,7
Ranska	19,0	4,5	40,4	9,1	24,5	2,4
Belgia	27,8	7,8	31,0	8,0	24,5	0,0
Suomi	29,6	5,0	29,0	3,2	32,9	0,1
Ruotsi	30,0	5,7	33,4	2,4	28,2	0,1
Italia	25,8	5,0	30,2	6,5	28,1	4,0
Itävalta	21,6	5,6	41,8	1,3	28,1	1,3
Alankomaat	18,7	8,5	38,2	3,9	29,6	0,1
Norja	27,8	9,0	28,0	3,2	32,0	0,0
Saksa	26,6	5,3	37,7	2,8	27,1	0,0
Viro	17,3	5,1	33,4	0,8	42,9	0,0
Espanja	21,4	6,8	34,1	7,7	29,3	0,2
Britannia	27,3	8,4	18,9	12,6	32,2	0,0
Kanada	36,5	10,0	17,1	11,9	23,3	1,1
Japani*	18,9	12,3	39,4	8,2	21,0	0,3
Australia*	41,5	15,3	5,0	10,7	27,5	0,0
Sveitsi	31,2	10,8	24,6	6,7	21,7	4,9
Yhdysvallat	40,2	8,6	24,0	10,2	17,0	0,0
OECD	24,4	8,9	27,0	5,8	32,4	1,3

Suomessa henkilökohtainen tulovero oli valtioille pitkään suurin yksittäinen tulonlähde. Sen merkitys on kuitenkin vähentynyt 1990-luvulta lähtien. Toisaalta samaan aikaan työnantajien ja työntekijöiden maksamien sosiaaliturvamaksujen taso ja kunnallisveroprosentit ovat nousseet. Työstä perittävien verojen osuus verotuloista on siten pysynyt 1970-luvulta lähtien melko samana, mutta nykyisin painopiste on siirtynyt sosiaaliturvamaksujen ja kunnallisverojen suuntaan.

Useassa Euroopan maassa välittömät verot, välilliset verot ja sosiaaliturvamaksut tuottavat verotuloista kukin karkeasti kolmanneksen. Maiden väliset vaihtelut verorakenteen painotuksissa ovat kuitenkin suuria, kuten taulukosta 2.2 nähdään. Suurimpia poikkeuksia on Tanska, jossa verorakenne painottuu erityisesti tuloverotukseen. Toisaalta työhön kohdistuvat sosiaalivakuutusmaksut ovat Tanskassa poikkeuksellisen matalia. Sosiaalivakuutusmaksujen merkitys on sen sijaan erityisen suuri muun muassa Ranskassa, Alankomaissa ja Itävallassa.

Euroopan ulkopuolisissa selvityksen vertailumaissa verorakenne painottuu tuloverotukseen kokonaisveroasteen ollessa toisaalta monia Euroopan maita selvästi matalampia. Kehittyvissä kansantalouksissa, kuten esimerkiksi Meksikossa ja Baltian maissa, verorakenne painottuu tyypillisesti kulutuksen verotukseen.

3 VERTAILUMAIDEN VEROMUUTOKSET 2017

3.1 Verotus selvityksen euromaissa

Alankomaat

Ei merkittäviä muutoksia palkkaverotukseen.

Alankomaiden kokonaisveroaste on hieman euromaiden keskiarvoa matalampi. Henkilöiden ja yritysten tuloverot tuovat verotuloista noin neljänneksen ja sosiaalivakuutusmaksut lähes 40 prosenttia. Kulutusverojen osuus kokonaisverotuloista on noin 30 prosenttia.

Palkkatuloja verotetaan neliportaisella tuloveroasteikolla, jonka alin marginaaliveroprosentti on 36,55 ja ylin 52. Kahden alimman asteikkoluokan veroprosentit sisältävät kansallisen sosiaalivakuutusmaksun (27,65 % vuonna 2017), jolla rahoitetaan muun muassa eläkkeitä ja terveydenhuoltoa¹¹. Työnantajat maksavat sosiaalivakuutusmaksuja, joille on asetettu palkansaajakohtaiset ylärajat.

Alankomaissa työn verotusta kevennetään verohyvityksillä. Kaikki ovat oikeutettuja tuloriippuvaiseen perushyvitykseen, jonka määrä on kuluvana vuonna maksimissaan 2 254 euroa. Työllisyshyvityksen määrä on maksimissaan 3 223 euroa. Tämä Suomen työtulovähennyksen kaltainen verohyvitys pienenee, kun tulot ylittävät 32 444 euroa. Hyvitykseen ei ole enää oikeutettu, kun tulot ovat 121 000 euroa tai enemmän. Ennen vuotta 2016 myös kaikkein suurituloisimmat saivat hyvityksen.

Vuonna 2017 tuloverotukseen tehtiin vain pieniä tarkistuksia. Edellisvuonna pieni- ja keskituloisten verotus keveni, kun työtuloihin liittyviä vähennyksiä korotettiin ja kohdennettiin uudelleen. Tuolloin myös tuloveroasteikon keskimmäisiä marginaaliveroprosentteja alennettiin ja ylimmän tuloluokan alarajaa nostettiin. Vuodelle 2018 suunnitellaan veroasteikon tuloluokkien supistamista neljästä kahteen.

Perheille, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia, myönnetään verovapaata lapsilisää. Lapsilisän määrä riippuu lapsen iästä ja tietyissä tapauksissa myös perheen koosta. Matalammilla vuosituloilla lapsilisää kasvatetaan tulosidonnaisella osalla. Puolisoita verotetaan yksilöllisesti heidän omista tuloistaan, mutta tiettyjen tulojen (kuten asuntotulo) ja kustannusten (lastenhoitomenot) kohdalla puolisoit saavat itse päättää erien keskinäisestä jakamisesta. Yksinhuoltajavanhemmille ja pienituloisille huoltajille myönnetään kiinteitä lisähyvityksiä.

¹¹ Alankomaiden sosiaalivakuutus koostuu kahdesta järjestelmästä. Kaikkien rahoittaman kansallisen järjestelmän ohella työntekijöiden sairaus- ja työttömyysetuudet rahoitetaan pelkästään työntekijöiltä perittäviltä sosiaalivakuutusmaksuilla. Maksun suuruus riippuu toimialasta ja bruttopalkasta.

Ansiotulojen ohella Alankomaissa verotetaan myös asuntotuloa progressiivisilla veroasteikoilla. Sen sijaan muiden tulolähteiden, tulot huomattavista osakeomistuksista sekä säästöjen ja investointien tuotto, verotus on suhteellista. Huomattavien osakeomistusten tuottoihin sovellettava verokanta on 25¹² ja kolmannen tulolähteen tuoton verokanta on 30.

(International Bureau of Fiscal Documentation 2017a ja 2017b, European Commission 2017, OECD 2017a ja 2017b)

Belgia

Palkkaveromuutoksissa välivuosi - painopisteen siirto työn verotuksesta kuulutusverojen suuntaan kilpailukyvyyn parantamiseksi saanee jatkoa.

Belgia on korkean kokonaisveroasteen maa, jossa verorakenne painottuu tuloveroihin ja sosiaaliturvamaksuihin. Palkkaverokiila onkin perinteisesti ollut OECD- ja EU-maiden korkein. Kulutusverojen osuus kaikista verotuotoista alittaa sen sijaan EU:n keskiarvon, mutta omaisuuden ja perintöjen perusteella verotuottoja kerätään eurooppalaisessa mittakaavassa merkittävästi.

Vuonna 2016 Belgiassa aloitettiin mittavan veroreformin toteuttaminen. Uudistuksella tavoitellaan maan kilpailukyvyyn parantamista leikkaamalla historiallisen korkeita työvoimakustannuksia. Verouudistuksen myötä työn verotus kevenikin merkittävästi vuonna 2016 tuloverotukseen kohdennettujen kevennysten ja työnantajamaksujen leikkaamisen johdosta. Kevennykset rahoitetaan lähinnä valmisteverojen korotuksilla. Veroreformia on tarkoitus jatkaa vaiheittain vuoteen 2019 asti, mutta vuonna 2017 työn verotukseen ei tullut merkittäviä muutoksia.

Vuonna 2017 tuloveroasteikon rajoihin ja vähennyksiin tehtiin tarkistuksia. Edellisvuoden mittavaan kevennykseen verrattuna käytännön vaikutukset olivat varsin pieniä. Alkuperäisen suunnitelman mukaan veroreformia jatketaan vuonna 2018, jolloin nykyinen 30 % toinen tuloluokka poistuisi veroasteikosta. Myös työnantajamaksujen alentamista on tarkoitus jatkaa vuonna 2018.

Verovelvollisen työtuloja verotetaan Belgiassa progressiivisella valtion tuloveroasteikolla. Veroasteikko on erittäin kireä jo varsin matalilla verotettavilla tuloilla. Belgian liittovaltioluonteen vuoksi tulo- ja kiinteistöverot sekä rekisteröintimaksut eri alueilla voivat vaihdella huomattavasti. Vuosille 2014-2017 alueellinen lisävero on kuitenkin kaikkialla kiinteä 35,117 prosenttia liittovaltion tuloverosta. Kunnilla voi olla suhteellisesti määräytyviä paikallisia lisämaksuja tai ne voivat myöntää ylimääräisiä verohelpotuksia. Kunnallisten lisäverojen keskiarvo on 7-7,5 prosenttia liittovaltiolle ja alueille maksettavasta tuloverosta.

¹² Efektiivinen veroaste on korkeampi, koska yritys maksaa jaettavista voitoista myös yritysveron.

Belgian verojärjestelmä sisältää suuren joukon erilaisia verovähennyksiä tai verohyvityksiä. Näistä keskeisiä ovat 7 270–7 570 euron perusvähennys, tulonhankkimisvähennys ja pienituloisille palkansaajille myönnettävä verohyvitys. Lisävähennyksiä saa muun muassa pienituloisuuden, lasten lukumäärän tai muiden perhetilanteeseen liittyvien tekijöiden perusteella.

Verovuonna 2005 Belgiassa siirryttiin periaatteessa puolisoiden erillisverotukseen, jossa avio- ja avoliitossa asuvien puolisoiden tulot arvioidaan molemmille erikseen. Puolisoiden verotus arvioidaan kuitenkin molemmille yhteisesti, minkä vuoksi verotus noudattaa käytännössä enemmän puolisoiden yhteisverotusta. Suurempituloinen puoliso voi esimerkiksi siirtää osan tuloistaan toiselle puolisolle, jos vähemmän ansaitsevan puolison tulot alittavat 30 prosenttia puolisoiden yhteisistä nettoansiotuloista.

(European Commission 2017, International Bureau of Fiscal Documentation 2017a ja 2017b, OECD 2017a)

Espanja

Palkkaverotus ennallaan kevennysvuosien jälkeen.

Espanjan kokonaisveroaste on heilahdellut poikkeuksellisen paljon suhdanteiden mukana. Ennen finanssikriisiä vuonna 2007 veroaste oli vielä 36,4 prosenttia bruttokansantuotteesta, mutta kaksi vuotta myöhemmin enää alle 30 prosenttia. Sen jälkeen veronkorotukset ovat nostaneet veroastetta jonkin verran, mutta Espanja on yhä eurooppalaisittain matalan veroasteen maa.

Finanssikriisin jälkeen vuodesta 2010 lähtien Espanja on useissa eri yhteyksissä leikannut julkisia menoja, korottanut veroja ja uudistanut sekä eläkejärjestelmäänsä että työmarkkinoita. Myöskään ansiotulojen verotus ei säästynyt kiristyksiltä. Vuonna 2012 valtion tuloveroasteikon marginaaliveroprosentteja korotettiin kautta linjan progressiivisesti nousevalla väliaikaisella lisäverolla, jonka voimassaoloa jatkettiin myöhemmin vuoden 2014 loppuun asti. Sen myötä veroasteikon alin marginaali oli 24,75 ja ylin 52 prosenttia vielä vuonna 2014.

Vuosina 2015 ja 2016 tuloverotusta uudistettiin laajasti veroasteikkoja muuttamalla. Tarkoituksena oli etenkin pieni- ja keskituloisten työn verotuksen keventäminen portaittain. Vuonna 2016 tuloveroasteikon marginaaliveroprosentteja alennettiin kautta linjan 1-2 prosenttiyksiköllä. Vuodelle 2017 asteikkoihin ei tehty enää muutoksia. Asteikon marginaaliveroprosentit ovat nyt 19 ja 45 prosentin välillä.

Työtuloista ei peritä Espanjassa paikallishallinnon asettamia veroja. Sekä työntekijät että erityisesti työnantajat maksavat pakollisia sosiaalivakuutusmaksuja, joille on kuukausittaiset euromääräiset ala- ja ylärajat. Espanjan verojärjestelmä sisältää

useita vähennyksiä ja joitakin verohyvityksiä. Veronmaksajakohtainen perusvähennys on 5 550 euroa.

Lapsivähennyksen määrä kasvaa lasten lukumäärän mukaan, minkä lisäksi pienistä lapsista saa vielä lisävähennyksen. Alle kolmevuotiaiden lasten palkansaajaideille on kohdennettu oma 1 200 euron verohyvitys, jolla kannustetaan äitejä palaamaan takaisin työelämään.

(International Bureau of Fiscal Documentation 2017a ja 2017b, OECD 2017a ja 2017b)

Italia

Palkkaverotus ennallaan.

Italia on ollut koko 2000-luvun korkean veroasteen maa, jossa verotusta on kiristetty entisestään finanssikriisin jälkeisinä vuosina. Verotuottoja kerätään erityisesti tuloverotuksella. Osittain tuloverotuksen painoarvoa nostaa Italian ammattiharjoittajien maksama laajapohjainen paikallinen tulovero (*IRAP*). Välillisen verotuksen puolella arvonlisävero ei ole ollut niin merkittävässä roolissa kuin EU:ssa yleisesti, sen sijaan ympäristöveroilla on suhteellisen suuri merkitys.

Italian julkinen talous joutui koetuksille Euroopan velkakriisin myötä. Julkisen talouden sopeutustoimet painottuivat varsinkin aluksi veronkiristyksiin. Kiristykset kohdistuivat etenkin välilliseen verotukseen ja omaisuuden verotukseen mutta jossain määrin myös henkilöiden ja yritysten tuloverotukseen.

Vuonna 2011 käyttöön otetun yli 300 000 euron verotettavista tuloista perittävän kolmen prosentin ”solidaarisuusmaksun” voimassaolo päättyi viimein vuoden 2016 lopussa. Alun perin veroa oli tarkoitus periä viimeisen kerran vuodelta 2013.

Muilta osin palkkaverotuksessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuosina 2016 ja 2017. Sen sijaan vuoden 2017 alussa yritysveroprosenttia laskettiin 3,5 prosenttiyksiköllä.

Valtion tuloveroasteikko on viisiportainen ja sen marginaaliveroprosentit ovat 23 prosentista 43 prosenttiin. Valtion tuloveron lisäksi Italian alueilla ja kunnilla on oikeus määrätä työtuloille erillinen lisävero. Palkansaajan alueelliset lisäverot vaihtelevat 1,23 ja 3,33 prosentin välillä. Alueilla, joissa on suuret budjettivajeet, on mahdollista korottaa lisävero vielä tätä ylemmäs. Kunnalliset verot voivat vaihdella nolasta 0,9 prosenttiin.

Työntekijän keskimääräinen sosiaaliturvamaksu on kymmenen prosentin suuruusluokkaa riippuen jonkin verran bruttopalkan suuruudesta. Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut ovat noin kolmannes palkan päälle riippuen toimialasta ja työntekijän asemasta.

Italiassa myönnetään verohyvityksiä puolison, lasten lukumäärän, asuntolainan korkomenojen, lääkekulujen ja maksettujen pakollisten sosiaalivakuutusmaksujen perusteella. Työ- tai eläketulojen perusteella myönnetään myös hyvitys ansiotuloista. Hyvityksen määrä riippuu verovelvollisen kokonaistuloista, joiden tulee alittaa 55 000 euroa. Työtuloista myönnettävän ansiotulohyvityksen maksimimäärä on 1 880 euroa.

(European Commission 2017, International Bureau of Fiscal Documentation 2017a ja 2017b, OECD 2017a ja 2017b)

Itävalta

Edellisvuoden mittavien kevennysten jälkeen ei muutoksia palkkaverotukseen.

Itävallan kokonaisveroaste on varsin korkea, ja yli puolet verotuloista kerätään työn verotuksella¹³. Veroaste kääntyi 2000-luvun alkupuolen laskutrendistä pikkuhiljaa nousuun viime vuosien julkisen talouden sopeutustoimien johdosta. Hallitus toteutti useita sopeutustoimia niin tulojen lisäämiseksi kuin menojen karsimiseksi. Etenkin valmisteveroja kiristettiin. Verotuksen osalta suunta muuttui keventäväksi kuitenkin vuonna 2016.

Vuoden 2016 alussa Itävallassa toimeenpantiin merkittävä veroreformi, jonka ansiosta palkansaajien tuloverotus keveni tulotasosta riippuen jopa useampia prosenttiyksiköitä pieni- ja keskituloisimpiin painottuen. Verouudistus kevensi verotusta kokonaisuudessaan, vaikka vastineeksi pääomatuloihin liittyviä veroja ja alennettuja arvonlisäveroja hieman nostettiin.

Vuonna 2016 tuloveroasteikko uudistettiin kolmiportaisesta kuusiportaiseksi keventäen verotusta kautta linjan aivan suurituloisimpia lukuun ottamatta. Aiemmin ylintä, 50 prosentin, marginaaliveroa perittiin yli 60 000 euron tuloilta. Nyt 50 prosentin marginaali koskee 90 000 euron ylittäviä tuloja. Kaikkein suurituloisimmille yli miljoona euroa vuodessa tienaaville luotiin uusi 55 prosentin marginaaliveroluokka, joka on voimassa vuoteen 2020 asti.

Alinta 25 prosentin (oli 36,5 % vuonna 2015) marginaaliveroastetta maksetaan 11 000 euron verotettavista vuosituloista alkaen. Tulonhankkimisvähennyksen ohella palkkatuloista myönnetään automaattisesti verohyvitys työtuloista ja työmatkoista. Lisäksi verovelvollinen saa vähentää tulostaan maksetut sosiaaliturvamaksut ja tietyillä edellytyksillä myös korkomenoja sekä lääke- ja koulutuskustannuksia.

¹³ Perinteisten tuloverojen ja sosiaaliturvamaksujen ohella työnantajat maksavat Itävallassa palkkasummasta välillisiä veroja. Tällainen veronluonteinen maksu suoritetaan esimerkiksi rahastoon, joka tassa vanhemmuudesta aiheutuvia kustannuksia.

Vuodesta 2013 eteenpäin suurten lomakorvausten verotukseen on kohdistettu solidaarisuusmaksu. Aikaisemmin kesä- ja joululomalta saatuja lisäkorvauksia verotettiin kuuden prosentin suhteellisella verokannalla, mutta nyt 24 380 euron ylittävän lomakorvauksen verotus kiristyy progressiivisesti aina 55 prosenttiin asti.

Lapsiperheiden tuet muodostuvat tuloista riippumattomasta 58,40 euron kuukausittaisesta lapsihyvityksestä ja 440 euron vuosittaisesta lapsivähennyksestä. Alle 10-vuotiaiden lasten päivähoitokustannuksista saa verovähennyksen ja lastenhoidon tukea voidaan maksaa myös työnantajille. Jos puoliso on pienituloinen, perheelle myönnetään ylimääräinen 494 euron puolisohyvitys, jonka määrä nousee yksinhuoltajilla ja lasten lukumäärän kasvaessa.

(EY 2016, International Bureau of Fiscal Documentation 2017a, OECD 2017a)

Ranska

Kokonaisveroaste ennätyslukemissa.

Ranskan kokonaisveroaste oli EU-maiden toiseksi korkein vuonna 2016. Veroaste on ollut viime vuodet historian korkeimmalla tasolla, reilussa 45 prosentissa. Eri-tyisesti työnantajien maksamat palkan sivukulut ovat korkeat. Ranskassa sosiaalivakuutusmaksut ovatkin OECD-maiden korkeimpia suhteessa bruttokansantuoteseen. Tuloverotusta monimutkaistavat sadat erilaiset verovähennykset ja verotuet sekä myös puolisoiden yhteisverotus.

Julkisen talouden sopeutustoimina verotusta kiristettiin etenkin vuosina 2011-2013. Valtion tuloveroasteikkoon luotiin vuonna 2013 uusi, 150 000 euron verotettavista tuloista alkava tuloluokka, jonka ylittäviä tuloja verotetaan 45 prosentin verokannalla. Tuolloin toteutettiin myös muita veromuutoksia runsaasti, vaikka Francois Hollanden vaalilupaus 75 prosentin marginaaliveroasteesta suurituloisille ei toteutunutkaan suunnitellusti Ranskan perustuslakikomitean lausunnon vuoksi¹⁴. Hollande ei ole kuitenkaan luopunut lisäverosta suurituloisille vaan 75 prosentin vero perittiin yrityksiltä, jotka maksavat yli miljoonan euron palkkakorvauksen työntekijälleen vuosina 2013 ja 2014.

Vuonna 2015 verosopeutuksesta siirryttiin enemmän kilpailukykyä ja talouden toimeliaisuutta avittavan veropoliitiikan suuntaan, kun valtion tuloveroasteikon silloinen alin porras poistettiin. Pidemmällä tähtäimellä yritysveroprosenttia ollaan laskemassa 33,3 prosentista 28 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä.

Vuosina 2016 ja 2017 tuloveroasteikon rajoihin ja vähennyksiin tehtiin inflaatio-tarkistukset normaaliin tapaan. Lisäksi vuodelle 2017 pienituloisimpien tuloveroja

¹⁴ Perustuslakikomitea piti veroa ongelmallisena Ranskan yhteisverotuksen vuoksi, mikä olisi asettanut suurituloiset perheelliset ja perheettömät kotitaloudet taloudellisesti hyvin erilaiseen asemaan.

kevennettiin 20 prosentilla (kun perheettömän palkansaajan tulot enintään 18 500 euroa ja pariskuntien 37 000 euroa).

Työtuloja verotetaan Ranskassa valtion progressiivisella neliportaisella tuloveroasteikolla. Veroasteikkoa sovelletaan edellisen vuoden verotettaviin tuloihin kotitalouskohtaisesti. Vuonna 2019 on tarkoitus siirtyä reaaliaikaiseen ennakonpidätysjärjestelmään. Pääomatulot on tarkoitus eriyttää progressiivisesta verotuksesta 30 prosentin tasaveron alaiseksi vuoden 2018 alusta. Veronmaksajat voisivat pyytää kuitenkin niiden verottamista myös progressiivisen tuloveroasteikon perusteella.

Valtion tuloveron lisäksi työntekijät ja työnantajat maksavat työtuloista sosiaaliveroja, jotka ovat tietyillä ehdoilla osittain vähennyskelpoisia muussa tuloverotuksessa. Kunnilla ei ole verotusoikeutta työtuloihin. Työnantajan palkkasidonnaisiin maksuihin on tehty viime vuosina joitakin kevennyksiä.

Pienituloisten työllistymistä kannustava työllisyysbonus poistettiin vuoden 2015 tulojen verotuksesta eteenpäin. Sen tilalle säädettiin uusi erittäin pienituloisten työntekoa kannustava tulonsiirto.

(European Commission 2017, International Bureau of Fiscal Documentation 2017a ja 2017b, OECD 2017a)

Saksa

Veropolitiikka ollut pitkään hyvin stabiilia.

Saksan kokonaisveroaste on eurooppalaista keskitasoa. Verotuotoista lähes 40 prosenttia muodostavat palkkasidonnaiset veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut. Välilliset, kulutuksesta kerättävät, verot ovat sen sijaan EU:n matalimpia. Saksan veropolitiikka on ollut viime vuodet varsin muuttumatonta. Lähinnä perusvähennystä on hieman nostettu ja veroasteikkoihin on tehty inflaatiotarkistuksia. Muutokset ovat pitäneet palkkaverotuksen suurin piirtein ennallaan.

Työtuloja verotetaan Saksassa liittovaltion progressiivisella funktiopohjaisella tuloveroasteikolla, jonka ylin marginaalivero on 45 prosenttia. Tuloveroihin lisätään solidaarisuusmaksu, joka on 5,5 prosenttia tuloveroista. Puolisoihin verotetaan yhdessä, jos he eivät vaadi erillisverotusta. Liittovaltion tuloveron lisäksi työntekijät ja työnantajat maksavat työtuloistaan erilaisia lakisääteisiä sosiaaliturvamaksuja. Euromääräisen maksimimäärän jälkeen maksuja ei kuitenkaan enää peritä.

Puolisot voivat Saksassa valita, joko yhteis- tai erillisverotuksen. Suurin osa pariskunnista hyöttyy yhteisverotuksesta. Tuloverotuksen keskeisimmät vähennykset ovat perusvähennys, 8 820 euroa, ja tulonhankkimisvähennys. Lapsiperheet saavat tukea muun muassa lapsivähennyksen ja verotuksen kautta annettavan lapsilisän muodossa, joita kumpaakin nostettiin hieman vuodelle 2017. Lapsivähennys on 2 358 euroa vuonna 2017.

(European Commission 2017, International Bureau of Fiscal Documentation 2017a ja 2017b, OECD 2017a)

Suomi

Kokonaisveroasteen nousu taittuu työn verotuksen kevenemisen myötä.

Suomessa veronkiristykset käänsivät kokonaisveroasteen nousuun finanssikriisin jälkeen. Vuonna 2016 veroaste oli 3,3 prosenttiyksikköä korkeampi vuoden 2010 pohjiin verrattuna. Tuloverot, kulutusverot ja sosiaalivakuutusmaksut tuovat kukin karkeasti noin kolmanneksen verotuloista. Suomessa verotus painottuu henkilöiden tuloverotukseen eurooppalaiseen keskiarvoon ja vertailumaihin verrattuna.

Palkansaajien tuloverotusta kevennettiin vähitellen vuodesta 1996 lähtien sosiaalivakuutusmaksuja ja valtion tuloveroasteikon marginaaliveroprosentteja alentamalla sekä kunnallisveron ansiotulovähennystä korottamalla ja laajentamalla sitä uusille tulotasoin. Vuonna 2006 otettiin käyttöön kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen rinnalle valtion verotuksessa tehtävä ansiotulovähennys, joka korvattiin uudella työtulovähennyksellä vuonna 2009.

Pitkä, asteittaisten tuloverokevennysten ajanjakso päättyi vuoteen 2009, jolloin palkansaajien tuloverot kevenivät vielä tulotasosta riippuen vajaalla yhdellä prosenttiyksiköllä. Sen jälkeen palkansaajien tuloverotus pysyi Suomessa vuoteen 2012 saakka suurin piirtein ennallaan.

Vuonna 2013 tuloverotus kiristyi, kun ansiotuloverotukseen aikaisempina vuosina tehdyistä tarkistuksista luovuttiin. Suurituloisempien verotusta kiristi myös 100 000 euron ylittävälle verotettaville tuloille luotu uusi tuloluokka. Tämä solidaarisuusveroksi kutsuttu veronkorotus oli kaksi prosenttia tulorajan ylittävistä tuloista. Myös vuoden 2013 alussa televisiolupamaksun korvannut yleisradiovero kiristi tuloverotusta.

Vuonna 2014 tuloverotus kiristyi kunnallisveroprosenttien ja työeläkemaksun noususta johtuen. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti nousi 0,36 prosenttiyksikköä, kun 156 kuntaa korotti tuloveroprosenttiaan. Lisäksi palkansaajilta perittävä työeläkevakuutusmaksu nousi 0,4 prosenttiyksikköä 5,55 prosenttiin (alle 53-v:n maksu).

Vuonna 2015 verotus kiristyi hieman kunnallisveroprosenttien ja palkansaajamaksujen noususta johtuen. Lisäksi suurempituloisempien verotusta kiristi solidaarisuusverotuksen alarajan lasku 100 000 euron verotettavista tuloista 90 000 euron tuloille sekä ylimpien tuloluokkien jättäminen ansiotasoin/inflaatiotarkistukset ulkopuolelle. Tuloverotuksessa tapahtui myös merkittävä periaatteellinen muutos, kun käyttöön otettiin uusi lapsivähennys vuosille 2015–2017.

Vuonna 2016 pieni- ja keskituloisten palkkaverotukseen kohdistettiin kevennys työtulovähennystä korottamalla. Suurituloisempien verotusta sen sijaan kiristettiin alentamalla ”solidaarisuusveron”, eli valtion tuloveroasteikon korkeimman prosentin, alarajaa 90 000 eurosta 72 300 euroon vuosien 2016-2017 ajaksi. Palkansaajien verotusta kiristi työttömyysvakuutusmaksun 0,5 prosenttiyksikön nousu. Kaikki palkkaverotuksen muutokset huomioiden pienituloisempien verotus keveni, keskituloisten pysyi jotakuinkin ennallaan tai hieman keveni ja suurituloisten kiristyi.

Vuodelle 2017 hallitus toteutti työmarkkinajärjestöjen neuvotteleman kilpailukykykysymyksen tukemiseksi merkittävän tuloverokevennyksen. Vaikka jotkin palkansaajan sosiaalivakuutusmaksut nousivat, kokonaisuudessaan palkansaajan veroprosentti aleni noin 0,6 prosenttiyksiköllä. Verotus keveni kaikilla palkkatasoilla ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2009. Työn verotusta mittaava palkkaverokiila aleni vielä palkkaverotuksen kevennystä enemmän, reilun prosenttiyksikön verran kilpailukykykysymykseen liittyvien työnantajamaksujen kevennysten johdosta.

Vuonna 2018 työn verotus kevenee entisestään, koska työnantajamaksujen kevennykset jatkuvat. Sen sijaan palkkaverotus pysyy jotakuinkin ennallaan, kun hallituksen tuloverotuksen kevennykset kompensoivat karkeasti palkansaajamaksujen nousun.

(European Commission 2017)

Viro

Työn verotaakka pysyi ennallaan – valmisteverojen korotukset jatkuvat.

Viron veroaste on korkeampi kuin muiden Baltian maiden, mutta selvästi matalampi kuin EU-maissa keskimäärin. Kulutusverojen ja lähinnä työnantajilta kerätävien sosiaaliturvamaksujen merkitys veroasteessa on suuri.

Viro laski vuoden 2015 alusta tuloista perittävän tasaveron 21 prosentista 20 prosenttiin. Muutos koski sekä henkilöiden että yhtiöiden maksamaa veroa. Vielä vuonna 2004 veroprosentti oli 26, mutta sen jälkeen prosenttia kevennettiin vuosittain yhdellä prosenttiyksiköllä aina 21 prosenttiin asti. Vuonna 2009 kansainvälinen talouslama pienensi verokertymiä ja kasvatti julkisia menoja, minkä vuoksi Viro luopui suunnitelmistaan keventää tulovero asteittain 18 prosenttiin.

Viron tuloverotus ei ole puhdas tasaverojärjestelmä, sillä jokaisen verovelvollisen kokonaistuloista vähennetään henkilökohtainen perusvähennys. Vuonna 2017 verotusta kevennettiin korottamalla tätä perusvähennystä. Perusvähennys muodostaa verojärjestelmään verotettavan tulon alarajan, joka on 2 160 euroa vuonna 2017. Perheellisistä toinen vanhemmista on oikeutettu korotettuun perusvähennykseen. Lapsikohtainen korotus on 1 848 euroa toisesta perheen alle 18-vuotiaasta lapsesta lähtien.

Ainoa palkansaajilta perittävä sosiaalivakuutusmaksu¹⁵, työttömyysvakuutusmaksu on 1,6 prosenttia. Työnantajien työttömyysvakuutusmaksu on 0,8 prosenttia. Työnantajat maksavat työntekijöiden palkkasummasta myös 33 prosentin sosiaaliveroa.

Vuodesta 2017 eteenpäin puolisoita verotetaan erikseen. Vuodelle 2018 tuloverotusta ollaan muuttamassa aiempaa progressiivisemmaksi nostamalla perusvähennystä 6 000 euroon ja tekemällä siitä tuloriippuvainen. Vähennys leikkaantuisi kokonaan pois, kun vuositulot ylittävät noin 25 000 euroa.

Kulutusverojen puolella valmisteveroja on korotettu vuosittain. Valmisteverojen korotuksia ollaan jatkamassa joka vuosi ainakin vuoteen 2020 saakka.

(European Commission 2017, International Bureau of Fiscal Documentation 2017a ja 2017b)

3.2 Verotus vertailun muissa Euroopan maissa

Britannia

Pieniä kevennyksiä palkkaverotukseen, yritysveroprosenttia viilataan kilpailukykyisemmäksi.

Britannian veroaste liikkuu EU:n ja OECD:n keskiarvon alapuolella. Progressiivinen työn verotus on kevyttä, sillä erityisesti työn sivukulut ovat matalat. Sen sijaan omaisuudesta kertyy Britannialle verotuottoja BKT:hen suhteutettuna eniten OECD-maista. Perinteisesti kulutusveroilla on ollut Britanniassa muita EU-maita vaatimattomampi rooli, mutta muun muassa vuoden 2011 alussa toteutettu arvonlisäverotuksen kiristys on nostanut kulutusverojen suhteellisen merkityksen EU-maiden keskimääräistä tasoa korkeammaksi.

Hallitus on pyrkinyt vauhdittamaan talouskasvua kilpailukykyisemmällä yritysverotuksella. Yritysverokanta on laskenut vuosikymmenen alun 28 prosentista 19 prosenttiin vuonna 2017. Ja sen on tarkoitus jatkaa laskua 17 prosenttiin vuonna 2020. Myös osinkojen ja myyntivoittojen verotusta on uudistettu.

Britannia oli vuonna 2010 ensimmäisiä Euroopan maita, jotka kiristivät hyvätuuloisten palkansaajien tuloverotusta finanssikriisin iskettyä. Kiristys toteutettiin lisäämällä valtion kaksiportaiseen tuloveroasteikkoon uusi 50 prosentin marginaaliveroaste 150 000 Englannin punnan ylittävälle verotettaville tuloille. Samalla hyvätuuloisten oikeutta perusvähennykseen rajattiin siten, että vähennys alkaa pienentyä 100 000 Englannin punnan ylittäviltä tuloilta¹⁶. Mirrlees Review'ssa (2011)

¹⁵ Vuoden 1983 jälkeen syntyneiden on maksettava palkastaan myös pakollista kahden prosentin maksua henkilökohtaiselle eläketilille.

¹⁶ Vähennys pienenee yhdellä punnalla jokaista kahta puntaa kohden rajan ylittäviltä tuloilta.

arvioitiin, että ei ole varmaa tuottiko marginaaliveron korotus 50 prosenttiin lainkaan verotuloja, vai vähensikö se jopa niitä. Vero kohdistui vain noin 300 000 henkilöön.

Kun monessa muussa Euroopan maassa vielä luotiin uusia kiristyksiä hyvätuloisille, niin Britannia kääntyi vuonna 2013 kiristysten tiellä toiseen suuntaan ja laski tuloveroasteikon ylimmän marginaaliveroprosentin 50 prosentista 45 prosenttiin.

Viime vuosina perusvähennystä on määrätietoisesti nostettu useampaan otteeseen. 6.4.2017 lukien vähennys nostettiin 11 000 punnasta 11 500 puntaan. Britanniassa verovuosi alkaa 6. päivä huhtikuuta. Vuonna 2017 alkavalle verovuodelle korotettiin reippaasti tuloveroasteikon ylempää (keskimmäistä) tulo rajaa. Tulorajan ja perusvähennyksen nostoja on tarkoitus jatkaa myös vuonna 2018.

Kannustinloukkujen purkamiseksi käyttöön ollaan vähitellen otettu uusi tukimuoto, Universal Credit, joka korvaa useampia vanhoja sosiaaliturvaetuksia ja verovähennyksiä. Uudistus tulee voimaan eri osissa maata portaittain.

Britanniassa on ollut käytössä vuodesta 2003 lähtien pienituloisille palkansaajille tietyillä ehdoilla myönnettävä työtulovähennys (*working tax credit*). Verohyvityksen määrään vaikuttavat muun muassa perhemuoto sekä työtuntien ja lasten lukumäärä. Yksinäisellä palkansaajalla vähennys on jo lähes poistunut 13 000 Englannin punnan bruttotuloilla, mutta vähennys on suurempi perheellisille. Verojärjestelmä tuntee myös lapsihyvityksen, jonka määrä riippuu tuloista ja lasten lukumäärästä. Yksinkertaisimmillaan kaksilapsinen perhe saa lapsihyvityksen noin 31 000 punnan vuosituloihin asti. Sekä työtulovähennys että lapsihyvitys aikaansaavat sen, että tietyissä tapauksissa pienituloisten verot ovat negatiiviset.

(European Commission 2017, HM Revenue & Customs 2017, International Bureau of Fiscal Documentation 2017a ja 2017b)

Norja

Henkilö- ja yritysverot muutoksessa.

Norja on ollut muiden Pohjoismaiden tapaan korkean kokonaisveroasteen maa, mutta 2010-luvulla veroaste on alentunut EU:n keskiarvon tuntumaan 38 prosenttiin. Yritysten tuloverot, etenkin öljyn ja kaasun jalostuksesta, tuottavat huomattavasti tuloja valtion budjettiin. Tulot välillisestä verotuksesta ja sosiaaliturvamaksuista suhteessa BKT:hen jäävät sen sijaan EU:n keskiarvojen alle. Työn verotus on Norjassa maltillista.

Norjassa on käytössä ansio- ja pääomatulojen eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa kaikkia tuloja verotetaan tasaverokannalla ja työ- ja eläketuloja sen lisäksi progressiivisella veroasteikolla. Verotettavan tulon laskemisessa hyödynnetään kahta erilaista tulopohjaa tavallisille ja henkilökohtaisille tuloille.

”Tavallisia tuloja” ovat kaikki tulot, kuten pääomatulot ja palkkatulot, ja niihin kohdistuu suhteellinen 24 prosentin verokanta. Verokanta jakaantuu maakunta- ja kuntaveroon sekä valtion veroon. Tavallisten palkkatulojen verotuksessa otetaan huomioon tiettyjä tyypillisiä vähennyksiä, kuten tulonhankkimisvähennys ja perusvähennys. Tasaverokantaa alennettiin vuonna 2016 kahdella prosenttiyksiköllä ja vuonna 2017 yhdellä prosenttiyksiköllä.

Työhön liittyvistä ”henkilökohtaisista tuloista” maksetaan tasaveroprosentin lisäksi veroa tuloveroasteikon mukaan, jos tulot ylittävät asteikon alimman tulorajan. Progressiivisen tuloveroasteikon soveltamisessa käytetään bruttomääräistä tuloa, eli siitä ei myönnetä vähennyksiä. Tasaveroprosentin kevennysten vastineeksi tuloveroasteikon prosentteja on korotettu vuosina 2016 ja 2017.

Tuloveroasteikko on neliportainen ja sen ylin marginaalivero on tänä vuonna 14,52 prosenttia yli 934 050 Norjan kruunun ylittäviltä tuloilta. Tuloveroasteikon rajoja ja vähennyksiä on tarkistettu vuosittain. Bruttopalkasta maksetaan 8,2 prosentin sosiaaliturvamaksut tiettyyn kattoon asti.

Henkilöverotuksen lisäksi muutoksessa on myös yritysten verotus. Yritysten tuloveroprosenttia on laskettu lähes vuosittain prosenttiyksiköllä, ja vuonna 2018 se tulee olemaan 23 %. Vielä 2013 yrityksiä verotettiin 28 prosentin verokannalla. Pankkien yritysveroprosentti pidetään kuitenkin ennallaan 25 prosentissa. Lisäksi pankeille ehdotetaan viiden prosentin veroa palkkasummasta (financial activity tax).

(European Commission 2017, International Bureau of Fiscal Documentation 2017a ja 2017b, OECD 2017b)

Ruotsi

Tuloverotukseen ei merkittäviä muutoksia tänä vuonna.

Ruotsin kokonaisveroaste on korkea, vaikka vuodesta 2012 eteenpäin se on jäänyt alle Suomen tason. Ruotsi kevensi porvarihallituksen aikana erityisesti tuloverotusta työllisyyden edistämiseksi. Työn verotus on kuitenkin kansainvälisesti vertaillen kireää, ja sosiaalivakuutusmaksuilla on merkittävä rooli verotuksessa. Verorakenteessa kulutus- ja omaisuusveroilla on sen sijaan hieman pienempi merkitys kuin Suomessa.

Ruotsissa on ollut käytössä vuodesta 1991 lähtien eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa ansiotuloja verotetaan progressiivisesti ja pääomatuloihin kohdistuu 30 prosentin suhteellinen verokanta. Valtion tuloveroasteikko on kaksiportainen, ja sen ensimmäinen 20 prosentin marginaalivero kohdistuu 438 900 Ruotsin kruunun ylittäviin verotettaviin tuloihin. Asteikon toinen tuloluokka alkaa 638 500 Ruotsin kruunun ylittävistä verotettavista tuloista, joista maksetaan 25 prosentin marginaalivero.

Kunnat ja maakärjäkunnat (landsting) ovat Ruotsissa merkittäviä veronsaajia, sillä niiden yhteenlaskettu keskimääräinen kunnallisveroprosentti on 32,12 prosenttia. Kunnallisveroprosentti vaikuttaa muun muassa palkansaajan työtulovähennyksen ja eläkeläisten perusvähennyksen määrään. Palkansaajan ainoa sosiaalivakuutusmaksu on yleinen eläkemaksu, joka on 7 prosenttia tuloista, mutta maksimissaan 34 700 kruunua vuodessa. Työnantajat maksavat lakisääteisiä sosiaalivakuutusmaksuja yhteensä 31,42 prosenttia palkasta.

Tärkeimmät pienituloisten verotusta keventävät vähennykset ovat perusvähennys ja työtulovähennys. Aivan pienituloisimpien verovelvollisuus poistetaan perusvähennyksellä, mutta myös suurituloiset ovat oikeutettuja perusvähennykseen. Perusvähennys on alle 65-vuotiailla maksimissaan 34 500 Ruotsin kruunua tuloista riippuen. Iäkkäämpien henkilöiden perusvähennys voi olla suurempi.

Vuonna 2007 käyttöön otettu työtulovähennys on työtuloihin perustuva verosta tehtävä vähennys. Se on ollut Ruotsin hallituksen keskeinen työn verotusta alentava instrumentti, ja vähennystä on kasvatettu merkittävästi vuosina 2008–2010. Sen jälkeen vähennyksen ala- ja ylärajoihin on tehty vuosittain inflaatiotarkistukset ja vuodelle 2014 uusi merkittävä viides tasokorotus, joka kevensi verotusta noin 12 miljardilla kruunulla. Työtulovähennys on suhteellisesti suurimmillaan pieni- ja keskituloisilla palkansaajilla. Maksimissaan verohyöty nousee kuluvana vuonna noin 26 770 kruunuun keskimääräisellä kunnallisveroprosentilla lasketuna. Ikääntyneitä, vähintään 65-vuotiaita kannustetaan tekemään töitä korotetulla työtulovähennyksellä.

Uusi hallitus leikkasi työtulovähennystä vuodesta 2016 eteenpäin, niin että vähennys alkaa pienentyä kolmella prosentilla 600 000 kruunun ylittävien tulojen osalta. Aiemmin työtulovähennys ei pienentynyt tulojen kasvaessa kuten Suomen vastaavat vähennykset. Työtulovähennyksen leikkaantuminen nostaa marginaaliveroprosenttia aina 1 490 000 kruunun tuloille saakka, minkä jälkeen vähennystä ei enää saa.

Vuonna 2017 tuloveroasteikon rajoihin tehtiin indeksitarkistukset prosenttiyksiköä pienempinä kuin ilman lakimuutosta olisi tehty. Indeksitarkistus on Ruotsissa perinteisesti hintatason muutos lisätyn kahdella prosenttiyksiköllä. Vuonna 2018 tarkistukset tehdään myös prosenttiyksikön pienempinä

(Finansdepartementet 2015 ja 2013, International Bureau of Fiscal Documentation 2017a ja 2017b, Regeringskansliet 2016, Statistiska Centralbyrån 2017)

Sveitsi

Tuloverot pysyvät Sveitsissä yhä ennallaan.

Muuhun Eurooppaan verrattuna Sveitsin kokonaisveroaste on varsin matala, 27,8 % suhteessa BKT:hen vuonna 2016. Verotus on painottunut vahvasti välittömien

verojen suuntaan, ja henkilöiden maksamat tuloverot bruttokansantuotteeseen suhteutettuna ovat suunnilleen OECD:n keskitasoa.

Tuloveroprosenteista ja verovähennyksistä säädetään Sveitsissä kolmella tasolla: liittovaltiotasolla, 26 kantonissa ja noin 2 300 kunnassa. Liittovaltion ohella kantonit voivat määrätä omia verolakejaan. Lisäksi kunnat määräävät omat tuloveronsa liittovaltion ja kantonien verojen päälle lisämaksun muodossa. Alueet keräävätkin valtaosan välittömistä veroista, kun taas liittovaltion verotuotot kertyvät pääosin välillisistä veroista. Lukuisten eri osapuolten vuoksi Sveitsin tuloverojärjestelmä on varsin omalaatuinen ja vaikeasti vertailtava. Niin kantonit kuin kunnatkin harrastavat keskenään vilkasta verokilpailua, mikä on Sveitsissä laajalti hyväksyttyä¹⁷.

Palkasta maksettavat veroprosentit vaikuttavat muihin maihin nähden ensi silmäyksellä varsin matalilta. Yksi syy on se, että keskimääräinen palkkataso on Sveitsissä selvästi korkeampi kuin Suomessa¹⁸ ja suurimmassa osassa Euroopan vertailumaista. Jos vertailtaisiin todellisten maittaisten keskipalkkojen verotusta Suomessa ja Sveitsissä, Sveitsin verotus ei enää olisikaan yhtä keveää. Lisäksi Sveitsissä maksetaan palkasta tuloverojen ohella huomattavia ei-lakisäätteisiä työeläke- ja sairausvakuutusmaksuja. Nämä vakuutusmaksut maksetaan yksityisille vakuutuslaitoksille, joten niitä ei ole huomioitu tässä selvityksessä.

Liittovaltion ansiotuloverotaulukon prosentti vaihtelee 0,77 ja 13,2 välillä. Jos tulot ylittävät veroasteikon ylimmän rajan, kaikkia tuloja verotetaan kuitenkin 11,5 prosentilla. Kantonit ja kunnat asettavat verotettavalle tulolle omat veroasteensa. Kantonien ja kuntien verotus pohjautuu perusveroasteikkoon, johon soveltamalla kunkin kantonin ja kunnan omaa kerrointa saadaan selville lopullinen tuloveron määrä. Zürichin perusveroasteikko alkaa 2 prosentista päättyen 13 prosenttiin. Tuloveroasteikkoon sovellettava kantonin kerroin on Zürichissä 1,0 ja kunnallisen lisämaksun kerroin on 1,19. Tyypillisesti kantonien ja kuntien verotaso on noin kaksi kertaa liittovaltion verotaso. Neljällä seurakunnalla on oikeus kerätä veroja, mutta kirkollisvero ei ole pakollinen vero.

Liittovaltion tuloveroperusteet ovat olleet muuttumattomat jo pidemmän aikaa. Kuluvana vuonna liittovaltion tuloveroasteikon tuloarvoihin ei tehty edes inflaatiotarkistuksia. Verovähennysten suhteellinen merkitys Sveitsin verojärjestelmässä on pieni. Tyypillisiä vähennyksiä ovat tulonhankkimisvähennys, perusvähennys, puoliso- ja lapsivähennys sekä vähennykset maksettujen sosiaaliturvamaksu-

¹⁷ Sveitsin tuloverojärjestelmän erikoisuus on mahdollisuus kiinteään verotuksen (*pauschalbesteuerung, lump-sum assesment*), jossa tietyillä edellytyksillä maassa asuvat varakkaat ulkomaalaiset maksavat vuosittain veroa veroviranomaisten kanssa neuvotellun kiinteän määrän. Maksun suuruus pyritään määrittämään verovelvollisen elantokustannusten perusteella, ja veropohjaksi saatetaan asettaa esimerkiksi verovelvollisen kiinteistön arvo. Maksettavan kiinteän veron minimitasoa kartoittava laki tuli voimaan vuonna 2016. Taloudellinen kriisi on lisännyt kritiikkiä varakkaiden ulkomaalaisten kiinteää verotusmahdollisuutta vastaan ja 30.11.2014 Sveitsissä äänestettiin veromenetelmän poistosta. Äänestäjät kuitenkin hylkäsivät poistoehdotuksen.

¹⁸ Keskimääräinen palkka Sveitsissä on tässä vertailussa käytetyn toiseksi ylimmän (64 900 €/v) ja ylimmän (137 000 €/v) esimerkkipalkan välissä.

jen perusteella. Myös vähennykset vaihtelevat alueittain huomattavasti. Sveitsissä verotetaan myös asuntotuloa.

Puolisoiden tulot verotetaan Sveitsissä yhteisverotuksella. Vuoden 2008 alusta pienempituloisen puolison kannustimia osallistua työelämään parannettiin myöntämällä vähennys pienten tulojen perusteella sekä luomalla kahden tulonsaajan perheille puolison ansiotulovähennys.

(International Bureau of Fiscal Documentation 2017a ja 2017b, OECD 2017a, www.swissinfo.ch)

Tanska

Palkkaverotukseen pieniä muutoksia.

Tanskan kokonaisveroaste on Euroopan ja OECD-maiden korkein, ja palkansaajan verotus on kireää. Verotulot kerätään lähes yksinomaan tuloveroilla sekä kulutuksen verottamisella¹⁹, sillä sosiaaliturvamaksuilla on verojärjestelmässä lähes olematon rooli. Ympäristöverot taasen ovat Euroopan kireimpiä. Tanskan veropolitiikka on tähdännyt viime vuosina työn verotuksen keventämiseen, mutta veroasteet eivät ole laskeneet dramaattisesti. Kuntien rooli tuloverotuksessa on merkittävä.

Tanskassa käynnistettiin vuonna 2010 suuri, koko vuosikymmenelle ulottuva verouudistus. Sen tarkoitus on keventää tuloveroja ja kiristää kulutusveroja suunnan verojärjestelmän painopistettä kohti kulutusta, ympäristöä sekä kansanterveyttä rasittavia tuotteita. Verouudistusta rahoitetaan myös karsimalla erilaisia verovähennyksiä ja verovapauksia vuosina 2012–2019.

Vuonna 2012 päätettiin uudesta verouudistuksesta, joka toteutetaan vaiheittain kymmenen vuoden aikana. Työn verotusta kevennetään tuloveroasteikon ylintä rajaa nostamalla ja tulovähennyksiä kasvattamalla. Verokevennykset rahoitetaan vain osittain muita veroja nostamalla, esimerkiksi indeksoimalla eräitä valmisteveroja. Myöhemmin päätettiin myös yritysveroprosentin laskemisesta 25 prosentista (2013) 22 prosenttiin vuoden 2016 alusta.

Maan hallitus on kuitenkin perääntynyt joistakin verosuunnitelmistaan, kun vihreän energiatuotannon rahoittamiseen tarkoitettua energiaveroa päätettiin leikata vähitellen vuosina 2017-2022. Vastaavat verotuotot pyritään hakemaan tuloveroasteikon perusprosenttia maltillisesti kiristämällä.

Palkkatuloista myönnetään automaattisesti perusvähennys, ansiotulovähennys sekä eräitä työhön liittyviä yleisiä vähennyksiä. Kuluvana vuonna perusvähennystä ja ansiotulovähennystä kasvatettiin. Ansiotulovähennys kasvoi 8,75 prosenttiin ja

¹⁹ Henkilöiden tuloverot kerryttävät yli puolet maan kaikista verotuotoista.

maksimimäärä 30 000 kruunuun. Vähennysten kasvattamisen vastapainona valtion tuloveroasteikon alempi veroprosentti nousi 9,08 prosentista 10,08 prosenttiin. Ylemmän tuloveroluokan alarajaa korotettiin hieman.

Tuloveroasteikon lisäksi valtiolle maksetaan ”työmarkkinamaksua” (Arbejdsmarkedsbidrag) kahdeksan prosenttia bruttopalkasta. Näiden verojen lisäksi palkkatuloista peritään keskimäärin 25 prosentin kunnallisvero sekä kahden prosentin terveystakuu, joka keveni prosenttiyksiköllä edellisestä vuodesta. Kirkollisvero, keskimäärin 0,7 prosenttia, maksavat vain kirkkoon kuuluvat jäsenet. Palkkaverotukseen on asetettu 51,95 prosentin verokatto, jotta suuremmaksi marginaalivero ei voi nousta (verokatto ei sisällä kirkollisveroa eikä ”työmarkkinamaksua”).

(European Commission 2017, OECD 2017a ja 2017b, International Bureau of Fiscal Documentation 2017a ja 2017b)

3.3 Verotus Euroopan ulkopuolisissa maissa

Australia

Suurituloisimmille kohdennettu väliaikainen budjetinpaikkausmaksu lakkautui.

Australia on kevyen verotuksen maa. Näin siksi, että monet sosiaaliturvaan liittyvät ja useimmissa OECD-maissa julkisella sektorilla hoidettavat tehtävät kuuluvat Australiassa yksityiselle sektorille. Veroasteesta suurin osa kerätään yksityisten henkilöiden sekä yritysten tuloveroilla. Verovuosi vaihtuu poikkeuksellisesti heinäkuun alusta.

Pitkittynyt kansainvälinen talouskriisi toi haasteita myös Australian julkiseen talouteen. Hallituksen finanssipolitiikan tavoitteena on palauttaa budjetin ylijäämä pidemmällä aikavälillä. Valmisteveroja on korotettu ja henkilöverotuksen puolella vuonna 2014 otettiin käyttöön väliaikainen kahden prosentin ”budjetinpaikkausmaksu” yli 180 000 Australian dollarin vuosituloille kolmeksi vuodeksi. Vuonna 2017 maksun poistuminen kevensikin suurituloisimpien verotusta.

Valtion neliportainen tuloveroasteikkoon ei ole juuri tehty muutoksia viimeisinä vuosina. Verotettavista tuloista maksetaan liittovaltion veron lisäksi kahden prosentin Medicare-maksua, jolla rahoitetaan perusterveydenhuoltoa. Sellaisilla suurituloisilla, joilla ei ole riittävää terveystakuuvakuutusta, Medicare-maksua korotetaan tulotasosta riippuen 1-1,5 prosenttiyksiköllä. Pienituloiset voivat saada Medicare-maksusta alennusta. Muita sosiaaliturvamaksuja ja paikallisia tuloveroja Australiassa ei peritä²⁰.

²⁰ Osa eläkejärjestelmästä rahoitetaan työnantajilta perittävillä 9,5 %:n maksuilla (superannuation guarantee system). Maksua ei katsota kuitenkaan veroksi, sillä yksityisellä sektorilla on järjestelmässä liian suuri rooli.

Pienituloisille palkansaajille on kohdennettu verohyvitys, joka on enimmillään 445 dollaria. Lisäksi verovelvolliset voivat olla oikeutettuja hyvitykseen lääkekustannusten ja yksityisen terveystakuutuksen perusteella.

(Australian Government 2017, Commonwealth of Australia 2017, OECD 2017a ja 2017b, PWC 2017)

Japani

Pieniä muutoksia palkkaverotukseen, arvonlisäveron korotus lykkääntyy jälleen.

Myös Japani on matalan verotuksen maa OECD-maiden joukossa ja tuloverotus on varsin maltillista. Sosiaalivakuutusmaksut muodostavat kuitenkin suuremman osan julkisen sektorin verotuotoista.

Japani on kamppailut laskevan hintatason ja vaikean kotimaisen kulutuksen kanssa jo 90-luvulta saakka. Valtiontaloutta on pyritty tasapainottamaan nostamalla yleinen kulutusvero viidestä kahdeksaan prosenttiin vuonna 2014, ja sitä aiotaan nostaa edelleen 10 prosenttiin vuoden 2019 aikana. Korotuksen oli määrä tapahtua alun perin vuonna 2015, mutta sitä on lykätty useaan otteeseen. Korotuksen yhteydessä on tarkoitus luoda alennettuja alv-kantoja joillekin tuotteille.

Yritysverotusta on uudistettu talouskasvua tukevaan suuntaan yritysveropohjaa laajentamalla ja yritysveroprosenttia laskemalla vuosittain 2014–2016. Yritysveroprosenttia ollaan laskemassa vielä 30,86 prosentista 30,62 prosenttiin vuonna 2018.

Vuosina 2016 ja 2017 työtuloon liittyvää ansiotulovähennystä pienennettiin portaattain kaikkein suurituloisimpien tulonsaajien osalta²¹. Ansiotulovähennyksen lisäksi verotukseen vaikuttavat myös perusvähennys ja tulosidonnainen puolivähennys.

Valtion tuloveroasteikon ylin marginaaliveroprosentti on ollut 45 prosenttia vuodesta 2015 alkaen 40 milj. jeniä ylittävillä tuloilla. Valtion tuloveroasteikon lisäksi palkkatuloista peritään alueiden ja paikallishallinnon asukasvero sekä sosiaaliturvamaksuja eläköitymisen, työttömyyden ja sairauden varalle. Asukasvero jakaantuu kiinteään maksuun ja 10 prosentin suhteelliseen tuloista riippuvaan osaan.

(International Bureau of Fiscal Documentation 2009 ja 2017b, OECD 2017a ja 2017b, PWC 2017)

²¹ Vähennyksen leikkaantuminen koskee tämän selvityksen palkkatasoista vain ylintä esimerkkipalkkaa, joka on noin 17 milj. jeniä vuonna 2017.

Kanada

Hallituksen verouudistuksissa väli vuosi.

Kanadan kokonaisveroaste alittaa OECD-maiden keskiarvon. Valtaosa verotuotoista kerätään tulo- ja kulutusveroilla ja sosiaaliturvamaksuilla on verojärjestelmässä pienempi rooli. Kanadan talous selvisi kansainvälisestä talouskriisistä melko pienin vaurioin muun muassa elvytyksen, vahvan kotimaisen kulutuksen ja vähäisen julkisen velkaantumisen ansiosta.

Kanadan tuloverot vaihtelevat asuinpaikan mukaan, koska liittovaltion ohella kaikilla provinseilla ja maakunnilla on oikeus kerätä tuloveroja. Verojärjestelmä sisältää lukuisia verovähennyksiä. Tosin vuoden 2016 alusta niitä karsittiin jonkin verran. Esimerkiksi lapsihyvitys poistettiin, kun se ja muita perheellisiin kohdistettuja etuuksia korvattiin uudella verottomalla lapsilisällä (child benefit).

Kanadan hallituksen talouspolitiikan teemana on keskiluokan vahvistaminen. Tämä näkyy verotuksessa siten, että vuodelle 2016 liittovaltion tuloveroasteikon toiseksi alinta veroprosenttia laskettiin 22 prosentista 20,5 prosenttiin. Samalla asteikkoon lisättiin uusi ylin tuloluokka 200 000 dollarin ylittävälle tuloille. Veroasteikon ylin marginaalivero nousi 29 prosentista 33 prosenttiin.

Vuonna 2017 liittovaltion tuloveroasteikon tulo rajoihin ja useimpiin vähennyksiin tehtiin vain normaalit indeksitarkistukset. Tulonhankkimisvähennystä muisuttavan työllisyshyvityksen ohella Kanadassa on vuodesta 2007 alkaen ollut pienituloisille suunnattu ansiotulohyvitys (*working income tax benefit*). Hyvitystä ollaan laajentamassa merkittävästi vuodelle 2019. Hyvityksen myötä pienipalkkaisen verot voivat olla negatiiviset. Tyypillisten verovähennysten lisäksi verojärjestelmässä on säästämiseen kouluttautumiseen ja esimerkiksi vapaaehtoiseen palomiestoimintaan liittyviä verohyvityksiä.

Eläkevakuutusmaksut on jaettu puoliksi työntekijän ja työnantajan kesken. Vuonna 2017 kummankin maksu on 4,95 prosenttia. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on 1,63 prosenttia ja työnantajan 1,88 prosenttia. Sosiaalivakuutusmaksuilla on vuosittaiset vakuutettavat maksimimäärät, jotka tulevat täyteen jo lähes keskipalkkaisella.

Hallitus on ilmoittanut ottavansa käyttöön hiilidioksidiveron vuoden 2018 alusta alkaen - provinseilla ja maakunnilla on vapaus valita ottavatko he tuolloin käyttöönsä tämän uuden veron vai päästökaupan.

(Canada Revenue Agency 2017, Department of Finance Canada 2017, International Bureau of Fiscal Documentation 2009 ja 2017b, PWC 2017)

Yhdysvallat

Trump pyrkii keventämään tuloverotusta reippaasti.

Vertailun maista kokonaisveroaste on Yhdysvalloissa kaikkein matalin, 26 prosenttia suhteessa BKT:hen. Erityisesti kulutusverot ovat epäsuosittuja Yhdysvalloissa, ja ne tuottavatkin bruttokansantuotteeseen suhteutettuna vähiten OECD maista. Omaisuuden verotus tuo verotuloista muihin OECD maihin verrattuna taas huomattavan osuuden.

Barack Obaman presidenttikaudella veropolitiikan keskeisiä periaatteita olivat verokevennysten suuntaaminen työssäkäyvälle keskiluokalle sekä verotuksen selkeyden lisääminen. Yhdysvaltojen tuloverojärjestelmä onkin varsin sekava lukuisien verohyvitysten, yhteisverotusmahdollisuuden sekä liittovaltion rakenteen vuoksi. Sekavuutta lisää myös se, että osa veroperusteista on säädetty väliaikaisiksi, mutta niiden voimassaoloa on yleensä tapana jatkaa.

Vuonna 2001 alkanut väliaikainen veronkevennysohjelma säädettiin pysyväksi vuoden 2013 alusta alkaen palkansaajilla, joiden verotettavat tulot alittavat 400 000 dollaria. Perheellisillä palkansaajilla raja oli hieman korkeampi. Rajan ylittävistä tuloista on maksettava liittovaltiolle 39,6 prosentin vero aikaisemman 35 prosentin sijaan. Muissa tuloluokissa marginaaliveroprosentit pysyivät ennallaan. Liittovaltion tuloveroasteikon tulo rajoja ja keskeisten verovähennysten määriä muutetaan Yhdysvalloissa vuosittain inflaation mukaan.

Vuonna 2017 pakollinen työntekijän eläkemaksu on 6,2 prosenttia palkasta. Eläkemaksulle on kuitenkin säädetty 118 500 dollarin vuosittainen palkkakatto, minkä jälkeen sitä ei peritä. Työntekijät maksavat palkastaan myös 1,45 prosentin sairausvakuutusmaksua (medicare-maksu). Työnantajaa kohdistuu myös samat maksut saman suuruusina.

Yhdysvalloissa tuloverosta myönnetään muun muassa ansiotyön ja lasten perusteella verohyvityksiä, joiden myötä verot voivat olla negatiivisia pienimmillä palkkatasoilla.

Keskeinen työtuloista myönnettävä verohyvitys on jo vuonna 1975 käyttöön otettu ja useaan kertaan laajennettu ansiotulovähennys. Ansiotulovähennys on pienituloisille työssäkäyville palkansaajille hakemuksesta myönnettävä verohyvitys, jonka määrään vaikuttaa tulojen ohella hakijan perhetilanne ja lasten lukumäärä. Perheettömällä hyvityksen maksimimäärä on 510 dollaria, ja hyvitys poistuu kokonaan tulojen ylittäessä 15 010 dollaria. Yli kaksilapsisilla perheillä vähennyksen maksimimäärä on suurin, 6 318 dollaria, ja hyvitystä myönnetään maksimissaan noin 54 000 dollarin tuloille asti.

Ansiotulovähennyksen lisäksi tyypillisiä vähennyksiä Yhdysvalloissa ovat perusvähennys sekä lapsihyvitys. Perusvähennys on kuluvana vuonna yksinäisellä henkilöllä 6 350 dollaria. Lapsihyvityksen määrä on yksinäisellä alle 75 000 dollarin

verotettavilla tuloilla 1 000 euroa lasta kohden. Tulorajan jälkeen hyvitys pienenee asteittain viidellä prosentilla. Aivan pienituloisimmat ovat oikeutettuja ylimääräiseen lapsihyvitykseen, minkä lisäksi verohyvitystä voi saada myös lastenhoitokustannusten perusteella.

Osavaltioilla on myös laajat oikeudet verottaa palkkatuloja, ja niinpä 41 osavaltiota 50:stä myös verottaa niitä vähintään jollakin tapaa. Myös kaupungeilla ja piirikunnilla voi olla omia paikallisia tuloveroja.

Presidentti Donald Trumpin hallinto on keventämässä verotusta paitsi yritysverotuksen myös henkilöverotuksen osalta. Ehdotuksen mukaan liittovaltion veroasteikon prosentteja alennettaisiin ja vähennyksiä nostettaisiin. Mikäli veroreformi etenee toteutukseen, muutokset ovat suurimmaksi osaksi väliaikaisia, kuten paikalliseen tapaan kuuluu. Muutokset poistuisivat ilman uusimista viimeistään vuoden 2025 jälkeen. Kyse on kuitenkin mittavasta verotuksen kevennyksestä sen voimassaoloaikana.

(IRS 2017, Joint Committee on Taxation 2017, OECD 2017b, Tax Policy Center 2017)

4 TYÖN VEROTUS VUONNA 2017

Suomessa palkkaverotus keveni kuluvana vuonna kaikilla palkkatasoilla ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2009. Hallitus kevensi tuloverotusta työmarkkinajärjestöjen neuvotteleman kilpailukyky sopimuksen tukemiseksi, ja vaikka jotkin palkansaajan sosiaalivakuutusmaksut nousivat, kokonaisuudessaan palkansaajan veroprosentti aleni noin 0,6 prosenttiyksiköllä. Työn verotusta mittaava palkkaverokiila aleni vielä palkkaveronkevennystä enemmän, reilun prosenttiyksikön verran, kilpailukyky sopimukseen liittyvien työnantajamaksujen alennusten myötä.

Tässä luvussa vertaillaan palkansaajaan kohdistuvaa tuloverotusta selvityksen 18 maassa esimerkkilaskelmien avulla. Myös palkansaajan perheaseman merkitystä veroprosentteihin on tarkasteltu. Ensin verrataan palkansaajan maksamien verojen ja veronluonteisten maksujen osuutta bruttotuloista, eli tuloveroprosentteja. Tämän jälkeen tarkastellaan vertailumaiden marginaaliverotusta, eli tulonlisäyksestä aiheutuvaa veronlisäystä. Palkkaan kohdistuvien työnantajamaksujen merkitys otetaan myös huomioon, kun lopuksi vertaillaan koko palkkaverokiilan osuutta palkkakustannuksista. Tarkemmat ja kattavammat luvut löytyvät liitteistä 2-5.

4.1 Palkansaajan tuloveroprosentit

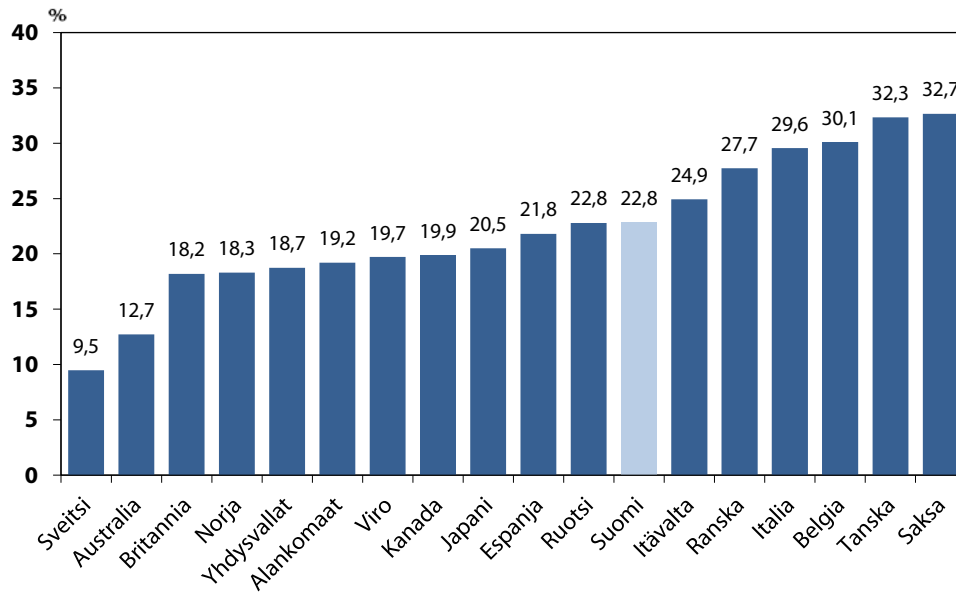
Suomi on vertailumaiden keskikastia pienipalkkaisen palkansaajan verotuksessa, kun tarkastellaan yksinäisen henkilön tuloveroprosentteja. Mitä suurempia palkkatasoja tarkastellaan, sitä kireämpää verotus on vertailumaihin nähden.

Vertailun EU-maista Suomea kevyemmin pienipalkkaista verottavat Alankomaat, Britannia, Viro ja Espanja (kuva 4.1). Kuluvan vuoden tuloverokevennysten johdosta selvityksen pienipalkkaisimman veroprosentti laski Suomessa Ruotsin tasolle, mutta sijoitus vertailumaiden joukossa ei muuttunut.

Palkkaverotus on suhteellisesti keveämpää erityisesti EU:n ulkopuolella. Verotusta vertailtaessa täytyy kuitenkin huomioida, että esimerkiksi Sveitsissä ja Norjassa tyypilliset palkkatasot ovat tässä käytettyä esimerkkipalkkaa korkeampia. Virossa keskimääräinen palkkataso sen sijaan on puolet pienimmästä esimerkkipalkasta, mutta sillä ei ole kuitenkaan kovin suurta vaikutusta veroprosenttiin tasaverosta johtuen.

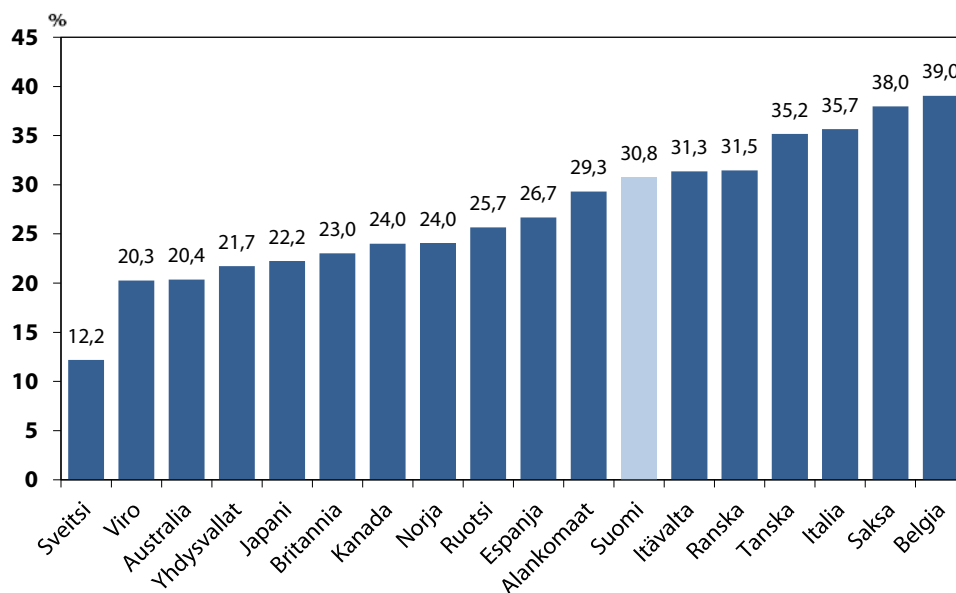
Kireintä perheettömän pienipalkkaisen palkansaajan verotus on Saksassa ja Tanskassa, joiden veroprosentit nousevat jo Suomen keskipalkkaisen veroprosenttia suuremmiksi. Belgiassa ja varsinkin Itävallassa tuloverotus keveni huomattavasti vuonna 2016, mutta pienituloisinta esimerkkipalkkaa kummatkin maat verottavat edelleen kireämmin kuin Suomi.

Kuva 4.1 Tuloveroprosentit vertailumaissa 2017, kun vuosipalkka on 27 600 euroa, perheetön palkansaaja

Suomalaisittain keskipalkkaisen tulonsaajan kohdalla Suomen asema suhteessa muihin vertailumaihin hieman heikkenee, sillä Suomen verotus kiristyy monia muita maita nopeammin. Suomi on kuitenkin seitsemänneksi kirein verottaja sekä pieni- että keskituloisen palkkatason osalta (kuvat 4.1 ja 4.2). Keskipalkkaisen verottajana Suomi oli viidenneksi kirein edellisvuonna, mutta tuloverokevennyksen johdosta Suomen asema parani hitusen Ranskaa ja Itävaltaa paremmaksi tämän vuoden vertailussa.

Kuva 4.2 Keskipalkkaisen, vuosipalkka 42 500 euroa, perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit vertailumaissa vuonna 2017

Viron tasaverojärjestelmä tuottaa suomalaisella keskipalkkatasolla jo vertailun EU-maiden matalimman veroasteen. Myös Britanniassa verotus on tällä tulotasolla kevyttä. Sen sijaan Alankomaissa veroprogressio nostaa tuloveroprosenttia kaikkein eniten 27 600 euron tuloilta 42 500 euron tuloille.

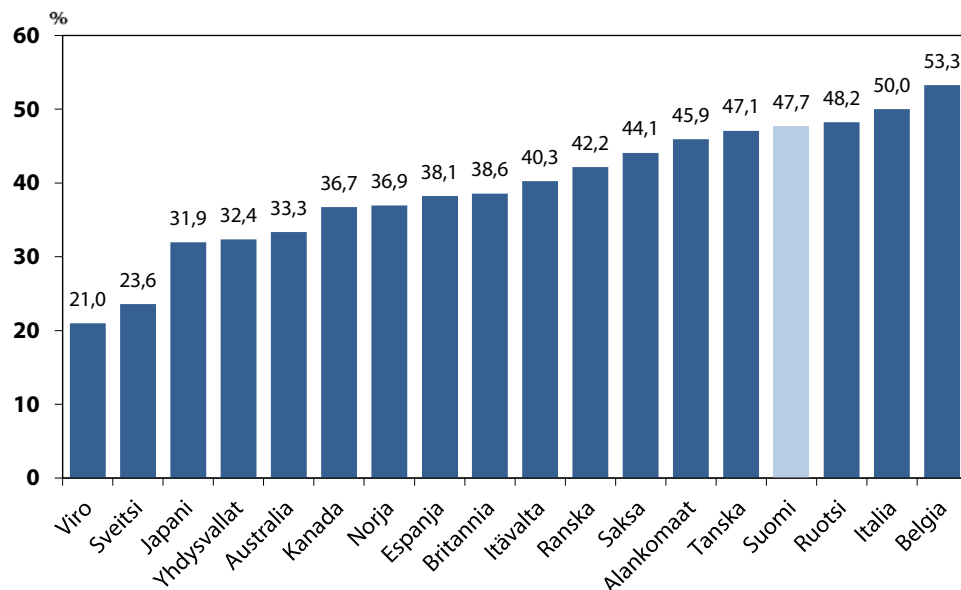
Ruotsissa progressio kiristyy vasta suuremmilla tulotasolla, ja niinpä suomalaista keskipalkkaa verotetaan Ruotsissa 5,1 prosenttiyksikköä keveämmin kuin Suomessa. 42 500 euron vuosituloilla veroero merkitsee lähes 2 200 euroa vuodessa. Vielä 27 600 euron tuloilla veroprosentti oli sama Suomessa ja Ruotsissa. Veroprogressio iskee siis Suomessa selvästi kovemmin pienipalkkaisesta keskipalkkaiseen työhön siirtyessä kuin Ruotsissa.

Belgia, Saksa, Italia ja Tanska ovat pieni- ja keskipalkkaisten perheettömien palkansaajien verottajina omaa kireää luokkaansa, mutta ainoastaan Belgia ja Italia ovat Suomea ankarampia verottajia kaikilla vertailun tulotasolla.

Matalampien tulotasojen ankara verottaja Saksa muuttuu suurituloisimman palkkatason kohdalla löyhemmäksi, sillä työntekijän sosiaalivakuutusmaksuille asetetut kattosäännöt loiventavat progressiota (kuva 4.3). Myös Tanskassa veroprosentti jää alle suomalaisen korkeimman esimerkkipalkan osalta. Täytyy kuitenkin huomioida, että Tanskassa myös yleinen palkkataso on korkeampi kuin Suomessa.

Suomi on suurituloisen kohdalla vertailumaiden neljänneksi kirein verottaja. Tämän vuoden verokevennyksen ansiosta veroprosentti jääkin 138 000 euron tuloilla hitusen Ruotsia alemmaksi. Myös viime vuonna suuriloisempien verotus kiristyi Ruotsissa enemmän kuin Suomessa.

Kuva 4.3 Suurituloisen, vuosipalkka 138 000 euroa, perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit vertailumaissa vuonna 2017

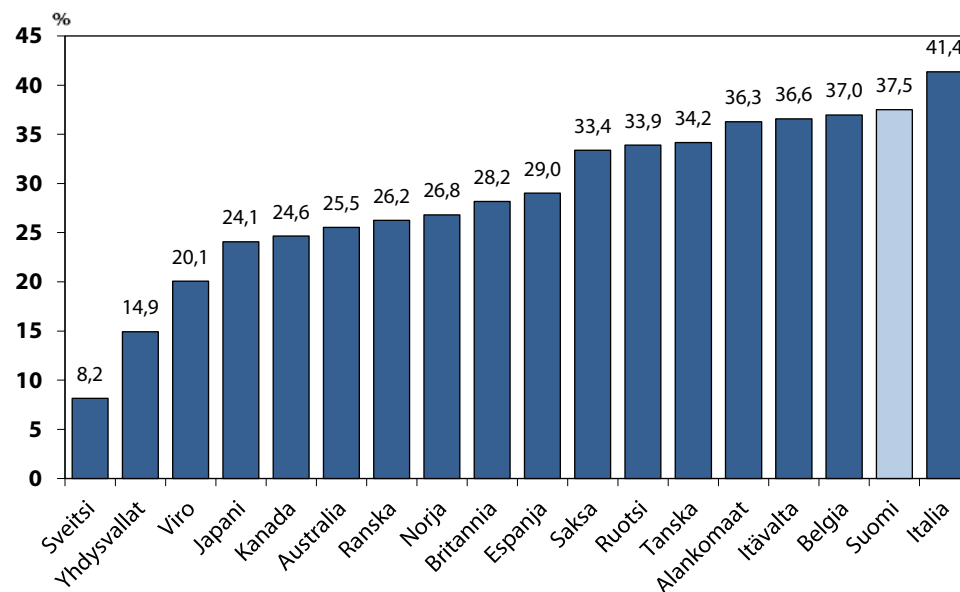
Maiden keskinäinen järjestys muuttuu, kun tarkastellaan yksittäisten palkansaajien sijaan perheellisiä palkansaajia. Useissa maissa perhetilanteeseen liittyvät vähennykset (muun muassa lapsivähennys tai puoliso vähennys) ja verotettavan tulon erilainen määrittely (erillisverotus vrt. yhteisverotus) lieventävät perheellisten palkansaajien verotusta suhteessa yksinäisiin palkansaajiin.

Suomessa tuloverotus kohteli perheellistä palkansaajaa samalla tavalla kuin perheetöntä palkansaajaa vielä vuoteen 2014 asti, mutta väliaikaisen lapsivähennyksen myötä näin ei enää ole vuosina 2015–2017. Kaksilapsisessa perheessä lapsivähennys keventää veroprosentteja selvityksen kahdella alimmalla tulotasolla hieman, mutta sitä ei enää saa kahdella ylimmällä tulotasolla.

Monissa maissa veroprosentit laskevat erityisesti silloin, kun perheessä on vain yksi palkansaaja ja toinen puoliso hoitaa lapsia kotona. Kansainvälisissä vertailuissa Suomi on perheiden verottajana suhteellisesti ankarampi kuin yksinäisten palkansaajien verottajana. Ilmiö korostuu etenkin kesipalkkaisilla tulotasolla. Suomi on keskimmaisilla tulotasolla kolmen kireimmän verottajan joukossa, kun verrataan kahden huoltajan, mutta yhden tulonsaajan kaksilapsista perhettä (liite 2.1).

Perheetöntä palkansaajaa kireästi verottavissa Belgiassa ja Saksassa tuloverotus on perheellisellä 65 400 euron vuosituloilla kevyempää kuin Suomessa (kuva 4.4)²². Korkeammilla tulotasolla kireimmin yhden tulonsaajan perheitä verottavat Suomen lisäksi Italia, Belgia ja Ruotsi. Työn verotus on tyypillisesti keveää yhden tulonsaajan perheissä Sveitsissä ja Yhdysvalloissa.

Kuva 4.4 Palkansaajan, vuosipalkka 65 400 euroa, tuloveroprosentit vertailuissa 2017, kun perheessä yksi tulonsaaja, kaksi huoltajaa ja kaksi lasta

²² Perheettömän 65 400 euroa vuodessa ansaitsevan palkansaajan veroprosentti on Saksassa 42,5 prosenttia, kun yhden tulonsaajan kaksilapsinen perhe maksaa veroa 33,4 prosenttia. OECD:n Taxing Wages (2017a) -julkaisussa tarkempaa tietoa perheellisten veroista ja lapsilisistä.

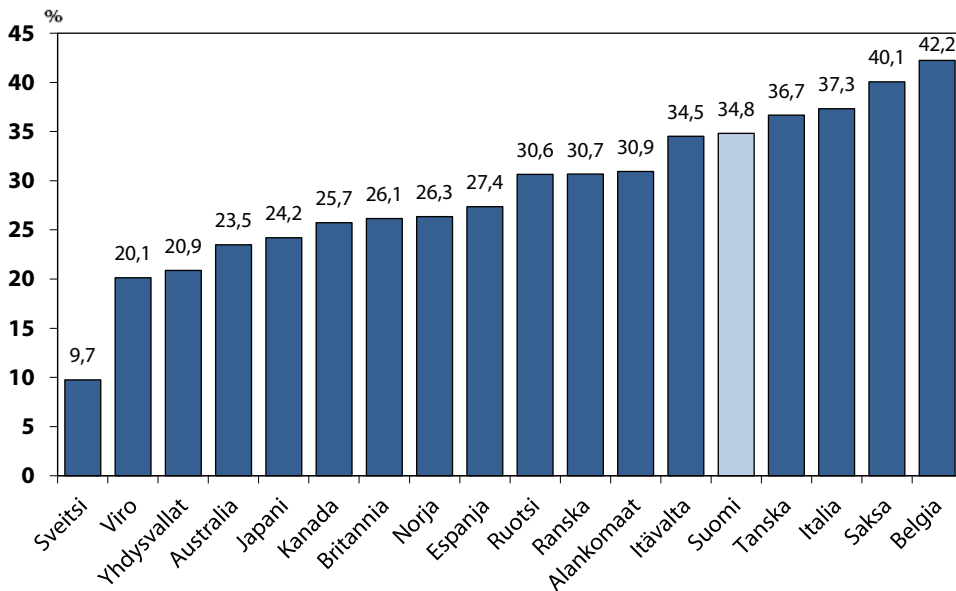
Ruotsissa ja Alankomaissa yksinäisiä palkansaajia ja perheitä kohdellaan tuloverotuksessa samalla tavoin. Suurimmat tuloveroasteen erot perheettömään palkansaajaan verrattuna syntyvät Belgiassa, Ranskassa, Saksassa, Sveitsissä ja Yhdysvalloissa sekä matalimmilla tulotasoilla myös Britanniassa ja Italiassa.

Suomi on vertailumaista viidenneksi kirein verottaja, kun tarkastellaan kahden palkansaajan lapsiperhettä, jossa toinen puoliso on suomalaisittain keskipalkkainen ja toisen puolison tulot ovat 27 600 euroa tai 65 400 euroa vuodessa.

Vertailumaiden keveimpiä verottajia ovat edelleen Sveitsi²³ ja Yhdysvallat ja kireimpiä verottajia Belgia, Saksa, Tanska ja Italia. Puolisoiden tulojen yhteisverotus ja muut perhevähennykset – esimerkiksi Saksassa – eivät lievennä progressiota samalla tavoin kuin yhden tulonsaajan perheillä (kuva 4.5).

Puolisoita verotetaan yhdessä esimerkiksi Sveitsissä ja Ranskassa. Norjassa, Saksassa, Yhdysvalloissa ja Espanjassa puolisot voivat valita verotetaanko heitä yhdessä vai erikseen. Esimerkiksi Norjassa valtaosa puolisosta verotetaan yhdessä, mutta Espanjassa yhteisverotus on edullisempi vain hyvin pienituloisille. Suomen ohella puolisoiden erillisverotus on voimassa esimerkiksi Ruotsissa, Britanniassa, Itävallassa, Italiassa, Tanskassa ja Alankomaissa sekä Virossa vuodesta 2017 lähtien.

Kuva 4.5 Kahden tulonsaajan palkansaajaperheen tuloveroprosentit vertailumaissa 2017, vuosipalkat 42 500 ja 65 400 euroa, perheessä kaksi lasta

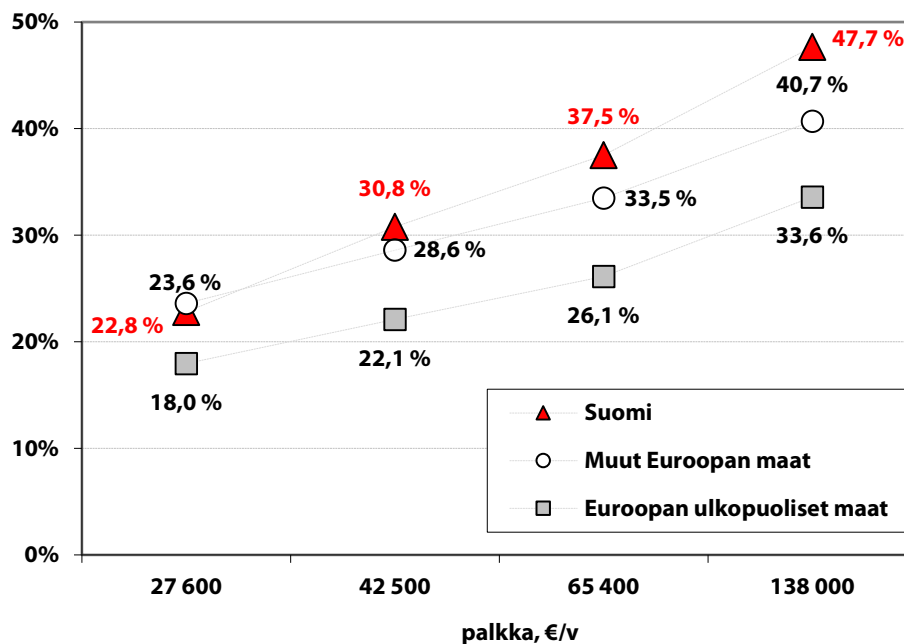

²³ Tosin tyypilliset palkat ovat Sveitsissä tätä tasoa korkeampia.

Suomi on eurooppalaista keskitasoa pienipalkkaisten perheettömän palkansaajan verottajana, mikä näkyy keskimääräisiä tuloveroasteita esittävästä kuviosta 4.6. Matalimman esimerkkipalkan kohdalla Suomen tuloveroprosentti on alittanut eurooppalaisten vertailumaiden keskiarvon jo vuodesta 2006 lähtien²⁴. Ero Suomen ja Euroopan keskiarvon välillä suureni hiljalleen lähes joka vuosi vuoteen 2013 saakka, jolloin pienipalkkaisten verotus kiristyi selvästi aikaisemman trendin katkaisten. Siitä kolme vuotta jatkunut verotuksen kiristyminen nosti veroprosentin jo hyvin lähelle eurooppalaista keskitasoa.

Suomessa kuluvana vuonna toteutetut kaikkia tulotasoja koskevat veronkevennykset kasvattivat eroa muiden Euroopan maiden keskiarvoon verrattuna. Suomi alittaa myös Pohjoismaiden keskiarvon, joka on hieman korkeampi kuin Euroopan maiden keskiarvo.

Kuva 4.6 Perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit Suomessa ja muissa vertailumaissa keskimäärin palkkatasoittain vuonna 2017

Suomen asema suhteessa Euroopan vertailumaiden keskiarvoon heikkenee tulojen kasvaessa. Suomalaisittain keskituloisella, 42 500 euron vuosipalkalla tuloverotus on 2,2 prosenttiyksikköä kireämpää ja vertailun korkeimman esimerkkipalkan kohdalla se on jopa seitsemän prosenttiyksikköä kireämpää kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin.

Suomen tuloverotus on erityisen kireää, kun sitä vertaillaan Euroopan ulkopuolisiin maihin. Pienipalkkaisten verotus on Suomessa 4,8 prosenttiyksikköä kireämpää kuin keskimäärin Euroopan ulkopuolisissa vertailumaissa. Suomalaisittain

²⁴ Palkansaajan tuloveroaste kevenyi 1990-luvun laman jälkeen lähes joka vuosi aina vuoteen 2009 asti (Punakallio 2011).

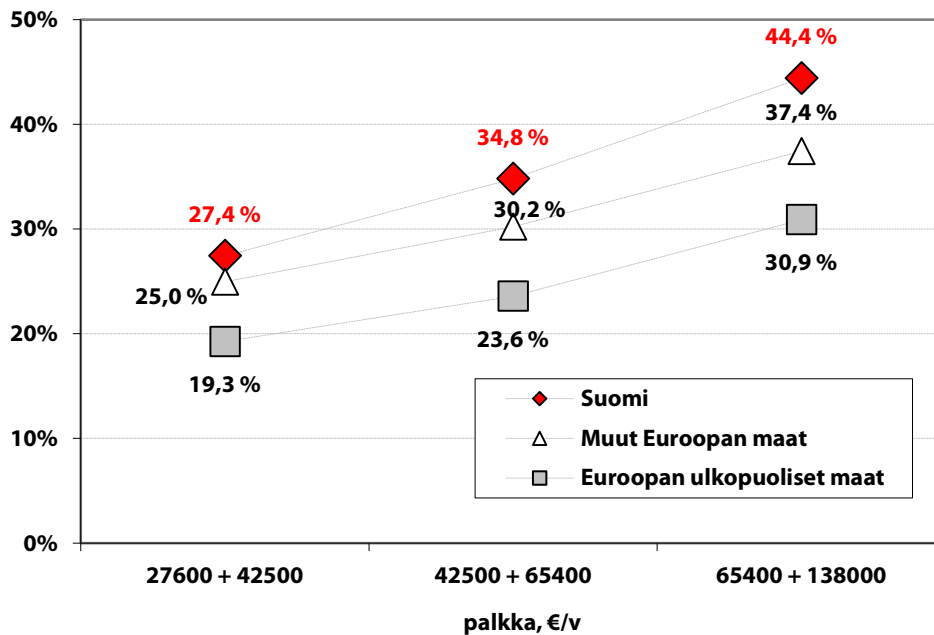
keskipalkkaisten ero on venähtänyt jo 8,7 prosenttiyksikköön ja korkeimmalla palkkatasolla eroa on 14,1 prosenttiyksikköä.

Suomen tuloverotuksen progressiivisuus suhteessa vertailumaihin korostuu tuloveroprosenttien noustessa jyrkästi suuremmille tuloille siirryttäessä.

Suomen tuloverotuksen kireys näkyy myös kuvassa 4.7, jossa esitetään kahden tulonsaajan kaksilapsisten perheiden keskimääräiset tuloveroasteet Suomessa ja muissa selvityksen maissa kolmella esimerkkituloitasolla.

Suomalaisen palkansaajaperheen tuloverot eivät alita Euroopan vertailumaiden keskiarvoa alimman palkkayhdistelmänkään kohdalla, sillä monissa maissa käytössä on merkittävämpiä perheiden verotusta keventäviä vähennyksiä tai muita vastaavia keinoja. Alimmilla esimerkkituloitasoilla pariskunta maksaa Suomessa reilu kaksi prosenttiyksikköä enemmän tuloveroa kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin ja yli kahdeksan prosenttiyksikköä enemmän kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa keskimäärin.

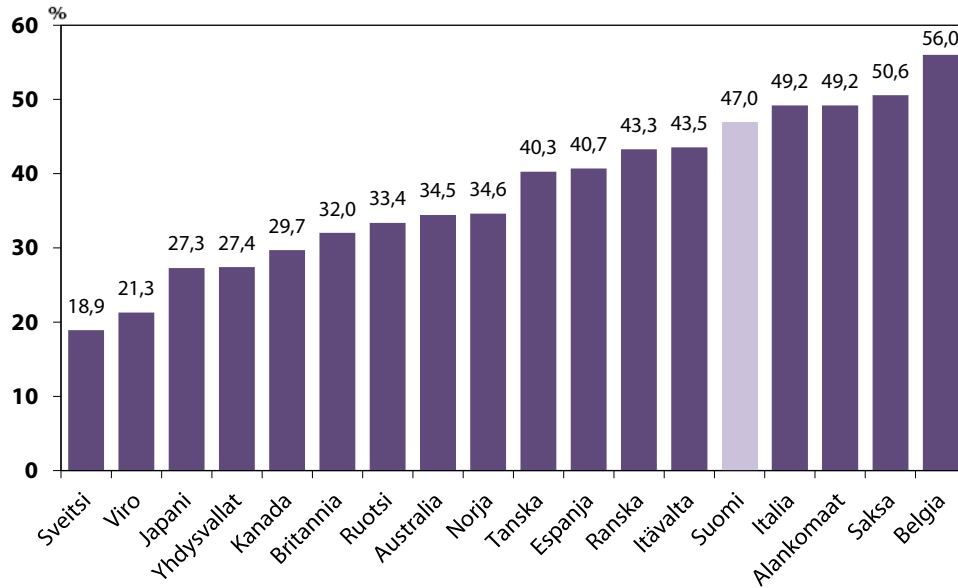
Kuva 4.7 Kahden tulonsaajan palkansaajaperheen tuloveroprosentit Suomessa ja muissa vertailumaissa keskimäärin palkkatasoittain vuonna 2017, kaksi lasta

4.2 Palkansaajan marginaaliverotus

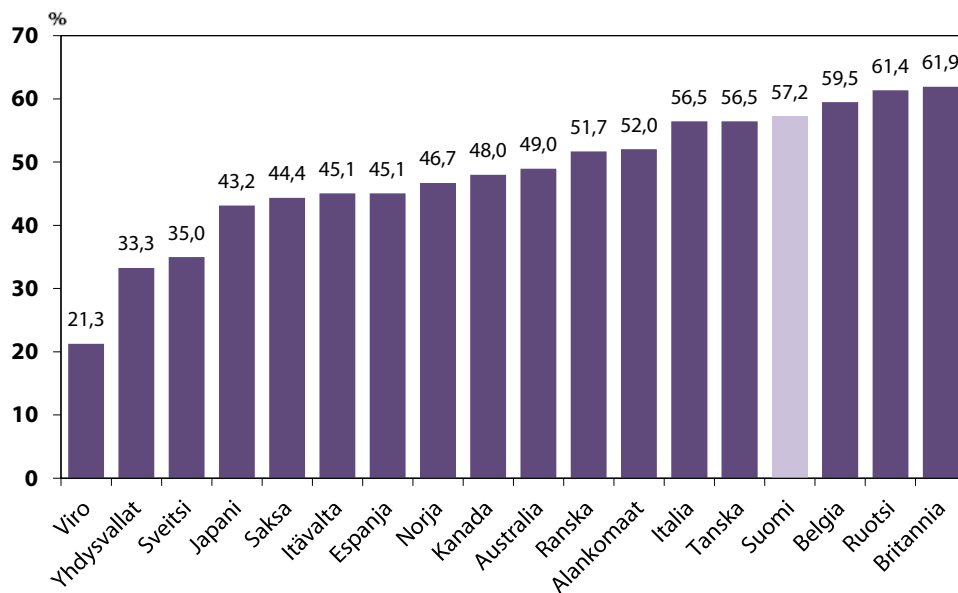
Tulonlisäykseen kohdistuva marginaaliveroprosentti, eli verojen muutos suhteutettuna tulonlisäykseen, antaa kuvan esimerkiksi paremman koulutuksen tai lisätyön tekemisen tuoman palkkatason nousun verokohtelusta.

Kuva 4.8 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroprosentit vertailumaissa 2017, vuosipalkka 42 500 euroa

Kuvasta 4.8 näkyy suomalaisittain keskipalkkaiselle kohdistuva marginaaliveroaste vertailun eri maissa. Lisätulojen verotus on kireintä Belgiassa ja Saksassa, joissa tulonlisäyksestä yli puolet menee veroihin. Marginaalivero on kireä myös Alankomaissa, Italiassa ja Suomessa. Sen sijaan Ruotsissa ja Norjassa marginaaliverotus on tällä palkkatasolla selvästi kevyempää kuin Suomessa, jossa keskipalkkaisen työmarkkina-aseman parantaminen ei ole siis yhtä kannattavaa verotuksellisesti. Tulonnousua verotetaan erityisen kevyesti tasaverojärjestelmässä Virossa.

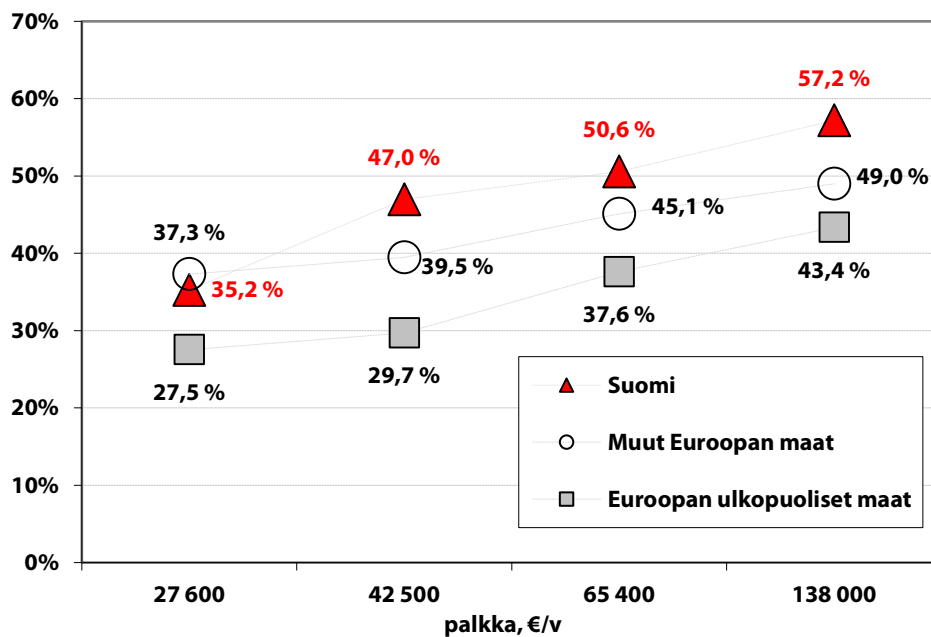
Kuva 4.9 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroprosentit vertailumaissa vuonna 2017, vuosipalkka 138 000 euroa

Erittäin hyvätuloisen esimerkkipalkansaajan marginaaliveroaste on Suomessa 57,2 prosenttia. Suomea korkeampia marginaaliveroprosentit ovat Britanniassa, Ruotsissa ja Belgiassa ja (kuva 4.9). Britanniassa kireä marginaaliverotus aiheutuu erityisesti perusvähennyksen nopeasta poistumisesta noin 100 000–120 000 punnan verotettavilla tuloilla²⁵, mikä nostaa maan yhdestä vertailun keveimmistä pienten palkkojen lisäverottajista vertailun kireimpään kärkeen suurituloisimman kohdalla. Edellä mainitun tulovälin jälkeen Britannian marginaaliveroprosentti palautuu 41 prosentin tuntumaan, kunnes se nousee jälleen 150 000 punnan ylittävistä verotettavista tuloista 46 prosenttiin.

Myös Ruotsissa ylin 61,4 prosentin marginaalivero johtuu osittain työtulovähennys poistumasta. Noin 1 500 000 kruunun (noin 160 000 euron) vuosituloilla marginaalivero tippuu 58,4 prosenttiin, kun vähennys on kokonaan poistunut. Suomessa sen sijaan korkein marginaaliveroprosentti osuu itse asiassa ylintä esimerkkipalkkaa pienemmille tulotasolle verovähennysten pienentymisestä johtuen: noin 82 000–93 000 vuosituloilla marginaalivero on kuluvana vuonna 59,6 prosenttia.

Kuva 4.10 Keskimääräiset marginaaliveroprosentit Suomessa ja muissa vertailuissa palkkatasoittain vuonna 2017, perheetön palkansaaja

Kireät marginaaliveroasteet ovat tyypillisiä Suomen verojärjestelmälle jo matalilta tulotasoilta alkaen. Vuonna 2017 marginaaliveroprosentti nousee 35,2 prosentista 45,4 prosenttiin noin 28 800 euron tulotasolla. Täten selvityksen alimmalla 27 600 euron palkkatasolla marginaaliveroaste on vielä juuri 35,2 prosenttia (kuva 4.10).

²⁵ Perusvähennys pienenee 100 000 punnan ylittävistä verotettavista tuloista lähtien yhdellä punnalla jokaista kahta puntaa kohden.

Se on pari prosenttiyksikköä vähemmän kuin selvityksen muissa Euroopan maissa keskimäärin, mutta 7,7 prosenttiyksikköä enemmän kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa. Marginaaliveroprosentit ovat herkkiä tulotason valinnan suhteen. Jos selvityksen alin tulotaso olisi 1 200 euroa suurempi, marginaaliveroprosentti olisi selvästi kireämpi alimmalla tulotasoalla suhteessa vertailumaihin kuin nyt.

Suomalaisittain keskipalkkaisten eteenpäin pyrkimistä verotetaan kireästi. Keskipalkkaisen marginaaliveroprosentti on 7,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin Euroopan vertailumaissa keskimäärin ja 17,3 prosenttiyksikköä korkeampi kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa. Myös vertailuun kuuluvien Pohjoismaiden keskiarvo (36,1 %) alittaa Suomen marginaaliveroprosentin reippaasti.

Vertailun korkeimmalla esimerkkipalkkatasolla suomalaisen palkansaajan marginaaliveroprosentti on 8,2 prosenttiyksikköä suurempi kuin Euroopan vertailumaissa keskimäärin ja 13,8 prosenttiyksikköä suurempi kuin Euroopan ulkopuolella keskimäärin. Myös Pohjoismaiden keskiarvo (54,9 %) alittaa yhä Suomen marginaaliveroasteen.

Palkansaajan lisätuloon kohdistuvaa marginaaliveroastetta²⁶ esitetään tarkemmin liitteessä 3.

4.3 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut

Suomessa työnantajan keskimääräiset työeläke-, työttömyys-, tapaturma- ja sairausvakuutusmaksut laskivat vuoden 2017 alussa yhteensä 1,64 prosenttiyksikköä. Merkittävä lasku johtui työmarkkinajärjestöjen neuvottelemasta kilpailukykysovimuksesta, johon liittyi työnantajan maksutaakan keventäminen ja vastineeksi joidenkin palkansaajan maksamien sosiaalivakuutusmaksujen korottaminen. Työnantajamaksujen määrä on Suomessa keskimäärin noin 22,61 prosenttia bruttopalkasta, kun vakuutettava on alle 53-vuotias. 53-62 vuotiaiden osalta työnantajien osuus maksuista on hieman pienempi ja vastaavasti työntekijän suurempi eläkevakuutusmaksun ikäsidonaisuudesta johtuen.

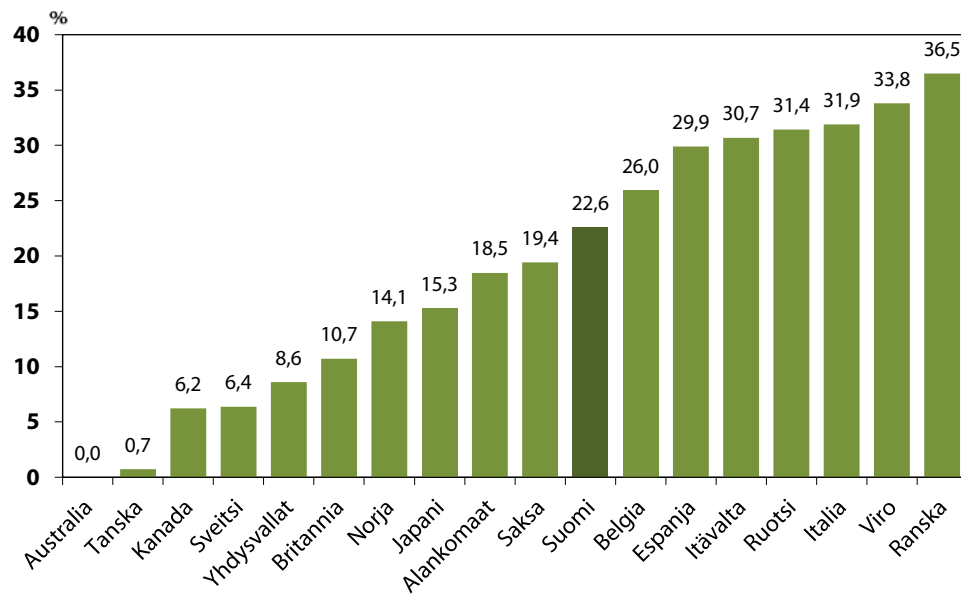
Työnantajien palkkasidonnaiset, pakolliset ja veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut ovat Suomessa jotakuinkin eurooppalaisten vertailumaiden keskitasoa (kuva 4.11). Työnantajamaksujen määrä esimerkkibruttopalkoista esitetään tarkemmin liitteessä 4.

Vertailumaissa on hyvin erilaisia tapoja verottaa työntekijöitä ja työnantajia. Esimerkiksi Virossa, Ruotsissa, Ranskassa ja Espanjassa työnantajat maksavat suuren osan työn verotuksesta palkkaperusteisten sosiaalivakuutusmaksujen muodossa. Sen sijaan esimerkiksi kireän palkkaverotuksen maa Tanska perii lähes olemattomia työnantajamaksuja. Muita keveän työnantajamaksupolitiikan maita ovat esimerkiksi Australia, Sveitsi ja Kanada.

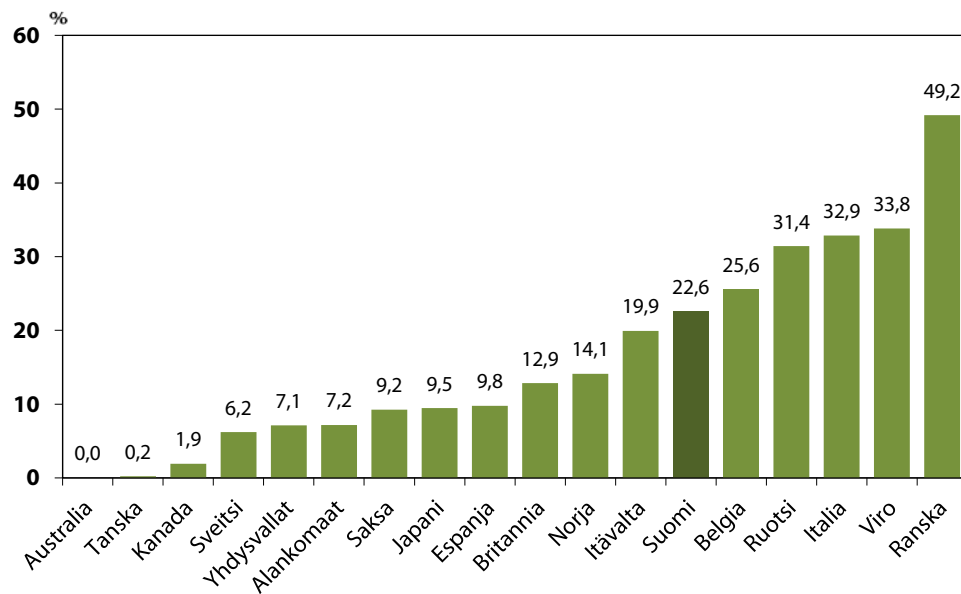
²⁶ Tulonlisäys eli palkankorotus on laskettu yhden prosentin suuruiseksi kaikilla tulotasoilla.

Muualla melko yleiset kattosäännöt eivät Suomessa rajoita korkeammista palkoista perittäviä sosiaalivakuutusmaksuja. Sen takia työnantajamaksut ovat suhteessa muihin vertailumaihin Suomessa korkeampia suurituloisista kuin pienituloisista työntekijöistä. Maksukattojen vuoksi Espanjan ja Itävallan maksut suurituloisista työntekijöistä jäävät pienemmiksi kuin Suomessa (kuva 4.12). Muissa Euroopan vertailumaissa työnantajamaksut ovat korkeimmalla palkkatasolla keskimäärin 19,4 prosenttia.

Kuva 4.11 Työnantajan veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut 42 500 euron vuosipalkasta 2017, perheetön palkansaaja

Kuva 4.12 Työnantajan veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut 138 000 euron vuosipalkasta 2017, perheetön palkansaaja

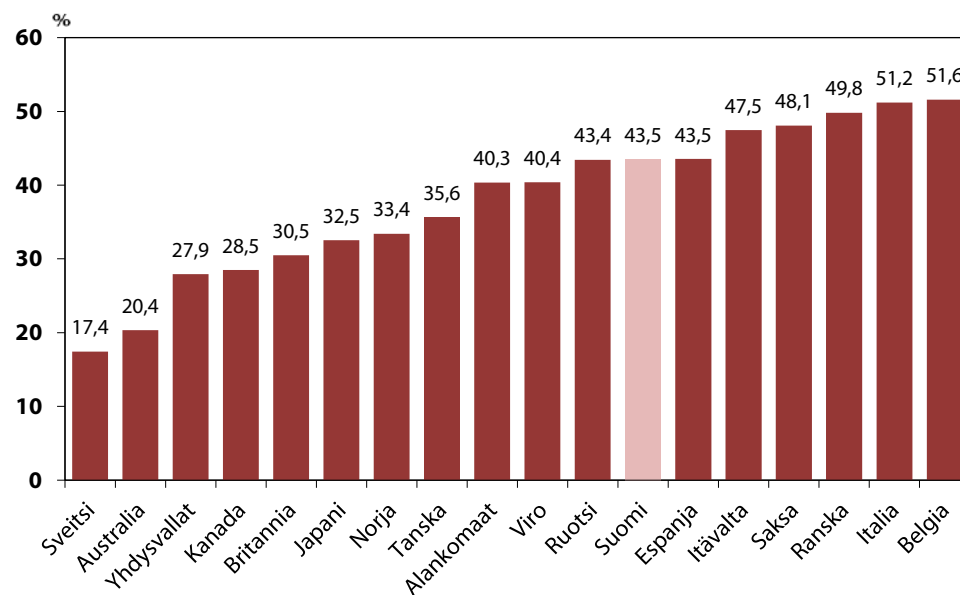
4.4 Palkkaverokiila – työvoimakustannukseen kohdistuvat palkkasi-donnaiset verot yhteensä

Palkkaverokiila mittaa työhön kohdistuvan verotuksen kireyttä, ja se on kansainvälisissä vertailuissa laajasti käytetty mittari työn verotuksesta. Palkkaverokiila kertoo kaikkien palkkaan kohdistuvien tuloverojen ja veronluonteisten maksujen osuuden työnantajan palkkakustannuksesta. Työvoimakustannus muodostuu työntekijän bruttopalkasta ja työnantajan palkkasidonnaisista veronluonteisista maksuista. Liitteissä 5.1 ja 5.2 on esitetty vertailumaiden palkkaverokiila laajemmin.

Kuvassa 4.13 esitetään suomalaisittain keskipalkkaiseen bruttopalkkaan kohdistuva palkkaverokiila. Palkkaverokiila on levein Belgiassa, 51,6 prosenttia. Myös Italiassa yli puolet palkkakuluista menee tuloveroihin ja veronluonteisiin maksuihin. Suomessa työn verotus on seitsemänneksi kireintä. Keskipalkkaisen työntekijän työvoimakustannuksesta menee meillä 43,5 prosenttia veroihin ja veronluonteisiin maksuihin. Suomen asema koheni kilpailukykysovimukseen liittyvien maksumuutosten ja tuloverokevennyksen myötä, kun palkkaverokiila laski yhteensä reilun prosenttiyksikön keskituloisen palkansaajan kohdalla.

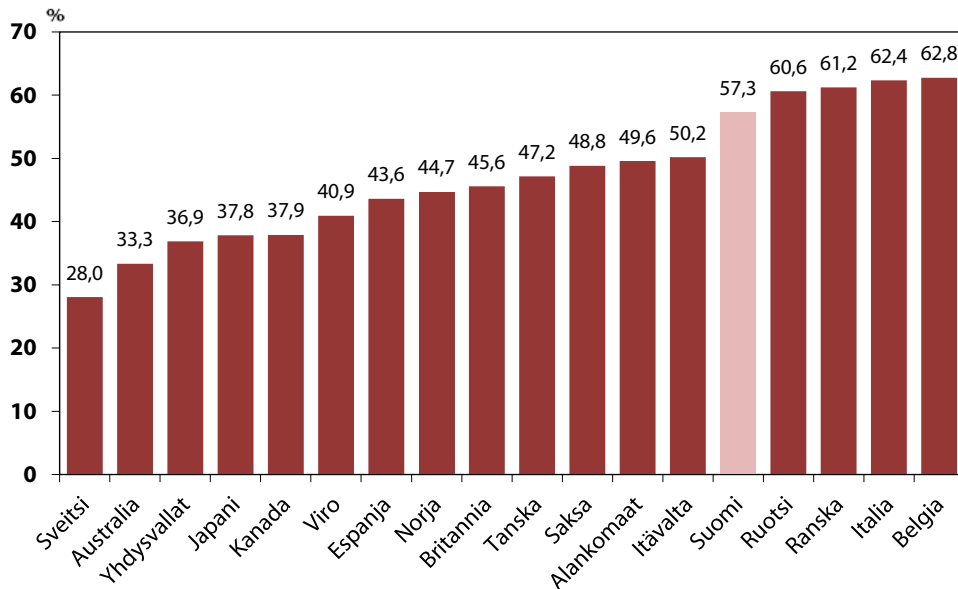
Keskituloisen palkkaverokiila on Suomen kanssa käytännössä samalla tasolla korkeiden työnantajamaksujen Espanjassa ja Ruotsissa. Tällä mittarilla myöskään Viro ei näytä läheskään yhtä kevyeltä verottajalta kuin pelkkä henkilön tuloverotarkastelu antaisi ymmärtää. Sen sijaan kireän palkkaverotuksen maassa Tanskassa palkkaverokiila on reippaasti Suomea kapeampi, koska työnantajamaksut ovat hyvin matalat.

Kuva 4.13 Palkkaverokiila, % työvoimakustannuksesta perheettömällä palkansaajalla vuonna 2017, vuosipalkka 42 500 euroa

Koska progressio on Suomessa kireää eikä meillä ole työnantajamaksuja rajoittavia kattosääntöjä, työhön kohdistuva palkkaverokiila on sitä suurempi mitä enemmän tuloja palkansaajalla on. Korkeasti palkatun työn palkkaverokiila onkin Suomessa vertailumaiden viidenneksi korkein (kuva 4.14).

Kuva 4.14 Suurituloiseen palkkaan, vuosipalkka 138 000 euroa, kohdistuva palkkaverokiila vuonna 2017, perheetön palkansaaja, % työvoimakustannuksesta

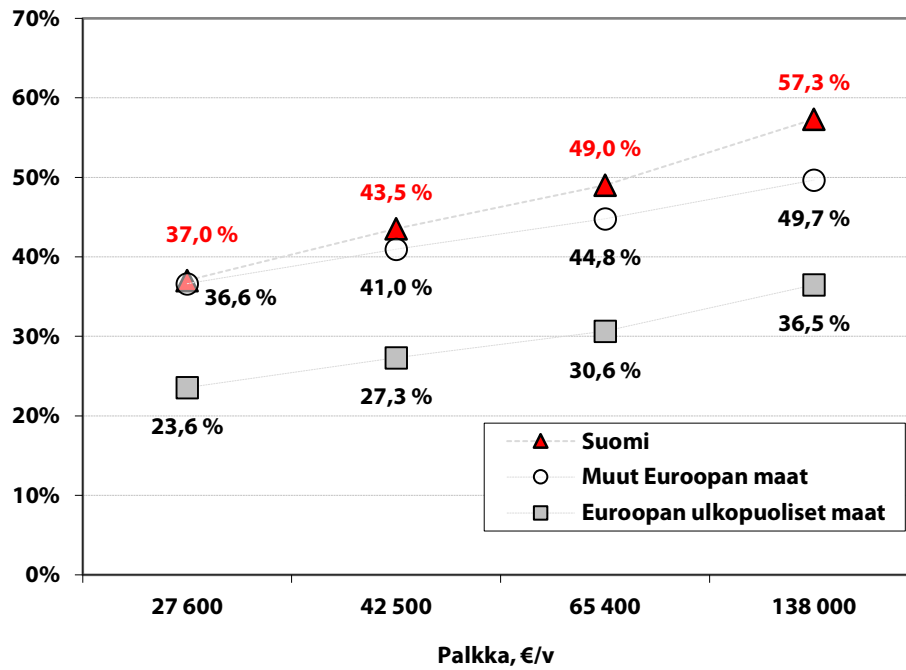
Ruotsissa palkkaverokiila on Suomea leveämpi korkeimmalla tulotasolla. Sen sijaan Itävallassa, Saksassa ja Espanjassa palkkaverokiila on tällä tulotasolla selvästi Suomea matalampi, vaikka se keskituloisella palkkatasolla oli korkeampi.

Ruotsissa, Belgiassa, Italiassa ja Ranskassa palkkaverokiila ylittää 60 prosenttia, jolloin ainoastaan alle 40 prosenttia työnantajan maksamista palkoista ja palkkakuiluista päätyy työntekijälle. Vertailumaiden pienimmät palkkaverokiilat löytyvät Euroopan ja euroalueen ulkopuolisista maista.

Kuvasta 4.15 nähdään, että pienimmän esimerkipalkan palkkaverokiila on Suomessa hieman muiden Euroopan vertailumaiden keskiarvoa korkeampi. Suomalaisittain keskipalkkaisen palkkaverokiila on Suomessa 2,5 prosenttiyksikköä eurooppalaista keskiarvoa korkeampi.

Ero vertailumaiden keskiarvoihin kasvaa tulojen kasvaessa. Korkeimmalla esimerkipalkkatasolla palkkaverokiila on Suomessa 7,6 prosenttiyksikköä leveämpi kuin muissa Euroopan vertailumaissa keskimäärin ja lähes 21 prosenttiyksikköä korkeampi kuin Euroopan ulkopuolisten maiden keskiarvo. Muiden Pohjoismaiden keskiarvo on eurooppalaista keskitasoa alempana lukuun ottamatta ylintä palkkatasoa, jolla se on hieman korkeampi (50,8 %), mutta silti selvästi matalampi kuin Suomen taso.

Kuva 4.15 Palkkaverokiila Suomessa ja muissa vertailumaissa keskimäärin palkkatasoinnain vuonna 2017, perheetön palkansaaja, % työvoimakustannuksesta

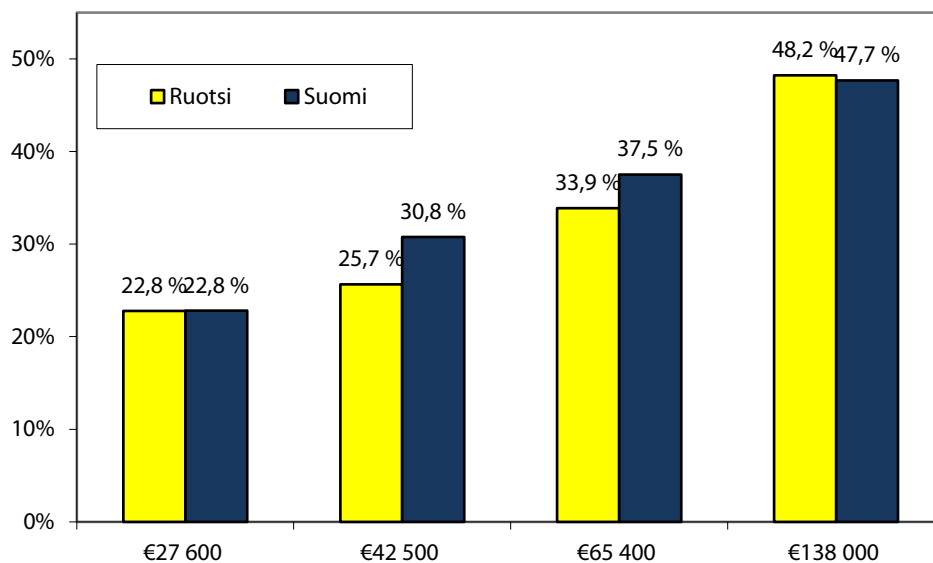
5 SUOMEN PALKKAVEROTUS VERRATTUNA SKANDINAVIAAN, VIROON, SAKSAAN JA BRITANNIAAN

Ruotsi

Ruotsissa verotus pysyi kuluvana vuonna suunnilleen ennallaan. Suomessa verotus sen sijaan keveni kaikilla tulotasoilla melko tasaisesti. Kevennyksen myötä pienimmän esimerkkipalkkatason palkkaverotus laski Ruotsin tasolle ja suurimman palkkatason Ruotsia keveämmäksi. Vielä viime vuonna palkkaverotus oli Ruotsissa Suomea keveämpää kaikilla neljällä esimerkkipalkkatasolla.

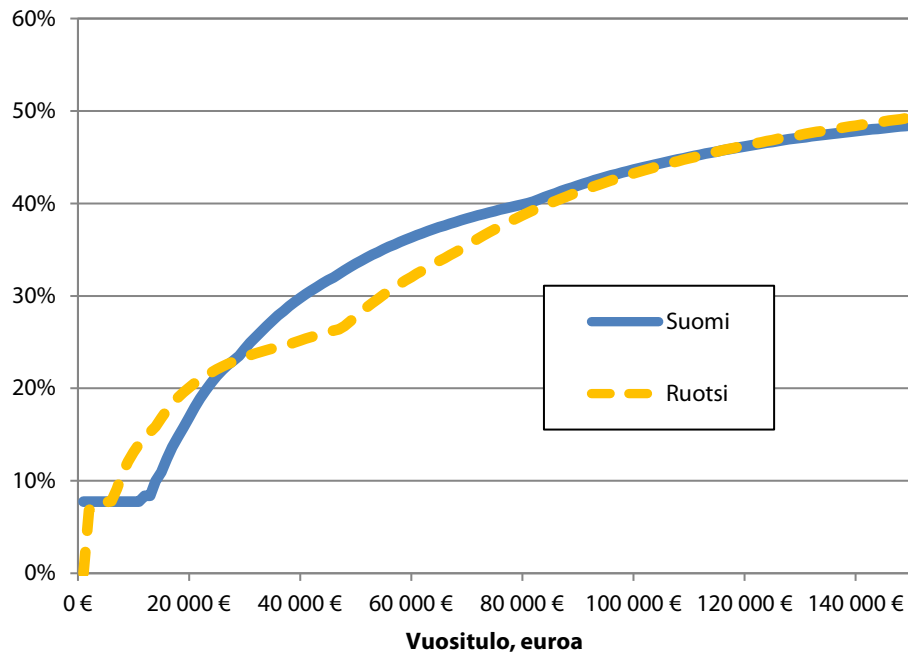
Suomen kevennyksistä huolimatta keskituloisella ja sitä hieman korkeammilla palkkatasoilla tuloverotus on yhä Ruotsissa selvästi kevyempää. Esimerkiksi suomalaisen keskipalkan verotus on meillä 5,1 prosenttiyksikköä kireämpää kuin Ruotsissa (kuva 5.1). 42 500 euron vuosipalkalla Ruotsissa jää palkansaajalle käteen vuodessa lähes 2 200 euroa enemmän kuin Suomessa.

Kuva 5.1 Perheettömän palkansaajan tuloveroasteet Suomessa ja Ruotsissa neljällä eri vuosipalkalla 2017

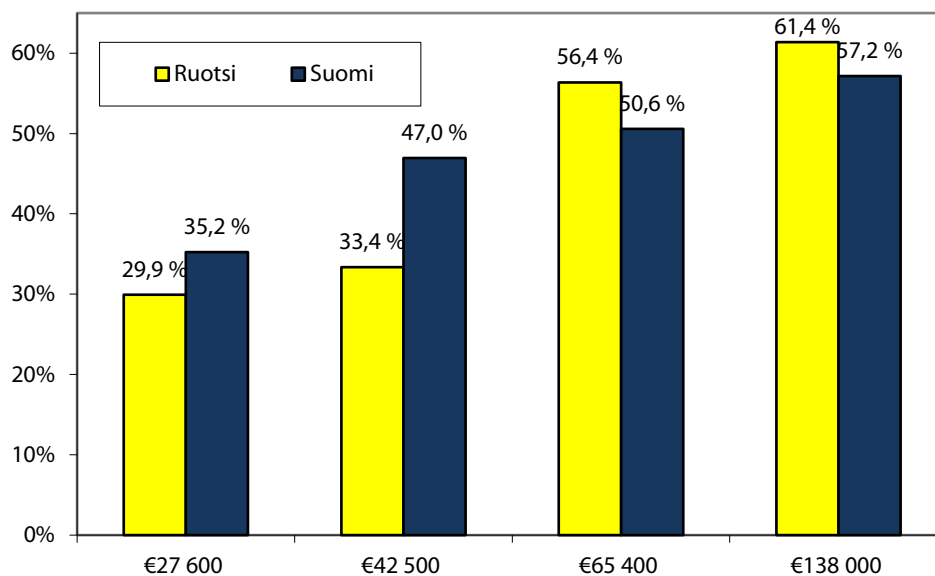
Kuvasta 5.2 erottuu kattavammin Suomen ja Ruotsin palkkaverotuksen profiili. Suomalaisittain keskipalkkaisilla ja sitä korkeammilla tulotasoilla Ruotsin verotus on selkeästi keveämpää melko korkeille tulotasoille saakka. Tätä selittää se, että marginaaliveroprosentti nousee Ruotsissa päälle 33,4 prosentin vasta yli keskipalkkaisella, kun Suomessa jo noin 28 800 euron tulotasosta ylöspäin marginaaliveroprosentti on yli 45 prosenttia (kuva 5.3 ja 5.4.). Veroprogressio on Suomessa siten selvästi jyrkempi pieni- ja keskituloiselle.

Kuva 5.2 Perheettömän palkansaajan tuloveroasteet Suomessa ja Ruotsissa 2017 vuosipalkan mukaan

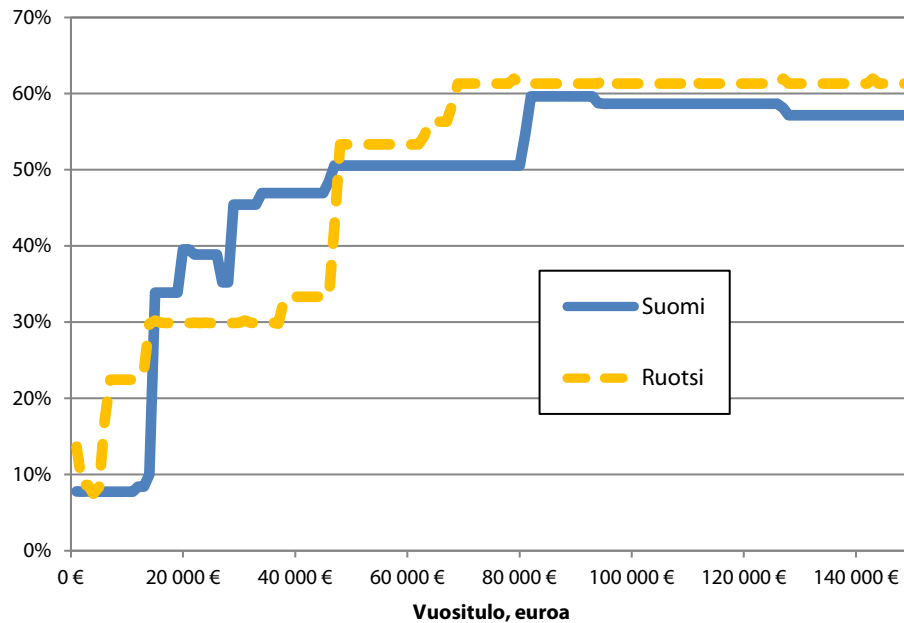
Verojärjestelmien eroavuus tulee ilmi siis myös esimerkkipalkkojen marginaaliverotuksessa. Suomessa pieni- ja keskituloisten marginaaliverotus on selvästi kiireämpää kuin Ruotsissa. Pienipalkkaisen kohdalla ero on Suomen tappioksi 5,3 prosenttiyksikköä ja keskipalkkaisella 13,6 prosenttiyksikköä. Kahdella korkeimmalla tulotasolla Suomen marginaaliveroasteet ovat sen sijaan pienemmät kuin Ruotsissa.

Kuva 5.3 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroasteet Suomessa ja Ruotsissa neljällä eri vuosipalkalla 2017

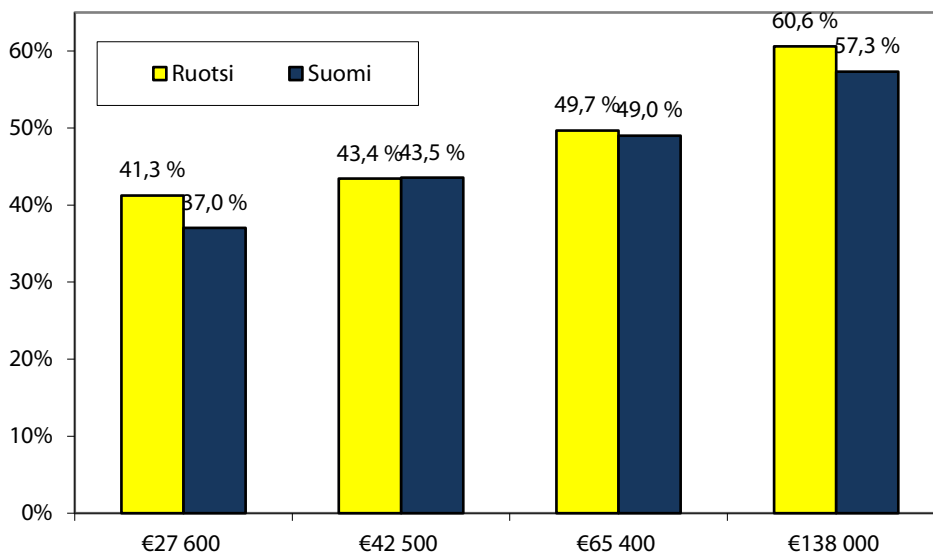

Matalammilla ja keskipalkkaisilla tulotasoilla (27 600 euroa ja 42 500 euroa) lisätulojen hankinta on Ruotsissa Suomea selvästi houkuttelevampaa, mutta korkeammilla esimerkkituloilla Ruotsi nousee Suomen ohi kireimpien marginaaliverotajien joukkoon.

Kuva 5.4 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroprosentit Suomessa ja Ruotsissa 2017 vuosipalkan mukaan

Kuva 5.5 Palkkaverokiila, % työvoimakustannuksesta, Suomessa ja Ruotsissa neljällä eri vuosipalkalla 2017, perheetön palkansaaja

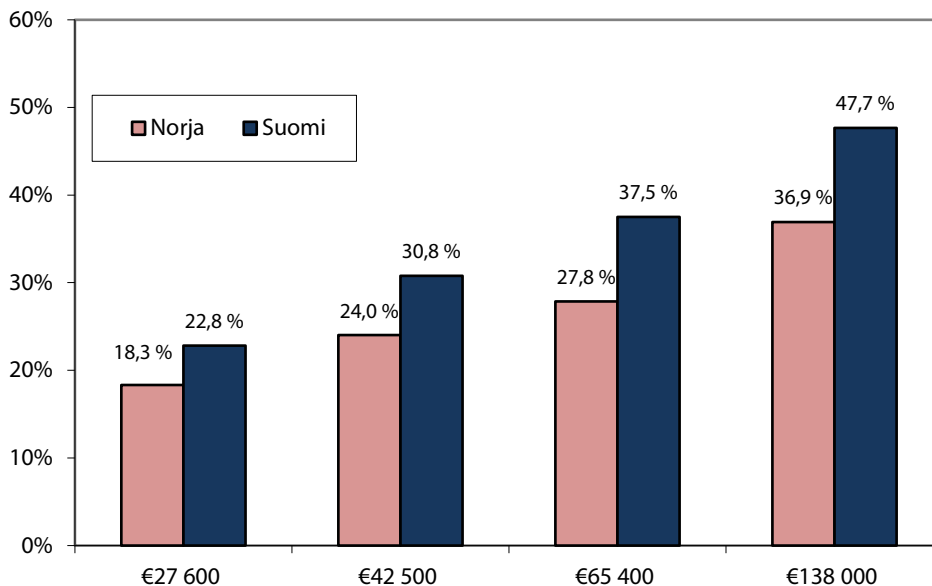
Suomalaisittain pieni- ja keskipalkkaisen työntekijän veronluonteiset työnantajamaksut ovat kuitenkin Ruotsissa suuremmat kuin palkasta perittävät tuloverot.

Kun työnantajamaksut otetaan huomioon, työn verotus on palkkaverokiilalla mitattuna keskituloisilla suunnilleen yhtä kireää, ja muilla palkkatasoilla Ruotsissa hieman Suomea kireämpää (Kuva 5.5).

Norja

Norjassa palkkatuloja verotetaan kevyemmin kuin Suomessa. Tämän verovertailun maiden joukossa Norja on perinteisesti sijoittunut keskikastiin ja viime aikoina kevyempien verottajien puoliskolle. Ero Suomen verotukseen korostuu, kun tarkastellaan perheiden verotusta, sillä puoliset voivat Norjassa valita yhteisverotuksen. Toisin kuin Ruotsissa ja Suomessa, Norjassa on tuettu kahden vanhemman, mutta yhden tulonsaajan perheitä korotetulla perusvähennyksellä

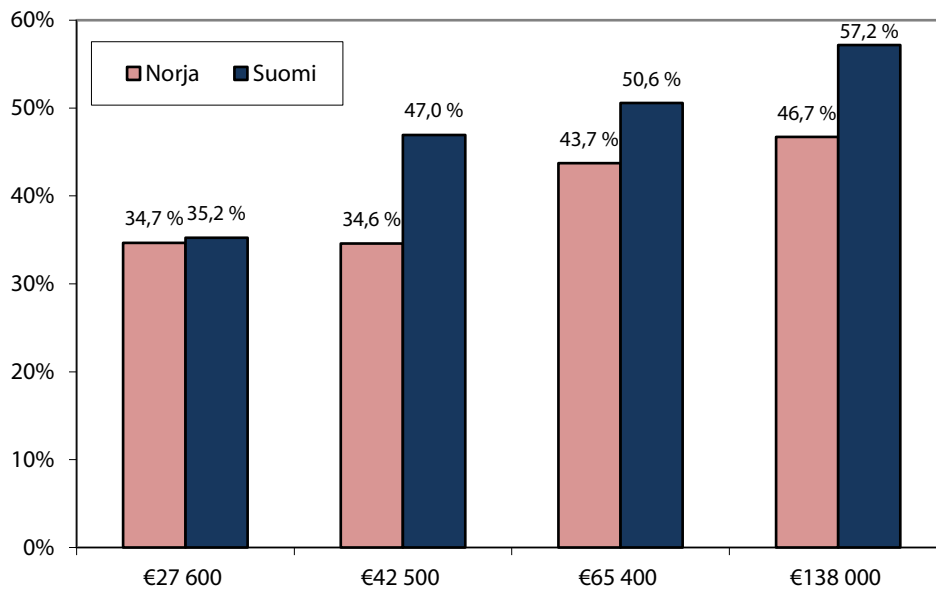
Kuva 5.6 Perheettömän palkansaajan tuloveroasteet Suomessa ja Norjassa neljällä eri vuosipalkalla 2017

Suomen palkkaverotuksen ero Norjaan on melko suuri jo pienipalkkaisen tulonsaajan kohdalla, ja ero kasvaa tulojen noustessa (kuva 5.6). Kun pienipalkkaista tulonsaajaa verotetaan Suomessa 4,5 prosenttiyksikköä ankarammin kuin Norjassa, niin ero keskipalkkaisella kasvaa 6,8 prosenttiyksikköön. Korkeimmalla tulotasolla ero on yli 10 prosenttiyksikköä. On kuitenkin syytä huomioida, että toiseksi ylin tulotaso on lähimpänä norjalaista keskipalkkaa, tosin hieman sen yli.

Suomeen verrattuna marginaaliverotus on Norjassa kevyttä. Ylimmän esimerkipalkan marginaaliveroprosentti jää Norjassa selvästi alle 50 prosentin, kun se Suomessa on 57,2 (kuva 5.7). Työstä kerättävät verot ja veronluonteiset maksut painottuvat Norjassa enemmän palkansaajan verotukseen kuin työnantajamaksuihin. Tässä Norja ja Suomi poikkeavat Ruotsista, jossa veronluonteisilla työnantajamaksuilla on suuri paino.

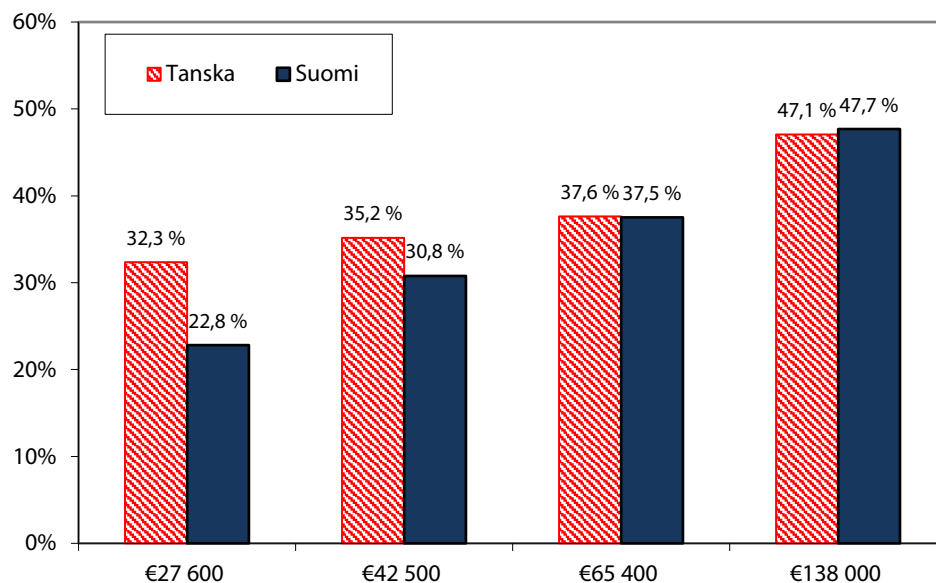
Kuva 5.7 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroasteet Suomessa ja Norjassa neljällä eri vuosipalkalla 2017

Tanska

Tanskassa palkkaverotus on erityisen ankaraa pienimmällä esimerkkipalkkatasolla, jolla Tanskan verotus ylittää Suomen yli yhdeksällä prosenttiyksiköllä (kuva 5.8). Ero kaventuu muilla esimerkkipalkoilla jäaden toiseksi ylimmällä palkkatasolla Suomen tuntumaan ja ylimmällä hieman Suomen alle. Yhden tulonsaajan palkansaajaperheitä Tanska sen sijaan verottaa kevyemmin kuin Suomi alinta tulo-
tasoa lukuun ottamatta.

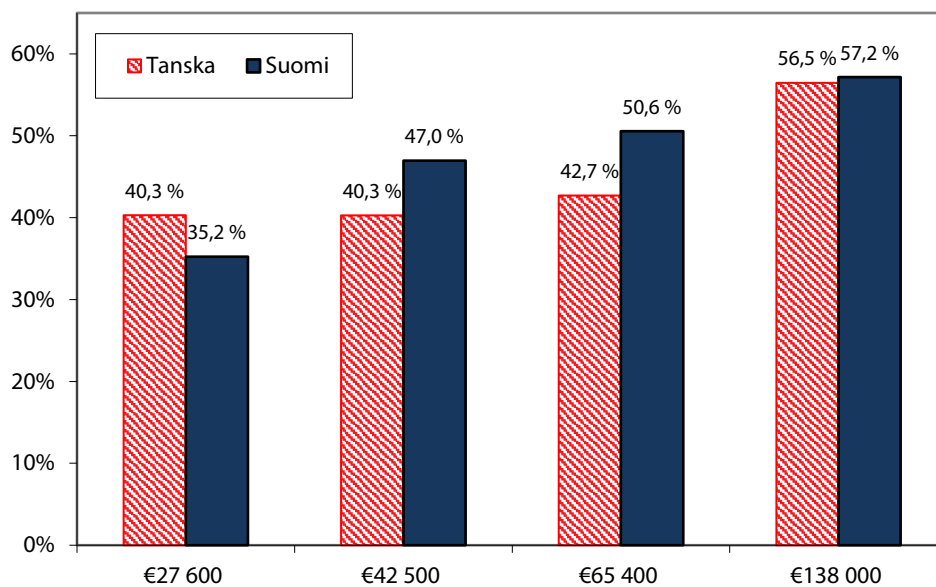
Kuva 5.8 Perheettömän palkansaajan tuloveroasteet Suomessa ja Tanskassa neljällä eri vuosipalkalla 2017

Kokonaisuutena työn verotus ei ole Tanskassa niin kireää kuin mitä ensi tuntu-
malla näyttää. Työnantajan maksamien poikkeuksellisen matalien sosiaalivakuu-
tusk maksujen vuoksi Tanskassa palkkaverokiila jää kaikilla esimerkkipalkkatasoilla
Suomea matalammalle tasolle vertailumaiden keskiarvojen läheisyyteen.

Tanskan tuloverotuksen ankaruus näkyy myös korkeina marginaaliveroprosent-
teina jo matalilla tulotasoilla (kuva 5.9). Tänä vuonna Suomen marginaalivero-
prosentti ylittää Tanskan alinta tulotasoa lukuun ottamatta kaikilla muilla esi-
merkkipalkkatasoilla.

**Kuva 5.9 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroasteet Suomessa ja Tans-
kassa neljällä eri vuosipalkalla 2017**

Viro

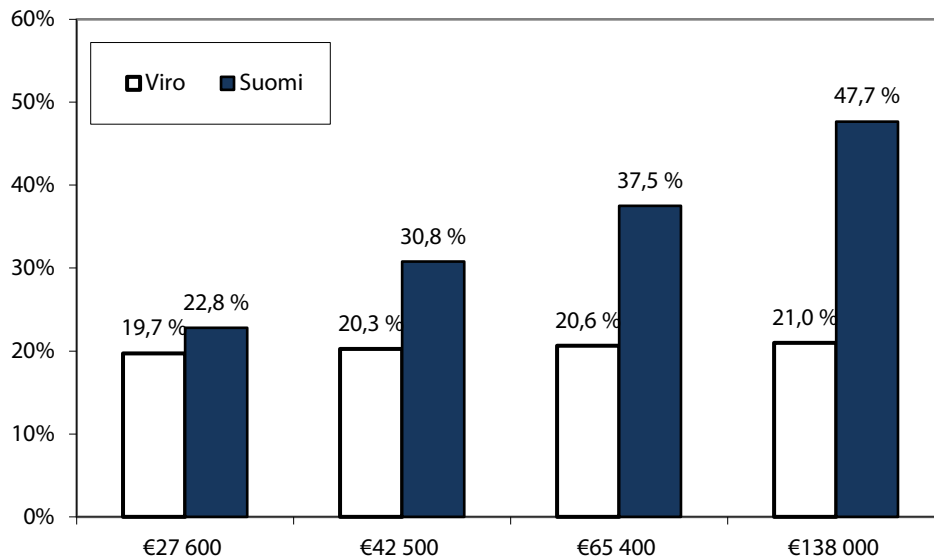
Viro on Norjaakin kevyemmän palkkaverotuksen maa tässä vertailussa käytettä-
villä esimerkkipalkkoilla. Todellisuudessa Viro ei ole kuitenkaan asukkailleen eri-
tyisen lempeä palkkaverottaja, sillä tyypilliset palkat ovat Virossa huomattavasti
matalammalla tasolla kuin Suomessa. Esimerkiksi maan keskipalkka on vuosita-
solla reilun 13 000 euron tuntumassa. Viron tasaverojärjestelmän vuoksi verotus
on tällaisella palkkatasolla huomattavasti kireämpää kuin Suomessa.

Selvityksen esimerkkitulotasoilla palkkaverotus on kuitenkin kireämpää Suomessa
kuin Virossa. Esimerkiksi suomalaisittain keskimääräisestä palkkatasosta makse-
taan Suomessa yli 10 prosenttiyksikköä enemmän veroja kuin Virossa (kuva 5.10).

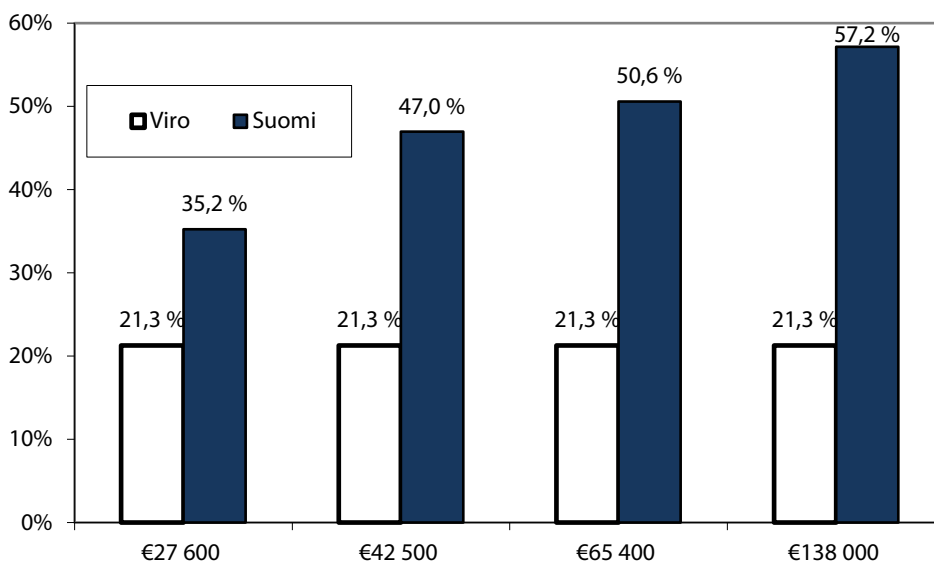
Tasaverojärjestelmän vuoksi Virossa on vain maltillinen veroprogressio perusvä-
hennyksen ansiosta. Työssä eteneminen ja lisätulojen ansaitseminen on siis vero-
tuksellisesti kannustavaa kaikilla esimerkkipalkkatasoilla. Viron marginaalivero-

prosenttien ero Suomen prosentteihin onkin huima, myös aivan pienemmillä palkkatasoilla (kuva 5.11). Pienimmän esimerkkipalkan marginaaliverotus on Suomessa lähes 14 prosenttiyksikköä Viron verojärjestelmää kireämpää, ja tulojen lisääntyessä ero kasvaa lähes 36 prosenttiyksikköön ylimmällä tulotasolla.

Kuva 5.10 Perheettömän palkansaajan tuloveroasteet Suomessa ja Virossa neljällä eri vuosipalkalla 2017

Kuva 5.11 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroasteet Suomessa ja Virossa neljällä eri vuosipalkalla 2017

Työn verotus kohdistuu Virossa työntekijöitä voimakkaammin työnantajille, jotka maksavat työntekijän bruttopalkasta vielä lähes 34 prosenttia sosiaali- ja työttö-

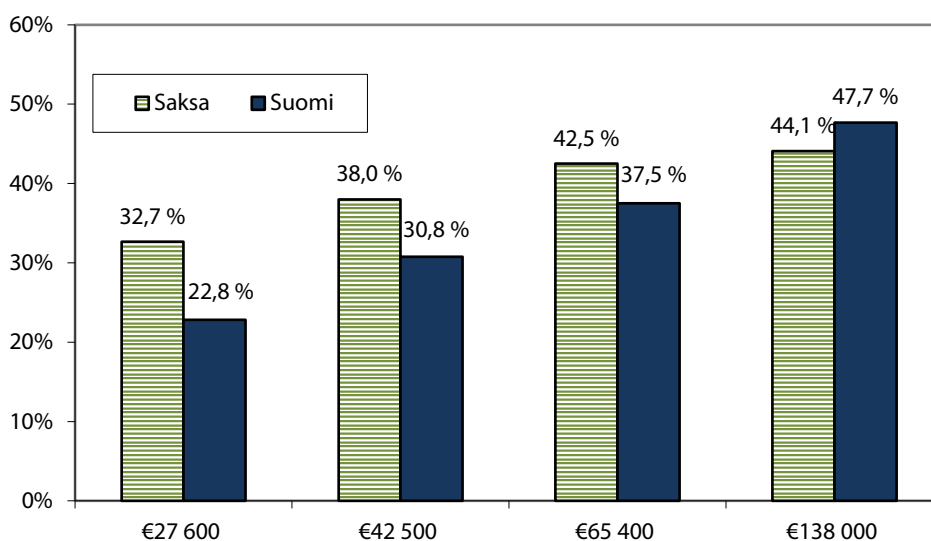
myysvakuutusmaksuja. Kun palkansaajan veroihin lisätään työnantajien maksut, niin työn verotus ei kokonaisuudessaan näyttäydy Virossa enää erityisen keveänä. Suomalaisittain pienipalkkaisen työntekijän palkkaverokiila on Virossa kolme prosenttiyksikköä Suomen korkeampi, mutta korkeammilla palkkatasoilla asetelma muuttuu Viron eduksi.

Saksa

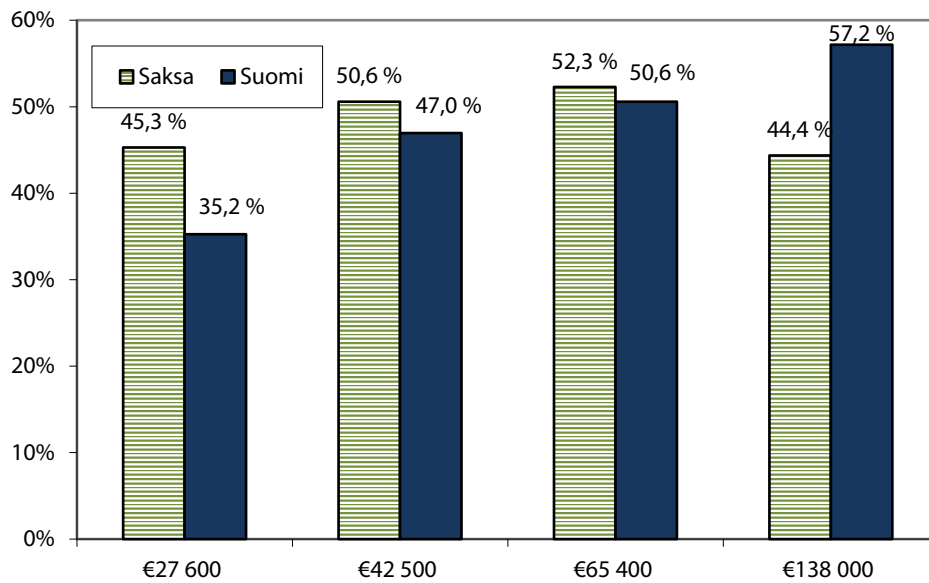
Saksa on ollut etenkin perheettömien palkansaajien työntekoa kireästi verottava maa. Saksan tuloverotus onkin kireämpää kuin Suomessa selvityksen kolmella alimmalla esimerkkipalkkatasolla. Sen sijaan ylimmän esimerkkipalkan kohdalla asetelma muuttuu, ja Suomen verotus nousee 3,6 prosenttiyksikköä Saksaa kireämmäksi. Perheellisten verottajana Saksan verokohtelu on lempeämpää. Yhden tulonsaajan palkansaajaperheen verotus onkin Saksassa Suomea kevyempää lukuun ottamatta alinta tulotasoa.

Myös marginaaliverot ovat Saksassa kireät. Kolmen alimman esimerkkipalkan marginaaliverot ovat Saksassa Suomea korkeammat. Ylimmän esimerkkipalkan kohdalla Suomen marginaalivero on sen sijaan selvästi Saksaa kireämpi. Saksassa onkin enimmäistulorajat sekä työntekijän että työnantajan sosiaalivakuutusmaksuille. Tämän vuoksi Saksan marginaaliverotus ei enää kiristy enimmäistulorajan jälkeen, kun maksettujen sosiaalivakuutusmaksujen osuus tuloista pienenee palkan kasvaessa. Varsinkin suurehkoilla palkoilla lisätulojen ansaitseminen on siten Saksassa selvästi kannustavampaa kuin Suomessa (kuva 5.13).

Kuva 5.12 Perheettömän palkansaajan tuloveroasteet Suomessa ja Saksassa neljällä eri vuosipalkalla 2017

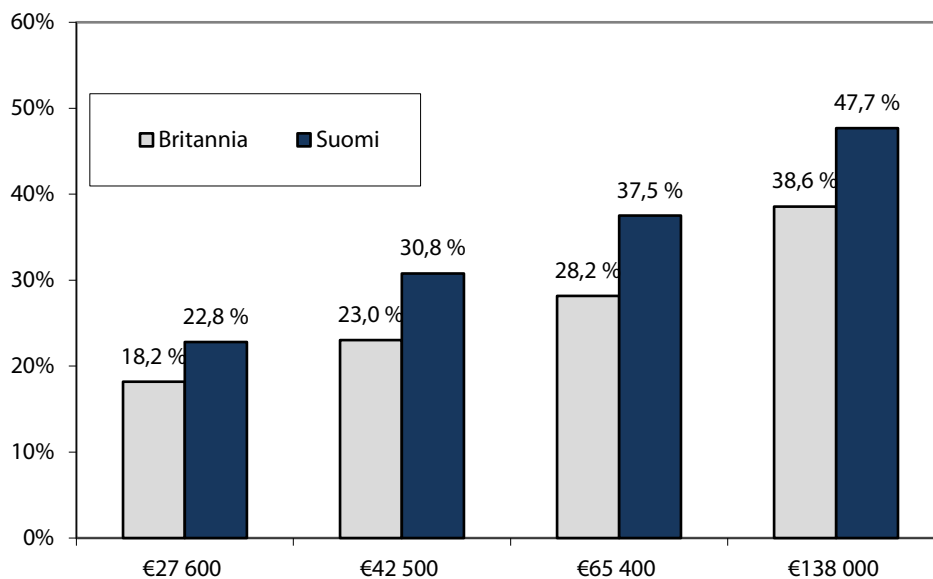
Kuva 5.13 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroasteet Suomessa ja Saksassa neljällä eri vuosipalkalla 2017

Britannia

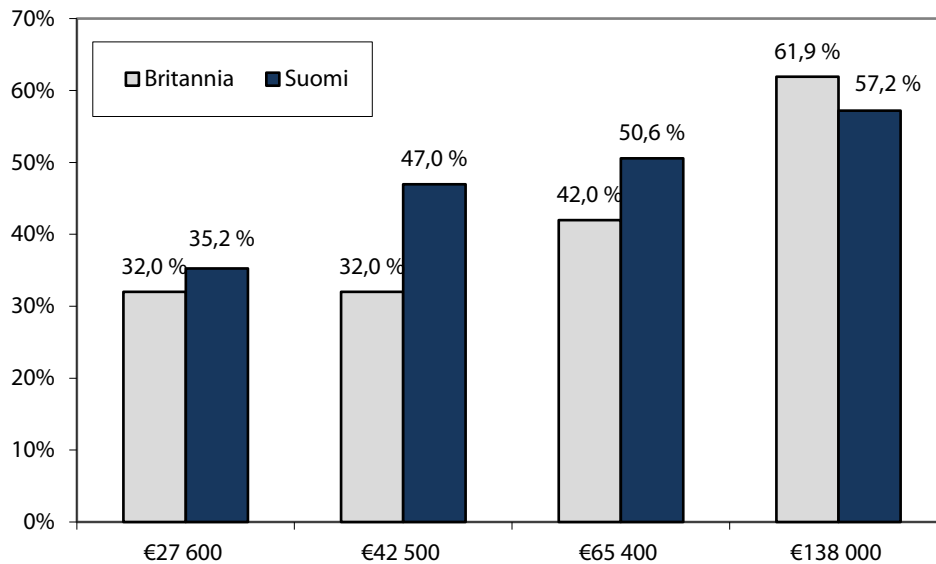
Britanniassa työn verotus on kevyttä verrattuna Suomeen ja moneen muuhun Euroopan maahan. Veroprosenttien ero Suomen ja Britannian välillä kasvaa palkkatason noustessa (kuva 5.14). Pienimmän esimerkkipalkan kohdalla Suomen verotus on 4,6 prosenttiyksikköä Britanniaa kireämpää. Korkeammilla palkkatasoilla Britannian ero Suomeen on jo lähes kymmenen prosenttiyksikköä. Työnantajamaksut ovat Britanniassa matalat.

Kuva 5.14 Perheettömän palkansaajan tuloveroasteet Suomessa ja Britanniassa neljällä eri vuosipalkalla 2017

Britanniassa tuetaan perheellisiä pienituloisia palkansaajia lapsihyvityksen ja tun-
tuvan ansiotulovähennyksen avulla. Perheellisten verottajana Britannia onkin yksi
vertailun lempeitä verottajia niin yhden kuin kahden tulonsaajan pienempitulois-
ten perheiden osalta.

**Kuva 5.15 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroasteet Suomessa ja Britan-
niassa neljällä eri vuosipalkalla 2017**

Perusvähennyksen supistuminen näkyy selvityksen korkeimman esimerkkipalkan
kohdalla kireänä 61,9 prosentin marginaaliverona (kuva 5.15).²⁷ Matalammilla tu-
lotasoilla lisätulojen ansaitseminen on Britanniassa verotuksellisesti Suomea kan-
nattavampaa.

²⁷ 100 000–120 000 punnan verotettavilla tuloilla perusvähennyksen leikkaantuminen nostaa marginaaliveroprosenttia merkittävästi. Tämän tulovälin jälkeen marginaaliveroprosentti palautuu 41 prosentin tuntumaan, kunnes se nousee jälleen 150 000 punnan ylittävistä verotettavista tuloista noin 46 prosenttiin.

6 LOPUKSI

Verotus on ollut muutoksessa finanssikriisin jälkeisinä vuosina. Kriisin aiheuttamien budjettivajeiden paikkaamiseksi Euroopassa kiristettiin alkuun laajasti kulu- tusveroja - yleiset palkkaverotuksen kiristykset taas olivat harvinaisempia.

Viimeisimpien vuosien aikana veropolitiikka on kuitenkin kääntymässä veronko- rotusten kierteestä kasvuhakuisempaan suuntaan. Työn verotusta enemmän ke- vennetään kuin kiristetään kilpailukyvyyn ja kokonaisuksynnän kohentamiseksi.

Selvitykseen kuuluvista eurooppalaisista maista laajoja tuloveronkevennyksiä to- teutettiin Espanjassa ja Virossa vuonna 2015. Vuonna 2016 palkkaverokiilaa lei- kattiin etenkin Itävallassa ja Belgiassa. Kuluvana vuonna Suomi erottui joukosta madaltamalla palkkaverokiilaa työnantajamaksujen ja tuloverotuksen kevennyk- sillä.

Palkkaverotuksen suunta muuttui Suomessa, kun vuosikymmenen aikana toteu- tettujen palkkaverotuksen ja sen progression kiristysten jälkeen verotus keveni kaikilla palkkatasoilla vuonna 2017.

Matalimmalla palkkatasolla verotus on suunnilleen Euroopan vertailumaiden keskiarvon tasolla yhden tulonsaajan lapsettomalla henkilöllä. Veroprosentti kiris- tyy kuitenkin jyrkästi tulojen noustessa.

Suomalaisittain keskipalkkaisen veroprosentti ylittää muiden Euroopan vertailu- maiden keskiarvon 2,2 prosenttiyksiköllä. Kaikkein suurituloisimman esimerkki- palkan verotus on meillä neljänneksi kireintä Belgian, Italian ja Ruotsin jälkeen, seitsemän prosenttiyksikköä Euroopan vertailumaiden keskiarvoa korkeampi.

Työuralla etenemisen kannustimia rasietaan verotuksella ankarasti Suomessa tu- lotasosta riippumatta. Keskipalkkaisten marginaaliveroprosentti on Suomessa Pohjoismaiden korkein. Tulojen kasvattamiseen esimerkiksi korkeammalla kou- lutuksella tai parempipalkkaiseen työpaikkaan siirtymällä ei verotuksella näin kannusteta.

Suomen verojärjestelmän kannustimien ja työllisyysvaikutusten parantamiseksi mm. OECD (2017c) suosittelee keventämään työn verotaakkaa. Euroopan komis- sion (2016) ja OECD:n (2017c) veropoliittisissa analyysissä nähdään myös ylei- semmin työn verotuksen keventäminen ja verotuksen painopisteen siirto välilli- siin veroihin työllisyyttä ja talouskasvua vauhdittavana reformina.

LÄHTEITÄ

- AUSTRALIAN GOVERNMENT (2017). Taxation Office. <http://www.ato.gov.au/> viitattu 30.11.2017.
- AUTIO SIRKKA (2000). Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2000. Verotietoa 22, Veronmaksajain Keskusliitto.
- AUTIO SIRKKA ja KURJENOJA JAANA (2001). Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2001. Verotietoa 26, Veronmaksajain Keskusliitto.
- CANADA REVENUE AGENCY (2017). www.cra.gc.ca, viitattu 1.12.2017.
- COMMONWEALTH OF AUSTRALIA (2017). The 2017/2018 Budget. <http://www.budget.gov.au/> viitattu 30.11.2017
- DEPARTMENT OF FINANCE CANADA (2017) https://www.fin.gc.ca/n17/data/17-103_2-eng.asp, viitattu 1.12.2017
- EUROPEAN COMMISSION (2017). Taxation trends in the European Union. 2017 edition.
- EUROPEAN COMMISSION (2016): Tax Policies in the European Union. 2016 Survey.
- EY (2016). Austrian National Assembly adopts 2015/2016 tax reform <http://www.ey.com/gl/en/services/tax/international-tax/alert--austrian-national-assembly-adopts-2015-2016-tax-reform>, viitattu 16.11.2016.
- FINANSDEPARTEMENTET (2015). Budgetpropositionen för 2016. Prop. 2015/16:1.
- FINANSDEPARTEMENTET (2013). Budgetpropositionen för 2014. Prop. 2013/14:1.
- HM REVENUE & CUSTOMS (2017). A guide to Child Tax Credit and Working Tax Credit.
- INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2009). Global Individual Tax Handbook. Global Tax Series. Amsterdam, IBFD.
- INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2017a). European Tax Handbook 2017. Global Tax Series. Amsterdam, IBFD.
- INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2017b). Tax News Service online. IBFD.

IRS (2017). <http://www.irs.gov/>, viitattu 16.11.2017.

JOINT COMMITTEE ON TAXATION (2017). Overview of the Federal tax system as in effect for 2017. March 15, 2017.

KIRKKO-JAAKKOLA MIKAEL (2016): Kansainvälinen palkkaverovertailu 2016. Verotietoa 76. Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (1998). Verokiila pysyy leveänä. Verokiilan kehitys vuosina 1987–1999. Verotietoa 11. Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2003). Lapsiperheiden verokurimus. Lapsiperheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. Verotietoa 37. Veronmaksajain Keskusliitto.

LEHTINEN TEEMU (1995a). Palkankorotuksen verokiila vuonna 1995. Verotietoa 1, Veronmaksajain Keskusliitto.

LEHTINEN TEEMU (1995b). Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 1995. Verotietoa 2, Veronmaksajain Keskusliitto.

MIRPLEES REVIEW (2011). Tax by Design. Ch. 4, (toim.) J. Mirrlees, S. Adam, T. Besley, R. Blundell, S. Bond, R. Chote, M. Gammie, P. Johnson, G. Myles and J. Poterba, Oxford University Press.

OECD (2017a). Taxing Wages 2015-2016. OECD Publishing, Paris.

OECD (2017b). Revenue Statistics 1965-2016. OECD Publishing, Paris.

OECD (2017c). Economic Policy Reforms 2017: Going for Growth, OECD Publishing, Paris.

PUNAKALLIO MINNA (2011). Mitä tuloverotuksessa on tapahtunut? Palkansaajan verot ja ostovoima 1990-luvun alun laman jälkeen. Verotietoa 61. Veronmaksajain Keskusliitto.

PWC (2017). Worldwide Tax Summaries. <http://taxsummaries.pwc.com/> viitattu 30.11.2017.

REGERINGSKANSLIET (2016). Förändringar på skatteområdet i budgetpropositionen för 2017. <http://www.regeringen.se/artiklar/2016/09/forandringar-pa-skatteområdet-i-budgetpropositionen-for-2017/>, viitattu 30.11.2017.

STATISTISKA CENTRALBYRÅN (2017). <http://www.scb.se/>, viitattu 20.11.2017.

www.swissinfo.ch/eng/lump-sum-initiative_voters-retain-tax-perks-for-rich-foreigners/41135066, viitattu 16.11.2015.

TAX POLICY CENTER (2017). Urban Institute and Brookings Institution.
<http://www.taxpolicycenter.org/feature/analysis-tax-cuts-and-jobs-act>, viitattu 1.12.2017.

TILASTOKESKUS (2017). Palkat ja työvoimakustannukset.
<http://www.stat.fi/til/pal.html>, viitattu 5.12.2017.

VERTAILUN PALKKATULOT ERI VALUUTOISSA

Maa	Valuutta	Markkinakurssi 2017 1. neljännes
Australia	AUD	1,4056
Britannia	GBP	0,8601
Japani	JPY	121,0138
Kanada	CAD	1,4101
Norja	NOK	8,9892
Ruotsi	SEK	9,5063
Sveitsi	CHF	1,0694
Tanska	DKK	7,4353
Yhdysvallat	USD	1,0648

Lähde: Suomen Pankki

Tarkastellut tulotasot muunnettuina eri valuutoiksi, markkinakurssit

Maa	Valuutta	Tulo euroissa				Keskimääräinen palkka 2016**
		27 600	42 500 *	65 400	138 000	
Alankomaat	EUR	27 600	42 500	65 400	138 000	50 853
Australia	AUD	38 796	59 740	91 929	193 979	81 914
Belgia	EUR	27 600	42 500	65 400	138 000	46 570
Britannia	GBP	23 738	36 554	56 250	118 692	36 571
Espanja	EUR	27 600	42 500	65 400	138 000	26 710
Italia	EUR	27 600	42 500	65 400	138 000	30 642
Itävalta	EUR	27 600	42 500	65 400	138 000	44 409
Japani	JPY	3 339 982	5 143 088	7 914 306	16 699 911	5 110 601
Kanada	CAD	38 919	59 930	92 222	194 597	50 997
Norja	NOK	248 102	382 040	587 893	1 240 508	564 218
Ranska	EUR	27 600	42 500	65 400	138 000	38 049
Ruotsi	SEK	262 373	404 017	621 711	1 311 866	423 065
Saksa	EUR	27 600	42 500	65 400	138 000	47 809
Sveitsi	CHF	29 517	45 451	69 942	147 583	85 536
Tanska	DKK	205 214	316 000	486 269	1 026 071	412 555
Viro	EUR	27 600	42 500	65 400	138 000	13 640
Yhdysvallat	USD	29 388	45 254	69 638	146 942	52 543

* Tähdellä merkitty tulotaso vastaa suurin piirtein keskipalkkaa Suomessa.

** Lähde: OECD (2017a) Taxing Wages 2015-2016.

TULOVEROASTEET 2017

YKSINÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN
PALKANSAAJAPERHE

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	27600	42500	65400	138000
Alankomaat	19,2 %	29,3 %	36,3 %	45,9 %
Australia	12,7 %	20,4 %	25,5 %	33,3 %
Belgia	30,1 %	39,0 %	46,1 %	53,3 %
Britannia	18,2 %	23,0 %	28,2 %	38,6 %
Espanja	21,8 %	26,7 %	30,5 %	38,1 %
Italia	29,6 %	35,7 %	43,4 %	50,0 %
Itävalta	24,9 %	31,3 %	37,1 %	40,3 %
Japani	20,5 %	22,2 %	25,4 %	31,9 %
Kanada	19,9 %	24,0 %	26,8 %	36,7 %
Norja	18,3 %	24,0 %	27,8 %	36,9 %
Ranska	27,7 %	31,5 %	35,6 %	42,2 %
Ruotsi	22,8 %	25,7 %	33,9 %	48,2 %
Saksa	32,7%	38,0%	42,5%	44,1 %
Suomi	22,8 %	30,8 %	37,5 %	47,7 %
Sveitsi	9,5 %	12,2 %	15,7 %	23,6 %
Tanska	32,3 %	35,2 %	37,6 %	47,1 %
Viro	19,7 %	20,3 %	20,6 %	21,0 %
Yhdysvallat	18,7 %	21,7 %	26,7 %	32,4 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkävyn puolison palkkatulo euroina			
	27600	42500	65400	138000
Alankomaat	19,2 %	29,3 %	36,3 %	45,9 %
Australia	10,7 %	20,4 %	25,5 %	33,3 %
Belgia	16,0 %	26,4 %	37,0 %	48,9 %
Britannia	5,7 %	23,0 %	28,2 %	38,6 %
Espanja	18,3 %	24,8 %	29,0 %	37,4 %
Italia	21,7 %	31,1 %	41,4 %	50,0 %
Itävalta	23,9 %	30,7 %	36,6 %	40,0 %
Japani	18,9 %	20,9 %	24,1 %	31,0 %
Kanada	14,2 %	20,4 %	24,6 %	35,5 %
Norja	15,9 %	22,4 %	26,8 %	36,5 %
Ranska	23,4 %	23,2 %	26,2 %	33,6 %
Ruotsi	22,8 %	25,7 %	33,9 %	48,2 %
Saksa	23,2%	29,2%	33,4%	36,2%
Suomi	22,4 %	30,7 %	37,5 %	47,7 %
Sveitsi	6,2 %	6,2 %	8,2 %	15,5 %
Tanska	24,1 %	29,8 %	34,2 %	45,4 %
Viro	18,4 %	19,4 %	20,1 %	20,7 %
Yhdysvallat	-14,1 %	6,0 %	14,9 %	24,7 %

VERONMAKSAJAT

TULOVEROASTEET* 2017

KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	27 600	42 500	65 400
+ 2. puoliso	42 500	65 400	138 000
= yhteensä	70 100	107 900	203 400
Alankomaat	21,8 %	30,9 %	41,5 %
Australia	17,3 %	23,5 %	30,8 %
Belgia	33,8 %	42,2 %	50,4 %
Britannia	21,1 %	26,1 %	35,2 %
Espanja	22,2 %	27,4 %	34,7 %
Italia	27,4 %	37,3 %	47,2 %
Itävalta	28,4 %	34,5 %	39,0 %
Japani	21,6 %	24,2 %	29,9 %
Kanada	22,4 %	25,7 %	33,5 %
Norja	21,8 %	26,3 %	34,0 %
Ranska	26,8 %	30,7 %	37,6 %
Ruotsi	24,5 %	30,6 %	43,6 %
Saksa	35,5 %	40,1 %	43,0 %
Suomi	27,4 %	34,8 %	44,4 %
Sveitsi	7,5 %	9,7 %	15,5 %
Tanska	34,1 %	36,7 %	44,0 %
Viro	19,5 %	20,1 %	20,7 %
Yhdysvallat	15,7 %	20,9 %	29,3 %

*) tuloveroaste yhteensä = puolisoitten yhteenlaskettujen verojen osuus yhteenlasketuista tuloista.

MARGINAALIVEROASTEET 2017
YKSIÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN
PALKANSAAJAPERHE

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	27600	42500	65400	138000
Alankomaat	45,7 %	49,2 %	49,4 %	52,0 %
Australia	34,5 %	34,5 %	38,9 %	49,0 %
Belgia	56,9 %	56,0 %	60,6 %	59,5 %
Britannia	32,0 %	32,0 %	42,0 %	61,9 %
Espanja	33,7 %	40,7 %	45,4 %	45,1 %
Italia	39,9 %	49,2 %	54,6 %	56,5 %
Itävalta	40,2 %	43,5 %	48,3 %	45,1 %
Japani	22,9 %	27,3 %	30,8 %	43,2 %
Kanada	25,2 %	29,7 %	43,4 %	48,0 %
Norja	34,7 %	34,6 %	43,7 %	46,7 %
Ranska	48,9 %	43,3 %	43,4 %	51,7 %
Ruotsi	29,9 %	33,4 %	56,4 %	61,4 %
Saksa	45,3 %	50,6 %	52,3 %	44,4 %
Suomi	35,2 %	47,0 %	50,6 %	57,2 %
Sveitsi	16,3 %	18,9 %	26,2 %	35,0 %
Tanska	40,3 %	40,3 %	42,7 %	56,5 %
Viro	21,3 %	21,3 %	21,3 %	21,3 %
Yhdysvallat	27,6 %	27,4 %	37,3 %	33,3 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	27600	42500	65400	138000
Alankomaat	45,7 %	49,2 %	49,4 %	51,7 %
Australia	32,5 %	34,5 %	38,9 %	49,0 %
Belgia	46,0 %	50,4 %	60,6 %	62,8 %
Britannia	73,0 %	32,0 %	42,0 %	61,9 %
Espanja	34,4 %	41,2 %	45,0 %	44,9 %
Italia	41,3 %	50,6 %	57,7 %	56,5 %
Itävalta	43,1 %	43,5 %	48,3 %	45,1 %
Japani	22,9 %	27,3 %	30,8 %	43,2 %
Kanada	24,9 %	29,7 %	40,0 %	48,0 %
Norja	34,7 %	34,6 %	43,7 %	46,7 %
Ranska	23,2 %	21,4 %	42,7 %	43,5 %
Ruotsi	29,9 %	33,4 %	56,4 %	61,4 %
Saksa	36,6 %	42,1 %	40,7 %	44,3 %
Suomi	35,2 %	48,0 %	50,6 %	57,2 %
Sveitsi	6,4 %	6,4 %	15,0 %	28,2 %
Tanska	40,3 %	40,3 %	42,7 %	56,5 %
Viro	21,3 %	21,3 %	21,3 %	21,3 %
Yhdysvallat	43,2 %	43,6 %	27,4 %	42,3 %

**TYÖNANTAJAN SOSIAALIVAKUUTUSMAKSUT 2017
PERHEETÖN PALKANSAAJA**

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	27600	42500	65400	138000
Alankomaat	18,5 %	18,5 %	15,2 %	7,2 %
Australia	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Belgia	22,1 %	26,0 %	26,8 %	25,6 %
Britannia	9,1 %	10,7 %	11,8 %	12,9 %
Espanja	29,9 %	29,9 %	20,6 %	9,8 %
Italia	31,9 %	31,9 %	34,5 %	32,9 %
Itävalta	30,8 %	30,7 %	30,6 %	19,9 %
Japani	15,3 %	15,3 %	14,7 %	9,5 %
Kanada	6,8 %	6,2 %	4,1 %	1,9 %
Norja	14,1 %	14,1 %	14,1 %	14,1 %
Ranska	35,0 %	36,5 %	43,5 %	49,2 %
Ruotsi	31,4 %	31,4 %	31,4 %	31,4 %
Saksa	19,4 %	19,4 %	17,7 %	9,2 %
Suomi	22,6 %	22,6 %	22,6 %	22,6 %
Sveitsi	6,2 %	6,4 %	6,2 %	6,2 %
Tanska	1,1 %	0,7 %	0,5 %	0,2 %
Viro	33,8 %	33,8 %	33,8 %	33,8 %
Yhdysvallat	9,1 %	8,6 %	8,3 %	7,1 %

**PALKKAVEROKIILA ELI VEROJEN YHTEENLASKETTU OSUUS
TYÖVOIMAKUSTANNUKSISTA 2017**

**YKSIÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN
PALKANSAAJAPERHE**

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	27600	42500	65400	138000
Alankomaat	31,8 %	40,3 %	44,7 %	49,6 %
Australia	12,7 %	20,4 %	25,5 %	33,3 %
Belgia	42,8 %	51,6 %	57,5 %	62,8 %
Britannia	25,0 %	30,5 %	35,8 %	45,6 %
Espanja	39,8 %	43,5 %	42,4 %	43,6 %
Italia	46,6 %	51,2 %	58,0 %	62,4 %
Itävalta	42,6 %	47,5 %	51,8 %	50,2 %
Japani	31,0 %	32,5 %	35,0 %	37,8 %
Kanada	24,9 %	28,5 %	29,7 %	37,9 %
Norja	28,4 %	33,4 %	36,8 %	44,7 %
Ranska	46,5 %	49,8 %	55,2 %	61,2 %
Ruotsi	41,3 %	43,4 %	49,7 %	60,6 %
Saksa	43,6 %	48,1 %	51,1 %	48,8 %
Suomi	37,0 %	43,5 %	49,0 %	57,3 %
Sveitsi	14,8 %	17,4 %	20,7 %	28,0 %
Tanska	33,1 %	35,6 %	37,9 %	47,2 %
Viro	40,0 %	40,4 %	40,7 %	40,9 %
Yhdysvallat	25,5 %	27,9 %	32,3 %	36,9 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	27600	42500	65400	138000
Alankomaat	31,8 %	40,3 %	44,7 %	49,6 %
Australia	10,7 %	20,4 %	25,5 %	33,3 %
Belgia	31,2 %	41,6 %	50,3 %	59,3 %
Britannia	13,5 %	30,5 %	35,8 %	45,6 %
Espanja	37,1 %	42,2 %	41,1 %	43,0 %
Italia	40,7 %	47,8 %	56,4 %	62,4 %
Itävalta	41,8 %	47,0 %	51,4 %	49,9 %
Japani	29,6 %	31,4 %	33,8 %	37,0 %
Kanada	19,7 %	25,1 %	27,6 %	36,7 %
Norja	26,3 %	32,0 %	35,9 %	44,3 %
Ranska	43,2 %	43,8 %	48,6 %	55,5 %
Ruotsi	41,3 %	43,4 %	49,7 %	60,6 %
Saksa	35,7 %	40,7 %	43,4 %	41,5 %
Suomi	36,7 %	43,5 %	49,0 %	57,3 %
Sveitsi	11,7 %	11,7 %	13,5 %	20,4 %
Tanska	24,9 %	30,3 %	34,5 %	45,5 %
Viro	39,0 %	39,8 %	40,2 %	40,7 %
Yhdysvallat	-4,6 %	13,5 %	21,1 %	29,7 %

**PALKKAVEROKIILA ELI VEROJEN YHTEENLASKETTU OSUUS
TYÖVOIMAKUSTANNUKSISTA 2017
KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA**

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	27 600	42 500	65 400
+ 2. puoliso	42 500	65 400	138 000
= yhteensä	70 100	107 900	203 400
Alankomaat	34,0 %	40,7 %	46,7 %
Australia	17,3 %	23,5 %	30,8 %
Belgia	46,8 %	54,3 %	60,6 %
Britannia	28,3 %	33,7 %	42,4 %
Espanja	40,2 %	41,6 %	42,4 %
Italia	45,0 %	53,1 %	60,4 %
Itävalta	45,2 %	49,9 %	50,6 %
Japani	32,0 %	34,0 %	36,9 %
Kanada	27,1 %	29,2 %	35,2 %
Norja	31,4 %	35,4 %	42,2 %
Ranska	46,2 %	50,7 %	57,7 %
Ruotsi	42,6 %	47,2 %	57,1 %
Saksa	46,0 %	49,4 %	49,1 %
Suomi	40,8 %	46,8 %	54,7 %
Sveitsi	12,9 %	15,1 %	20,5 %
Tanska	34,6 %	37,0 %	44,2 %
Viro	39,9 %	40,3 %	40,7 %
Yhdysvallat	22,2 %	26,8 %	34,1 %

Verotietoa sarjassa aikaisemmin ilmestynyt:

50. **Minna Punakallio: Verottaja ostajan kukkarolla**
Kulutusverot Suomessa ja muissa maissa. 4.10.2007
51. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2007**
Suomi palkkaverottajana. 25.10.2007
52. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2008**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2008. 30.1.2008
53. **Jaana Kurjenoja: Työn verotus ja perheet Euroopassa**
Perheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. 11.2.2008
54. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2008**
Suomi työn verottajana. 15.9.2008
55. **Jaana Kurjenoja: Eläkkeensaajan verotus ja ostovoima 2000-luvulla** 10.2.2009
56. **Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2009**
Suomen asema työn verottajana. 16.11.2009
57. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2010**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa. 7.1.2010
58. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Eläkkeet, verot ja ostovoima**
Esimerkilaskelmia eläketulon verotuksesta ja nettoeläkkeen ostovoimasta 2000-luvulla. 15.6.2010
59. **Minna Punakallio: Suomi ja muut maat työn verottajina**
Kansainvälinen palkkaverovertailu 2010. 9.11.2010
60. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot 2011 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 13.12.2010
61. **Minna Punakallio: Mitä tuloverotuksessa on tapahtunut?**
Palkansaajan verot ja ostovoima 1990-luvun alun laman jälkeen. 4.7.2011
62. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Mitä eläkeverotuksessa on tapahtunut?**
Eläkkeensaajan verot ja ostovoima 2000-2011. 4.8.2011
63. **Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2011** 19.12.2011
64. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot 2012 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 16.2.2012
65. **Minna Punakallio: Kiristysten aika**
Kulutusverot meillä ja muualla. 4.9.2012
66. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Eläkeverotus muutoksessa**
Eläkkeensaajan verot ja ostovoima 2000-2013. 4.12.2012
67. **Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2012.** 13.12.2012
68. **Mikael Kirkko-Jaakkola, Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2013.** 12.12.2013
69. **Niina Suutarinen: Kuntien verot 2014 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 11.6.2014
70. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2014.** 13.11.2014
71. **Leena Savolainen: Kuntien verot 2015 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 4.2.2015
72. **Leena Savolainen: Verottaja kuluttajan kukkarolla**
Kulutusverot meillä ja muualla. 8.4.2015
73. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Eläkkeensaajan verotus ja ostovoima 2000-luvulla** 12.5.2015
74. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2015.** 26.11.2015
75. **Leena Savolainen: Kuntien verot 2016 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 27.1.2016
76. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2016.** 30.11.2016
77. **Leena Savolainen: Kuntien verot 2017 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. Tammikuu 2017
78. **Janne Kalluinen: Kulutusverotuksen trendit meillä ja muualla.** 1.6.2017

Veronmaksajain Keskusliitto + Verotieto Oy
Kalevankatu 4, 00100 HELSINKI, puhelin (09) 618 871, fax (09) 608 087
www.veronmaksajat.fi

VERONMAKSAJAT
Puolenpitoa.